

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Fülelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSEI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ladysmith felmentése.

Budapest, március 1.

(L.) Brit lobogót lenget újra a szellő Ladysmith házáin, az angol csapatok kardcsapás nélkül bevonultak a száztizennyolc napig ostromolt városba s felszabadították borzasztó helyzetükből White katonáit. Natal egész területéről sietve sietnek a boerok észak és nyugat felé, házi tüzehelyeikhez, szakadékos hegyeik közé, nagy vizmosásaikba, hogy ott hosszú sáncvonalakat építve, lehetőleg tegyék az angol tábornokoknak a Transvaalba való bejutást. Négy hónapnál több telt el s a paardebergi ütközet kivételével valamennyi csata angol területen folyt. Most megkezdődik a véres ütközetek hosszú sora Oranje északi és Transvaal déli területein, a boerok hazájában, ahová Joubert tábornok gyors menetekben vitte embereit. Miután lehetetlen volt Roberts óriás seregének előnyomulását meggátolni, Joubert szinte néhány óra alatt földadta összes, angol területeken megszállva tartott pozícióit, a nélkül, hogy megverekedett volna Ladysmith birtokáért Buller tábornokkal, új csatatervet készített, s most megkezdődik a háború második fázisa. Az előre nyomuló angol seregeket most már a saját, jól megerősített otthonukban várják a boerok.

A mai naptól fogva tehát ismét angol zászló leng az összes, Oranjetől délre és keletre fekvő angol gyarmatokon. Hogy ennyire jutott Roberts az ő 150.000 emberével, a feltett valóságos diadalmában uszik London s a győzelem deliriuma szinte esztét vette a city lakosainak. Akik higgadtan mérlegelik a fejleményeket és a háború eddigi tanulságait szem előtt tartják, kissé korainak fogják tartani ezt a szertelen, pártját ritkító diadalmamort, mert hisz a háború most lép a legkockázatosabb stádiumába és az új csatater minden tekintet-

ben kedvezőbb a boeroknak, mint az angoloknak. A függetlenségüket késhegyig védő boerok csak szörnyű öldöklés után engedik hegyszorosból-hegyszorosba az angol csapatokat, segítségül veszik majd összes fogásait, kihasználják a terep nyújtotta valamennyi előnyt. A Vaal folyó szakadékos vidékein körülbelül olyan elkeseredett, vad viaskodás támad majd az ostromlók és ostromlottak közt, mint amilyennel Hadzsi Loja védelmezte a bosnyák hegyeket. A boerok heroikus hazaszeretete elővársolja majd az új Samilok egész sorát, akik csapatjaikat sziklák, kopjék, partszakadékok közt hosszú láncokba szórva szinte megközelíthetetlenül megszárolhatják le a támadókat. Ha Joubert a régen bejelentett taktikáját érvényesíti, akkor Roberts vértől csepegő jelentéseket küldhet Londonba, ahol valószínűleg nagyon megcsappan majd a korai diadalmamör. Ha az angol generalisszimusz negyven-ezer emberével és százötven ágyújával nyolc napig dacolt Cronje halálrafaradt negyedfél-ezer embere, úgy a transvaali megerősített határszéleken még sokkal kisebb csapatok állhatnak ellent eredményesen az ostromló angoloknak. Szörnyű vérontás várható Dél-Afrikában, olyan, amilyent nem sűrűn jegyzett fel a hódítások és szabadságharcok krónikája.

Akinek szívében van érzés, rémülettel gondol a bekövetkezendő megszállásra. S önkéntelenül kérdi magában: szükséges-e ezt az elkeseredett háborút ilyen szörnyűséges dimenziójúvá dagasztani? Hisz a boer csapatok most már visszavonultak az angol gyarmatokról, Ladysmith, Colenso föl van mentve. Az a temérdek csorba, amely négy hónap alatt már-már egészen élet vette az angol fegyvernek, a paardekopi sikerrel ki van köszörülve. A brit föld ismét a briteké, az angolok katonai presztizsüket is megmentették. Eddig érhető volt Anglia elkeseredett-

sége: most már ezt az elkeseredést nem táplálhatja közvetlen ok. Ami háború ezután következik, az pusztá hódító háború, amely hazátlanná akar tenni egy kitünő, hősi népet csak azért, hogy Viktória királynő birodalma még egy darab, — igaz, hogy gyémántokkal megtűzdelt földdel megbővüljön. Csak a gyémánt és arany, az *auri sacra fames* motiválhatja a további háborút. S ha így áll a dolog, akkor a délafrikai háború képe hirtelenül még borzalmasabbá válik. Akkor közönséges nyereségvágyak dobnának áldozatul sok ezer emberéletet, érte folyna a boerok és angol katonák vére, miatta ütne ezer és ezer sebet sok derék emberen a robbanó gránát. Istenkáromlás-számba megyen az ilyen vállalkozás, nem csoda, ha az egész világ e szörnyű kép hatása alatt hangosan kiált béke után.

S a békekötésnek most már alig állhat ellen bármi is, hacsak nem az arany fékevesztett vágya. A boerok bármely percben készek volnának véget vetni a háborúnak egy oly békeszerződéssel, amely hazájuk további függetlenségét biztosítaná. Többet nem kívánnak, de kevesebbel nem érhetik be. S ezt megadhatják az angolok, katonai presztizsük helyreállításával, s megteremthetik a háború előtti állapotot. Azt ugyan senki sem hiszi el Chamberlainnek, hogy a boerokat hódítási viszketeteg bántja s hogy függetlenségük veszélyeztetné a szomszédos angol gyarmatokat. Nem a boerok törtek be angol földre, hanem betört oda az angoloknak egy bandája, amelyet a Chartered Company aranyain fegyverzett fel Jameson, amelynek Cecil Rhodes készítette el a haditervet s amelyről Chamberlainnak tudomása volt. A két szabad köztársaság legfeljebb védekezésre készülhet, országrabló támadásra sohasem. Chamberlain állításai csak misztifikáció-számba mehetnek s ezek az állítások csak a tulajdonképpen izzó, a két gazdag ország annak-

T Á R C A.

Válás előtt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ifj. Bokor József.

Harmine év óta élnek együtt. Harmine év alatt nem voltak el egymás nélkül egy napot sem. Harmine év alatt nem volt teitük, nem volt gondolatuk, amely közös nem lett volna.

Ősszenőtt a lelkük. Nem volt örömkük, nem bánatuk, amit közösen ne éreztek volna.

Mikor két napja azt mondta az orvos, hogy az asszonynak menthetlenül vége van, hogy csak csuda mentheti meg, olyan valamit érzett az ember, mintha a föld hullott volna ki lába alól.

Hallotta az orvos szavait, de nem tudta megérteni.

Hát lehetséges az? ... Mi lesz most már tovább ő véle?

Elmegy tőle az az asszony? elmegy örökre? Igyekezett magának képet alkotni, hogy hát most már milyen lesz az az élet, amit ő neki folytatni kell — egyedül!

De hiába erőltette agyvolejét, mintha megbénult volna.

Úgy érezte magát, mintha gyorsvonaton ülne. Lelki szemei előtt rohanva szárguldott el elmúlt élete. Tovább — csak tovább! Minden álomlason, mit eddig elért, ott várt reá, ott lebegett előtte annak a hűséges asszonynak a képe. Tovább — tovább.

Mikor ér már a végállomásra, oda, ahol nem vár reá többé az a jóságos arc?

A másik szobában fekszik az asszony, most veszi fel az utolsó kenetet.

Összetörve, lemondva minden reményről, kezét ölébe hullatva, feje mellére csüngve várja a férj, hogy mikor hívják be hozzá, hogy bucsút vegyen tőle. Nesztelenül nyílik az ajtó. A pap távozik.

— Él még? hebegi alig hallhatóan, irtózva a választól.

— Végy erőt magadon, öreg barátom. Az Isten hatalmas megmérhetetlen.

— Tehát vége? ...

— Nem! Megnyugodott! Fájdalmi csillapodtak, elszunnyadt. — Az ember nem szól, görcsösen összeszorítja ajkát, kezét fog a távozó pappal, aztán bemegy a beteg szobájába.

Az alkony ráborul a városra. — Távol az ágytól a szoba másik sarkában zöld ernyős lámpa terjeszti misztikus fényét. Nehéz, fojtó a levegő, mintha már a halál is ott ülne valahol, s az tőlené be lehellelével. Olyan különös, hogy ez a szoba, amelynek minden aprósága olyan ismert, olyan megszokott, most annyira idegen. A kandallóban lobogva ég a hasáb, még is megborongan az ember attól a hidegtől, ami megcsappja, amikor belép a szobába. A szőnyeg, a függönyök, a butorok mintái, mintha mind életre kelnének, mintha mind mozognának! Az ágy függőyei egyik oldalról a zöld ernyős lámpától, a másikról a kandalló vörös lángjától megvilágítva, mintha folytonosan lebegnének.

Aztán az az ijesztő csönd, amit nem szakít meg egyéb, mint a kandallóban senyedő hasáb sívo sziszegése.

Az ember alig mer megmozdulni.

Azt mondta a pap, hogy elaludt. Fél, hogy

főlkelti. Ott áll az ajtóban, tehetetlen, tétovázva megragadva valami ismeretlen érzéstől, valami mélytacsaró félelemtől. Talán a halál közelsége az? ...

Maga elé bámul, minden apróságot sorra szemügyre vesz, mintha minden új, minden idegen lenne előtte, ami abban a szobában van.

Nagyot pattan a padló! Erre a zajra az ágy függőyei mögül sóhaj hallatszik. Az asszony sóhaja. Hogy tűnik el egy pillanat alatt a varázs arról az emberről. Nincs többé előtte semmi idegen, semmi ijesztő. Attól a röpke sóhajtól egyszerre „otthon” lett. Oda megy az ágyhoz, félre vonja a csipkefüggőnyt, szeretetteljes gyöngédséggel az asszonyhoz hajlik.

— Én vagyok, öregem! Hogy érzed magad? Kivánsz valamit?

A nagybeteg asszony fáradtan fölemeli pilláit, ráveti urára tekintetét. Kiaszott kezével annak kéze után nyúl, aztán susogva, alig hallhatóan mondja:

— Aludni!

Hogy ragadja az öreg azt a kiszáradt kezét két tenyerébe, hogy borítja csókjaival. Micsoda melegséget érez egész valójában attól az egy szótól, attól a hangtól, amit napok óta nem hallott. Gyöngéd figyelemmel visszahelyezi a lehanyatló kezét. A férfi eselenségével megigazítja vánkósát.

— Aludj drágám. Itt maradok melletted. Megládd, milyen jól fog tenni a pihonés.

Lebocsátja a függőnyt, lábhegyen áll meg és leül szemben az ágyval. Előtte egy kis íróasztal. Inkább csecese-becece, semmint használatra való. Kihuzza egyik fiókját, valamit keres benne. Megtalálja. Felesége lánykori arcképe. Két kezébe fogja, aztán elmerül nézésébe ...

tálásának tervét takargatják. A boeroktól ugyan bátran élhet és virágozhatik a Fokföld és Natal.

A békekötésre való idő elérkezett, de a nagy diadalmárok közepette a londoniak megfélemlenek róla, pedig az egész világ hangosan követeli immár. Becsülettel, töretlenül erővel és csorbulatlan preszliusszal köthetnének odalenn békeszöveget. De ki hallja meg a London utcáit átharsogó *God save* riadalmán át a világ humánus szöveget? És ki akad a hatalmasságok közt, aki föl merné ajánlani a deliriumba esett népek a békekötvetitést? A láz, amely megtompítja az érteket, érzéktelenné teszi a szíveket is. Ugy látszik, hogy még néhány katasztrófán kell az angol csapatoknak átésniük, mire a béke gyümölcse megérlelődik.

De addig sok vérnek kell folynia. És ezt az aranyért való vérengzést nem hagyja megtorlatlanul a nemezis.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 1.

Farsangi szünete után a t. Ház ma folytatta a költségvetés tárgyalását.

Az ülés nagyobbik részét még a belügyi vita foglalta el. Kivált a rendőrség tételénél volt nagyobb vita, melynek során *Visontai Soma* nagyon objektív beszéd keretében a rendszert államosításának kérdését is fölvetette. Érdekes, hogy *Széll Kálmán* miniszterelnök, mikor többek föl szólalása után a felhozott kérdésekre válaszolt, a rendszert államosítását maga is kildátába helyezte, de természetesen hozzátette, hogy ezt a közigazgatás reformjával kapcsolatosan óhajtja megoldani. Hasonló előzékenységgel nyilatkozott *Széll Kálmán* később is, mikor *Óváry Ferenc* az általános tüzőltökeletességre szempontjából törvényalkotást sürgetett, *Komjáthy Béla* pedig azt az ideát támasztotta fel, hogy a törvényhozásban elhangzó beszédek a hivatalos lap szövegszerű leközölje. A kormányelnök szívesen helyezte kildátába, hogy a fölvetett ideákkal foglalkozni fog.

És ezzel általános éljenzés közben befejeződött a belügyi vita.

A kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalása rendkívül érdekes beszéddel indult meg ezután. *Weisz Berthold*, aki idáig nem is emelte fel máskor a szavát, csak éppen a kereskedelmi budgeteknél, most is kívarta ezt az időpontot, hogy a maga figyelemreméltó eszméivel a vitának anyagot, a közvéleménynek pedig egészséges

irányítást adjon. Ebből a szempontból rendkívül elmélen rontotta le azokat a divatos jelszavakat, amelyek hosszú idő óta legtöbbet ártnak Magyarország iparának és kereskedelmének. Így szerencsésen állította fel azt a kérdést, hogy milyen jogon, de csak milyen címen is merik a magyar kapitalizmust emlegetni, holott ez az ország annyira tökeszegény, hogy minden jelentősebb vállalkozása alkalmával a külföldre kénytelen futkosni tüke után? De szerencsés és egyedül helyes volt az a hang is, amelyikkel az agrarizmus és merkantilizmus mostani harcaát világította meg. Egyiket sem becézte, de még azt a tendenciát is elítélte, mely a kettőt egymással szembe parkodik állítani. A végletek politikája, melynek Magyarországon egyébként is csak áldatlan lehet a következése, a *Weisz Berthold* ítélete szerint, egyszerűen romboló hatású gazdasági téren, ahol a kereskedelem és ipar kénytelen a homlokára hideg borogatást rakni, ha a mezőgazdaság feje lázas és ahol a gazdaság szintje elveszti az erejét, ha a kereskedelem meggyöngül. *Weisz Berthold* tehát a helyes középutat ajánlotta, ami innen is — tül csak jó hatással lehet. De talán legérdekesebb volt a beszéd ama része, melyben azt fejtegette, hogy a magyar nemzet fia addig nem is igen fognak a kereskedelmi pálya felé törekedni, míg a társadalom józansága meg nem dönti azt az áldatlan és okatlan előítéletet, hogy a bankár, a kereskedő, az iparos pályája nem fair és orra fintoritása nélkül gavallér nem is jöhet érintkezésbe ilyen urakkal. Az előítélet ezen vonalon már nem is a kereskedőknek árt, akik hazafias munkájukkal régen kivirták már a nemzet becsületét, hanem árt annak az ifjúságnak, melyet a legszebb és legokosabb pályáktól tart vissza.

Az érdekes beszédet, melynek okos hangja és életrevaló eszmékben való gazdagsága még az ellenzék is jó benyomást tett, a többség zajosan megéljenzete.

Holnap a kereskedelmi vitát folytatják.

A képviselőház ülése március 1-én.

— Kezdeté délelött 10 órakor. —

Elnök: *Perczel Dezső*.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Hegedűs Sándor*, báró *Fejérváry Géza*, *Cseh Ervin*.

Elnök: Megnyitja az ülést s előterjeszti a kérvényeket s jelentéseket.

Következik a belügyi költségvetés tárgyalásának folytatása, még pedig a rendőrség tétéle.

Kálmán Károly: Ez a költség okvetetlenül szükséges a társadalmi rend fenntartására. De szoros figyelemmel kísérde a dolgokat, azt látjuk, hogy a közérköcsiség hanyatlott. Csodálatos, hogy a rendőrség tételének eszméivel a közérköcsiség hanyat-

lik. Ez szomorú jele annak, hogy az emberekből kiviszett a vallásosság. Az államnak tehát arra kell törekedni, hogy a vallásosságot fejlessze, de ezzel szemben azt látjuk, hogy a felekezeti köcsiség a vallásosságot a 0 fokra süllyesztette alá. Hivatkozok a német *lex Heintzere*, amely szintén a közérköcsiség megjavítását előzza. Ez a törvényjavaslat egy cseppet sem szigorú, mint azt sokan hínnek. Kéri a kormányt intézkedését a közérköcsiség megvédelmezése érdekében.

Visontai Soma: A rendőrség a régi megyei alapokon épült föl és szervezetelt, de azóta a régi fölfogás folytán kiszélesedett, a bünyüi jogszolgáltatás erős lépésekkel halad előre, a bünyüdi eljárás is azt követeli, hogy az egységes szervezetre szükség van; éppen azért kívánja és föltétlenül szükségesnek tartja a rendőrség általános államosítását. De azért a rendőrség legyen fokozottabb figyelemmel a személyes szabadság és egyéni jogok biztosítására. Törekedjék arra, hogy a jogos kívánságokat teljesítse.

A vidéki rendőrfőnökök, a rendőrkapitányok és rendőrfőkapitányok az illető vármegye főispánjának feltétlen hatalma alatt állanak. A helyhatóság semmiféle ellenőrzést nem gyakorol föltöte. Azok tehát részesülnek a kinevezési rendszer hátrányában, de az előnyöket semmiféle tekintetben nem élvezik. Ezek is várják az államosítást, az egységes szervezést. Kész örömmel megszavazza azt a többletet, mely a költségvetésbe fel van véve a fővárosi rendőrségre, különösen azért, hogy a bünyüdi eljárásoknál a rendőrség szaporítására szükség van. Már eddig is, alig két hónap óta 2400 eszt vár az új bünyüdi perrendtartás értelmében elintézésre. Ehhez ember szükséges. Felhozza ezután a fővárosi rendőrség fogházait, amelyek valóban igen nyomorult helyzetben vannak. A toloncoknak vasuton való szállítását sürgeti és kifogásolja, hogy azok még most is kocsin szállíttassanak. A rendőri közegeknek szakzerű képzését sürgeti. Helyszíni szemlék tartására, hűzkutatásra, dískré vizsgálatokra képzés nélkül képelenek a közegek. A rendőri muzeumokat tovább nem nélkülözhetjük a nyomozások és vizsgálati eljárások esorbulása nélkül. Bécsben a rendőri bünyüek tanulmányozására szaktanfolyam van az egyetemen. Ájánlja ezt a belügyi miniszter figyelmébe. A tételt elfogadja.

Pichler Győző: A rendőrségi tisztviselőik és közegek túlterheléséről beszél és személyszaporítást sürget. A kültekeken a rendőrszemek és őrségek szaporítását kívánja. Az eltoloncolások száma növekedő, tavaly ezerral több volt, mint 1898-ban; a rendőrség e téren körültekintőbb, lelkiismeretesebb eljárásra volna kötelezendő. A toloncok vasuton szállíttassanak. A rendőrségnek a közüli forgalommal szemben tanusított magartartását kifogásolja. A balcsetek ilesző száma megköveteli, hogy ezzel szemben erőly vizsgálatnak legyen helye és a balcsetek okozói bünyüetést, az áldozatok kárpótlást kapjanak.

Molnár Jenő: Munkaképtelenné nyomorítottak szokat kapni 50 forintot.

Pichler Győző: A rendőrségi sajtóiroda szervezését sürgeti.

Elnök: A vitát bezárja.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Hogy minden jogállamban mily fontosága van a rendészetnek és a rendőri ügyek kérdésének, azt fejtegetnem nem szükséges, hiszen a személyi és vagyoni bátorság és biztonságról, a közrendről, a jogrendről és annak biztosításairól van szó.

Ami mindenekelőtt az előttem szóló képviselő urnak beszédét illeti, én csak elismeréssel fogadom azt az ő részéről tett nyilatkozatot, hogy a fővárosi

S ahogy nézi, meglevenedik előtte egész házasságuk története.

Látja azt a szép szomorú leányt, akinek mosoly sohasem volt ajkán. Látja magát, mint fiatal embert. Ujra érzi szívében azt a leküzdhetlen szenvedélyt, amely annak a lánynak első megpillantásakor megragadta. Majd ott látja magát, amint megvallja szerelmét. Hallani véli a lány hangját, amint azt mondja neki, hogy „sohasem lesz a felesége.” Végig szenvedti újból azt a golyót, ami maínd meg az örülete üzte.

Elvonul előtte az a jelenet, amelynek véletlen tanuja volt, mikor a lány szülei szigoruan, sőt kérlelhetetlenül követelik tőle, hogy fogadja őt el férjéül! Aztán átéli azt is, mikor belép közéjük, fölfedi, hogy mindent hallott — megmondja a lánynak, hogy bár soha róla lemondani nem fog, de visszalép, mert az „ő” boldogtalansága árán még lelkiüdvét sem akarja. Látja a lánynak szemében a hála könnyeit megjeleníteni — érezni véli lázas keze szorítását, mikor megköszöni neki nemes lemondását.

Elfut az az egy eszendő, mialatt egy napot nem mulaszt, hogy meg ne jelenjen házuknál. És végre átéli azt a jelenetet, mikor a lány bevallja, hogy „megvette a lelkét!” — mikor elvágta kezét.

Végig esordul az öreg ember arcán a könnyepatak, mikor idáig ér. Ujlag átérzi azt a kimondhatatlan boldogságot. Azokat az édes éveket, amiket nem zavart más, mint az asszony bánatos lénye. Hiába faggatta, hogy mi bánja, hogy mondja el bánatát; az asszony mindig kitért. Sokszor már azon a ponton volt, hogy érezte, felelni fog, aztán mintha valami összeszorította volna az asszony torkát, mindig csak azzal felelt: — Semmi, semmi!

Egyzerre csak az ölik eszébe, hogy mikor is volt esküvőjük napja?

— Csudálatos — hát nem elfeledtem? . . . Lássuk csak . . . de mégsem . . . Hiszen itt kell lenni az eskető levélnek . . . Keresgél a fiókban. Mindenféle elsárgult papírok jutnak keze alá. A papírosok között egy levél köti le figyelmét. — Mi ez? Mintha ezt az írást nem ismerné! Különös! Mi lehet ebben a fiókban, ezek között az írásközött, amit ő nem ismer?

. . . Nézi a borítékot. Felesége lányneve van rajta. Boszniai postabélyeg. Fölbontja.

Nézi, csak nézi . . . Mi ez?

. . . „Halalos sebet kaptam — végem van, övd meg gyermekünket.”

— Gyermekünket! . . . Újból nézi a címet, olvassa a levél megszólítását . . . tizszer-százsor!

— Uram édes istenen, ne vedd el az eszemet! Gyermekét! Az „ő” gyermekét! . . .

Micsoda hideg szél sivitott végig azon a szobán!

Micsoda jégmarok ragadta meg a lelkét! — Az ő gyermeke! Az övé!

Gyermeke van annak, akít ő, mint oltárt imádott!

Vérbe borult szemével tétovázva kutat maga körül, mintha azt lesné, hogy nem döl-e romba ottan minden?

Hát harminc éven hazudott ez az asszony! — Ez? . . .

Nem talált gondolatot, nem talált fölkavert agyának nyugvó pontot. A kandallóban összeroppant a hasáb. A haladó láng sötét vibráló fényt vetett a levélre. Ezen aztán ismét megakadt a tekintete.

Nézte, csak nézte azokat a gyilkos betüket. Addig meredt rájuk, amíg meg nem indult szeméből

a könnyár, aztán végigpatakzott fehér szakállán, onnan pedig ráhullott egy csöpp arra az arképre.

Attól a könnyeseptől aztán mintha életre kelt volna a kép, mintha az a bánatos arc nem birta volna elviselni annak a könnyeseppnek az égetését. Az öreg ember egyszerre csak mintha azt hallaná, hogy az a kép megszólal.

— Hát érdemeltem én azt? Hát nem gyánithattad, hogy mielőtt tied lett volna, másé volt a lelkem?

Hát nem küzdöttem-e minden erőmből, hogy menekülhessek tőled? Nem te erőltetted-e arra, hogy ösztört lelkem benned új életre keljen? hogy hozzád forduljon! . . . Mért nem valloítottam meg? . . . Hát ismered-e te a tisztá nő lélek szemérmét? Testem bünyü lehetett, de lelkem szűz volt! . . . Mikor aztán tied lettem, hánszor volt ajkamon a vallomás! De már akkor szerettelek! . . . Már akkor éreztem, hogy elpusztulok, hogyha eltaszítasz magadtól. Pedig eltaszítottál volna. Hisz ime — most, mikor uton vagyok — olyan uton, amelyről nincs többé visszatérés, most sem tudsz erőt venni lelked háborgásán! Hát harminc év boldog hitét egy pillanat képes romba dönteni? . . .

Az öreg ember vitára kelt azzal a képpel. — A férfibűszkeség! Azt te nem érted!

— De igen! — Azért nem mertem vallani! Nem tudtam elvetni magunktól annyi „boldogságot” azért a kis „hiúságért” . . .

Mintha több mondani valója nem lett volna. Elhallgatott! Az öreg ember könnyei is kipadtak. Kezében még ott szorongatta a levelet. Feje mellére hanyatlott. Csönd lett, csönd kívül, csönd a lelkében.

rendőrség, amelynek hátrálaka az igen nagy forgalom mellett a múlt évben csak 1000 darabot tett, megfelel kötelességének, sőt azon túl is megy, mert hiszen a rendőrség túlterheltségéről panaszkodik a képviselő ur is, beismerve, hogy azok a tisztviselők kötelességeiket teljesítik. En azt elismerem. Valóban, a fővárosi rendőrség teendői olyan módon szaporodtak meg az utolsó esztendőben, hogy a tisztviselők túl vannak terhelve. Elismerem, hogy személyszállításra is van szükség, de nem akkorára, mint amintőt a tisztelt képviselő ur kontemplál; harmine százalék szállításra szükség nincsen. Ebben a dologban is az a nagy momentum játszik közre, amely a fővárosi adminisztrációban, nemcsak az államrendőrségnél és az állami, hanem az autonóm önkormányzati adminisztrációban is, minden léptenyomon felülök, az hogy az utolsó évtizedekben a főváros terjedése annyira kiterjesztést vált, hogy ez a körülmény nemcsak az adminisztráció terén, az iskoláügyben, a beruházások terén, a közezsénel, a csatornázásnál, a világításnál nagy költséggel terheli a fővárost, hanem az adminisztráció minden ágánál és így a rendőrségnél is szokatlanul és aránytalanul több dolgot és költséget igényel. A másik momentum az, hogy a bűnvádi eljárás behozta a bűnyomozásnak feladatait és előzetes intézkedési körébe azt, hogy a rendőrségnek és a rendőri tisztviselőnek van abban részük. Ez igen jelentékeny és nagy munkát bőséggel terheli meg a fővárosi rendőrséget, valamint a vidéki adminisztrációt is. Es csak mellékesen jegyzem meg, hogy a vidéki adminisztráció, vagyis az ország adminisztrációja ezen bajának szanálása érdekében most folytatam a tárgyalásokat az igazságügyi miniszterrel, hogy segítsünk a bajon, mert nem vagyok hajlandó a főtisztviselőket és szolgabírákat ilyen nagy mértékben terhelnem. (Elnök helyeslés a jobboldalon.) Ha ezt megengedik, akkor az adminisztráció valjára kárát, (Igaz!) a mit én megengedni nem akarok. Ami eddig történt, az csak kísérlet és ha arról fogok meggyőződni, hogy ebben az irányban az adminisztráció kárára haladunk tovább, akkor kész vagyok inkább novellaris intézkedést javasolni e tekintetben. (Helyeslés.)

Hogy milyen érzékkel bírok ez ügy iránt, arra nézve jelentem a két képviselő urnak, hogy én a magam felelősségére, dacára annak, hogy az a költségvetés még életbe nem lépett, ezt a személyszállítást már eszközöltem is, mert nem akartam a felelősséget elvállalni azért, hogy a fővárosban a közbiztonság e miatt csorbát szenvedjen. (Helyeslés a jobboldalon.)

A mi Pichler Győző tisztelt képviselő ur többi dolgaiat illeti, nagy elismeréssel fogadom azt, hogy a tisztelt képviselő ur szíveskedett csak hivatkozva azokra, amiket három évben keresztül mondott, azoknak most való ismétléstől tartózkodni. En ennek az elismerésemnek azzal adok kifejezést, honorálom azt azzal a kijelentéssel, hogy majd azokat a beszédeket át fogom nézni, és ha van bennük valami, amire nézve intézkedniük kell és ami aktualis, arra nézve intézkedni fogok. (Zajos derűlés.)

Ami a toloncügyet illeti, erre nézve ne gondolja a tisztelt képviselő ur, hogy az a körülmény, hogy most az én kormányzatom alatt annyi száz emberrel több toloncoltat el, arra lenne visszavezethető, mintha nekem passzióm volna az eltoloncolás. (Derűlés.) Ennek oka a kereseti viszonyokban fekszik, hiszen minden ember tudja, hogy az utolsó esztendőben a fővárosban, fájdalom, éppen az építési iparban beállott pangás következtében, nagy a kereselméklőség. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Összefügg ez közzgazdasági dolgokkal, összefügg más

S ebben az ijesztő esőndben odabenn pár-baj folyt le. Ott küzdött annak az embernek a szíve azzal a valamivel, amit az a kép úgy nevezett, hogy „hiúság” . . .

Lassan fölemeli fejét s tekintetét az ágy felé fordítja.

A függöny szét volt vonva, a nagybeteg asszony félig fölemelkedve, kifejezhetetlen irtó-zattal tekintetében mered féjrére.

Az ember egész testében megremeg. Az asszony kileste!

A harc meg volt víva!

Egy gondolat alatt az ágytól termett.

— Mit téz édes mindenem? Nem tudod, hogy nem szabad megmozdudnom?

Az asszony szólni akar. Kiszáradt torkából azonban nem jön hang. Tekintetét nem veszi le féjre aráról. Kezével az annak kezében tartott levélre mutat.

— Azt kérdeked drágám, mi van a kezembem? . . . Papíros kerestem a tűz kialudt. Alá akarok gyujtani. Ugy-e fázol?

Ezzel feleletet sem várva, beveti a levelet a tűzbe.

A láng magasra csap.

Visszasiét az asszonyhoz.

Az ártadon visszadől párnájára, kezével megragadja az ember kezét. Ajkához viszi, aztán csókolja, hosszan csókolja. Azután sem bocsátja el.

— Jobban vagyok! Meg fogok gyógyulni! . . . Nem bánod? . . .

Az öreg ember pedig oda térdel az ágyhoz, és fejét a paplanra hajtva zokogja:

— Gyógyulj, gyógyulj meg, azért imádkozom!

mozgalmakkal is. Ami Visontai objektív, igen meritórius és igen érdekes fejtegetéseit illeti, kijelentem, hogy egyetérték azzal, amit mondott, hogy a rendészet ügye én szerintem is minden előzataiban, minden alkatelemeiben hatályosan, rendszeresen, egységesen, jól csak úgy szervezhető, ha az államhatalon körébe vették be és államosították. Nem is lehet egysege sen, nem is lehet jól, egyfelől az ő nagy céljainak megvalósítása, másfelől pedig az állami jogrend és a szabadság biztosítása szempontjából — mert ez a három nagy motívum a mérvadó — jól és okosan rendezni, ha nem államosítjuk. (Helyeslés jobbfelől.) Lehetséges előbb is, de annyira összefüggőnek tartom a közzgazgatási nagy reformmal ezt a kérdést — mert ha valamit összefügg vele, ez összefügg (Helyeslés jobbfelől.) — hogy én addig, amíg a közzgazgatás reformja teljesen napirendjévé nem válik a megoldandó nagy kérdések körül kifejtendő tevékenységünknek, bele nem megyek (Helyeslés jobbfelől.); mert hiszen tarthatatlan állapot csakugyan és nem is kérdés, hogy baj az, hogy megszűnik egy városnak vagy egy falunak a határán azon falu vagy város rendőrségének a jurisdikciója és már csak ezen egy momentum is elég annak bebizonyítására, hogy ezt a dolgot államosítani kell. Ami azt a konkrét adatot illet, hogy tudniillik előfordult az, hogy a bírsági pénzek holmi más tartozások törlesztésére fordítottak és komplikáltak az egész bünyügyi eljárás e fajta dolgokkal, teljesen igaza van, hogy ez törhetetlen állapot, ha megtörtént és ezen konkrét eseteknek mikénti lefolyásával és azzal, hogy miképpen kelljen intézkedni, hogy mindezek ne történjenek meg, igen szívesen fogok foglalkozni és megszüntetem ezt a dolgot, ha megtörtént.

Ami a toloncügyet illeti, gondolom, részben már feleltem rá; még csak egyet akarok mondani: Ha a toloncház részére felvettem a költségvetésben hitoktatóra és ilyen előkora pár száz forintot, ez nem azért van, hogy ott internátust tartsunk, hanem igen sok esetben az illetőség megállapítása a nehézség; nem tudják, hova toloncozzák az illetőt; kénytelenek sokáig ott tartani azt a serdülő toloncot. Ami a rendőri muzeumot illeti, arra föltétlenül szükség van. Nem akarok e kérdésbe bővebben belebocsátkozni, hanem gondjaimba fogom venni, és ma már mondatom, hogy tárgyalás folyik az iránt, hogy ez is, mint oly dolog, amelyre eddig nem értünk rá, de amely szükséges intézményt képez, beleillesztessék a létező intézmények közé. (Elnök helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést.
A Ház a tételt megszavazza.

A tüzendészet tételénél:
Ováry Ferenc: A tüzendészeti törvény jó irányu rendelkezése, noha a törvényhatóságok azokat lehetőleg végrehajtották, még sem érte el célját a helyeskedő tüzbiztonsága tekintetében. A szakszerű kiképzés hiánya miatt a millokba kerülő tüzoltószerek használatlanul hevernek. A tüzoltóknak hatóságai személyekül való elismerését működésük közben kimondja a törvény, újabban azonban sok törvényhatóság vét ezen törvény ellen. Javasolja, hogy a feisbő iskolákban, különösen a tanítóképződekben tanítassék a tüzoltás. A tanítókat azután oktató parancsok lehetnek a közzségben. Törvényt kell alkotni, melyben kimondassék az általános tüzoltói kötelezettség. Az állami tüzendészeti biztosítási alap létesítését sürgeti. A tüzesetek és tűzkarok fokozatosan szaporodnak. 10 milliónál több semmissül meg évente a nemzeti vagyonból tűzkar által, ezt figyelmébe ajánlja a Háznak. A tételt elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Én erre csak annyit jelenthetek ki, hogy a tüzendészet ügye az egész rendészetnek egy fontos kérdését képezi, gazdasági tekintetben egyiket a legfontosabbaknak. Hogy a kormányznak a figyelmét ez el nem kerülte, mutatja az, hogy előttem fekszik egy, még 1878-ban keletkezett tüzendészeti szabályrendelet, amely különféle pótlásokkal és függelékekkel ellatva, 1888-ban újból revidáltatott és kiadott. Azok után, amiket a t. képviselő ur szakszerűen előadott, csak annyit jelenthetek ki, hogy szívesen fogom figyelmemet ezen ügyre is kiterjeszteni, de a nélkül, hogy most akármily irányban prejudikálólóg nyilatkoznám, mert ez nem volna az ügy érdekében. Akár külön rendelettel, akár törvénnyel, a közzgazgatási reformmal kapcsolatosan, a mai szükségletek és igények szerint és az egész tüzoltóság kérdéseinek bevonásával a rendezésre igen szívesen vállalkozom. (Helyeslés.)

Elnök: Megszavaztatja a Házat. A többség elfogadja a tételt.

Öt percnyi szünet után a közjótékonyaság tétele következik.

Kálmán Károly kifejti, hogy az államháztartásban sok feleslegesre jut pénz, de a közjótékony célokra általában s különösen a keresztény jellegű intézetek számára pl. a budai és temesvári Szent-Ezsebet-kórház, a pozsonyi női kórház számára feltűnően kevés pénz szán a kormány.
A hivatalos lap tételénél
Komjáthy Béla indítványt terjeszt be a Házhoz, hogy a Ház naplója a francia Journal Officielle mintájára a hivatalos lapban kinyomassék és közzétessék. Szükségesnek tartja ezt a közzségi tájékoztatás tekintetében és megkívánja ezt a parlament tekintélye is.

Széll Kálmán miniszterelnök: Én csak ismétlehetem azt, amit a pénzügyi bizottságban mondtam. A célt a magam részéről is nagyon méltánylom és csakugyan igen helyesen tartom, hogy minden beszéd, amely ebben a Házban elhangzott, paraktíonb-ség nélkül, hiteles szövegben minél hamarabb bocsátassék az olvasó közzség rendelkezésére. En annak idején, a 60-as esztendő végen, amidőn a Ház jelezte a voltam, szóba hoztam ezt, a dolog azóta feledésbe ment.

Nagyon is érzem tehát és elismerem, hogy

szükséges és helyes az, amit a t. képviselő ur felhozott, azonban már a pénzügyi bizottságban is mondtam, hogy ez pénzkérdés, mert annak a megvalósítása, amit a képviselő ur kíván, hogy a Háznak a naplója rendszeresen közztessék a Budapesti Közlönyben, csakugyan jelentékeny költségűtöbblettel jár. A szerződés ma fennáll, azon változtatni nem lehet. Azonban, ugy tudom, jövőre lejár. En a kérdést meg fogom fontolni és majd meglátom, micsoda költség-többlettel járna, hogyan lehetne ezt a költség-többletet redukálni, hogyan lehetne annak kelendőséget szerezni, hogyan lehetne azt a naplótól összekötésbe hozni stb.

Thaly Kálmán: Igazat ad a miniszterelnöknek, hogy az országgyűlési napló formátuma annak kezelését nehezkessé teszi, csakugyan ezen változtatni is lehet. A beszédeknek szó szerint leendő közzlése minden képviselőnek érdekében áll, mert a hírlapok pártszempontból itélik meg azokat. A költségek ki-sebbitése okából célszerű lenne a beszédeket helen-kint egyszer a mellékletben közzlani.

Elnök: Miatán a költségvetés többi tételénél nem volt felszólalás, az egész budgetet megszavazottnak jelenti ki. (Zajos, hosszantartó éljenzés.)

Következik

a kereskedelmi minisztérium költségvetése.

A cimmél felszólal

Weisz Berthold: Hazánkban politikai és gazdasági erője a földbirtokon, a mezőgazdaságon nyugszik. Vétkeznék, ha meg nem tennék mindent, ami szorult helyzetének javítására, annak felvirágzására szolgál. De ez nem jelenti azt, hogy csak az agrikultúr érdekek istápolitassanak, mert ily egyoldalú politikai irányt követni teljesen nem biztosíthatja.

Gróf Zichy János az általános költségvetési vita folyamán tartott beszédében azt mondta, hogy a kormánykereskedelmi politikát üz s ezt utat el kell hagynia, a mezőgazdaság terheit pedig csökkenteni. A vitába belekerült a kereskedelmi politika fogalma. Ezzel a közkeletű felszólaló óhajt közlelebről foglalkozni. A merkantilizmus a közzgazdaság, tudomány szerint azt valjára: hogy mennél több pénze van egy országnak, annál gazdagabb. Továbbá a külföldi kereskedelem akkor a legelőnyösebb, ha azt a belföldi kereskedelem és a tengerészet közzvetíti. Az ország érdekében van a behozatal és kivitel közötti különbséget készpénzben magához vonni.

Eddigél megbarátkozhatnánk a merkantilizmus tétéleivel. De nézzük tovább: A merkantilisták elmélete szerint a népek jóléte annál nagyobb, mennél több munkája van a népek. A nyereség a kiviteli cikkeknél, ha azok feldolgozott állapotban kerülnek kivitelre, nagyobb, mint a nyerstermény kivitelénél. A kereskedelem terszerű irányítása az állam által annak eredményességét legjobban biztosítja.

A főcél a merkantilisták szerint a nemes érdekében való készlet gyarapítása az országban, ami főképp a külföldi kereskedelem által érhető el. Végre azt állítja a merkantilizmus, hogy a kereskedelmi tulsuly által erősödök a nemzetközi politikai befolyás. Vajjon a mi kormányunk ezt a politikát érvényesíthetné-e Magyarországon? Ha igen, kárunkra volna-e és ez okot adna-e arra, hogy a kormány által követett politikát bizalmatlansággal tekintsük?

Mint a gyakorlat embere, az akadémikus tétéleknél tulsagos horderőt nem tulajdonít. Nem ezek a mérvadók, hanem az állam helyzete és annak vitális igényei. De mégis azt tartja, hogy ha a kormány képes lenne hazánkban a vagyonosodásnak és gyarapodásnak oly mérvét megteremteni, amint az a merkantilisták előtt lebezgett, közzsönnettel tartoznánk iránta, mert ty módon megvolna a lehetőség és az eszközök arra, hogy a sorvadó mezőgazdaságon segítsünk.

Colbert hatásosan alkalmazta ezt a politikát Franciaországban s gyümöloeseinek legnagyobb része, a földbirtok élvezetesi és hatása maig is érezhető. Boldog lesz Magyarország, ha abban a helyzetben leszünk: jobban érvényesülhetni a nemzetközi kereskedelemben, nem nyersterményeket kivinni, nem passzív külkereskedelmet üzni, hogy hazánk az összes gazdasági téren megeljük saját tőkénkel és nem fogunk aggdóva gondolkodni a felett, hogy mi módon értékesíthetjük jobban a földünk terményeit és adunk munkát a népek.

Ebből elég világos, hogy gróf Zichy János illuziója nem állhat meg, s inkább csak egy jelszó alkalmaz, amely viszonyainkra nem illik. Más oldalról azt hallotta, hogy a kormány és a szabadelvű párt a kapitalizmusnak kedvező politikának hive. Ez is csak odadobott jelszó. Kapitalisztikus politika ott van, ahol a tőke uralkodik, az állami gépezetnek minden agazatán, mindent ami megtörténik, a tőke befolyásolja, ahol az akviráló tőke majdnem minden területen hatalmasan érvényesül. A kapitalizmus uralkodott az olasz köztársaságokban, azok fénykorában és azian piutokráciava fajult el.

Hollandiában, ahol minden paraszt szekrényében jaredékok, kötvények és részvények vannak, egészen a falu batarág dominálnak a kapitalisztikus érdekek és a mellett a nép boldog. De minalunk ki beszélhet kapitalizmusról? Ugy a törvényhozasban, mint a meggyénel, a tarsadalomban természetesen mérvadók a mezőgazdasági érdekek, azok mindenben a döntő szó, mas irany aig érvényesülhet és így a tőkebefolyásról nem beszélhetünk. Vannak egyes tőkegazdag vállalatok, vállalkozókink és maganemberek, akiknek bizonyos mérvű befolyásuk van. De ez nem kapitalizmus, hanem kezdetben levő átalakuló gazdasági életünknek egyik jelensége, melynek neyessége például abból is kitűnik, hogy főnemességünk egy jó része a részvénytársaságok működésében közvelelül mint igazgatósági tag vesz részt. Az altruizmus hasznos összekötésbe lép a tőkével.

Élvégre, ha Németországot veszszük, ahol az

utolsó évtizedekben a tőke uralma nagyobb mérvben fejlődött, mint bárhol a kontinensen, az ottani viszonyok nem is mondhatók rosszaknak. Nálunk Magyarországon éppen annak ellenkezője áll: kevés a tőkénk, kevés a vállalkozók, iparunk zsenye, kereskedelmünk hazug, minden garasért a külföldi tőkéhez kell appellálnunk, a kmafláb folyton magas és azaz pánuszamosan nagy a földbirtok terne, maidnem elviselhetetlen, alig képesek a gazdák kiadásait a bevételeikből fedezni. És egytuttal mit észlelünk? Azt, hogy a többi kereseti ágak dolga is rosszul megy, hogy azok sem bírják ki a terheket. Annak bebizonyítására hivatkozok gróf Zichy Jánosra, aki kijelentette legutóbbi beszédében, miszerint: „A gazdasági és pénzügyi viszonyok oly nyomasztók, oly kedvezőtlenek hazánkban is, eltekintve a földbirtokviszonyoktól, az ipar és kereskedelem is oly rossz viszonyok közt vannak, hogy éppen a közelmúltban történt említés, hogy országos krach fonyogot.” Nos, ily körülmények közt nem lehet gondolni arra, hogy lényeges pénzügyi eredményvel lehet áthárítani a terheket az egyikről a másikra.

Reméli, hogy gazdasági gyengeségünk állapota nem sokáig fog tartani, mert máskülönből ne kellene mondanunk nagyobb állami feladatokat realizálásáról, nemzeti kulturánk kiépítéséről és nem leszünk képesek honorálni a jogosult igényhez képest állami és törvényhatósági tisztviselőinket, akik a közügyeket vezetik.

Ne mondjuk, hogy nálunk kapitalizmus uralkodik. Ehhez sem pénzünk, sem embereink nincsenek. Az pedig, hogy a gazdasági fejlődés folytán új gazdasági és politikai tényezők keletkeznek, amelyiknek szükségét senki sem veheti tagadásba és hogy ezek az új tényezők is tekintetbe vétetnek az államkormányzat által, az természetes. Mert éreikében áll az államnak új, tartós erőforrásokat teremteni, amelyek az új terheket elviselhetik és a már létező terheket csökkenthetik. És ha ez így van, akkor önként következik, hogy az új tényezőknek is joguk van érvényesülni az állami életben.

Pártkülönbség nélkül azt akarjuk, hogy olesó tőke jöjjön be az országba, hogy idegen tehetségek nálunk is ipart létesíthessenek! (Egy hang balfelől: Legyen magyarrá!) Ha lehetséges, első sorban magyarok legyenek, de ha valaki bejön az országba...

Thaly Kálmán: Haggenmacher!

Weisz Berthold: Haggenmacher a 60-as években jött be és neki köszönhető, hogy malomiparunk van!

Thaly Kálmán: És ma sem magyar állam-polgár!

Vészi József: Egyik fiát Árpádnak hívják!

Weisz Berthold: Ismétli, hogy pártkülönbség nélkül azt akarjuk, hogy olesó tőke jöjjön be az országba, hogy idegen tehetségek nálunk is ipart létesíthessenek! (Egy hang balfelől: Legyen magyarrá!) Ha lehetséges, első sorban magyarok legyenek, de ha valaki bejön az országba...

Förster Ottó: Csak visszaéléseiről!

Weisz Berthold: Visszaélések minden egyes társadalmi osztályban fordulnak elő. Nem létezik olyan osztály, sem az ügyvédi, sem a mérnöki kar, ahol ha túrkészni akarjuk a dolgokat és mélyen bele megnézünk az ügyek bejésébe, hogy ott bűz ne szállana fel.

Polnyi Géza: Börzészagu ez nagyon!

Weisz Berthold: A börze épp oly intézmény, mint bármily más és talán a t. képviselőtársaságnak volt már alkalma annak jogvédelmet igénybe venni. (Derültség jobbfelől.) Mi nem akarjuk elismerni a hasznos foglalkozásoknak tágas társadalmi és politikai egyenjóságát, azt mondjuk, hogy más megbízható államfenntartó elem, mint a földbirtokos, nem létezik. Tehát nem kívánatos a többi elemek erősödése, dacára annak, hogy a földbirtok terheinek egy részét azok vállaira akarjuk rakni.

Az efféle jelszavak kárunkra vannak. Az erős Németországban talán nem ártottak. A hetvenes években, midőn Bismarck kulturharcba ment Róma ellen, szükségesnek tartotta a tőkegazdaságnak a Raina-mellék és a Welfek ellen erős partot alkotni, főleg a mezőgazdasággal foglalkozó szegényebb észak és kelet elemeiből. Így akkor a kapitalista, az agrár és a szocialista jelszavak keletkeztek. De a szerint, amint a viszony Rómával barátságosabb lett, a kapitalizmus mint igazgató jelszó mindinkább háttérbe szorult.

Tíz év óta a merkantilizmusnak legfőbb irányelvi érvényesülnie a német politikában. Ismeretesek tengerentúli és világkereskedelmi törekvései és sikerei.

Különb, de tény, hogy éppen az agrárius elemekből álló porosz kormány csinálja az abszolút merkantilpolitikát. Azért, mert az ország javára van.

Egy szóval, a merkantilizmust és kapitalizmust, mint sok más jelszavakul átvettük, a nélkül, hogy nálunk bármi helyük volna.

A nagy közjogi harcoknak korszakán túl vagyunk és beléptünk állami és nemzeti konszolidációnk érájába. Ne zavarjuk azt felesleges meddő küzdelmek által. A mi anyagilag kedvezőtlen helyzetünk közepette kar ellentéteket előidezni. Nemzeti erősbédünk is azt követeli, hogy amennyire lehet, kölcsönösen támogassuk egymást; békére, kölcsönös barátságos érzületre van szükségünk. Hatalmunk kifeje, jólétünk bent attól függ. Látjuk a szomszédban, hova vezetnek a különféle jelszavakkal szított egyenlenségek. A mi közelünk az ilyeneket nem bírja el. (Ugy van! jobbfelől.)

A mi erőnk a széleségek, elkerülésével van biz-

tosítva. A kereskedelmi tárcában foglalt kiadások jó hatása csak akkor várható, ha lehetőleg zavartalanul tovább foly a helyes irányban vezetett gazdasági átalakulás. És pedig úgy, hogy a nemzetnek zöme is abból kivegye a maga részét. Nehézségeket ez elé gördíteni elhízott dolog, mert ha az egyik oldalon leromboljuk, amit a másik oldalon felépítettünk, szifuzsi munkát végzünk. Az a nép, amely nem ismeri fel a kor szellemét és annak követelményét, amely erőszakosan utját állja annak, aminek meg kell történnie, amely görcsösen ragaszkodik semmi által sem indokolt eszmékhez, megcsinálja azt.

Magyarország fennállását és nagyságát a nemzet világszínének és nagyrészt a szabadelvűségének köszönheti. Ezen az uton haladva lát dícsőséget a jövőben is. Ne keressük mindig másokban a hibákat és ne hitessük el magunkkal, hogy szellemi és anyagi haladásunkat mások törekvései hátráltatják.

Legyünk őszinték és ismerjük be azt az igazságot, hogy békére van szükségünk és arra, hogy takarékosabban legyünk. (Helyeslés jobbfelől.) A kereskedelmi tárcá kötségtetését elfogadják. (Elenk helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Az ülést bezárja.

Az ülés végződik délelőtt 1 óra 50 percekor.

BELFÖLD.

„A nemzeti párt konventikuluma.“ Ezzel a címmel egy estlapp ma mesét mond arról, hogy a képviselőház mai ülése alatt a volt nemzetipárt tagjai külön tanácskozássra gyűltek össze, hogy a párt magatartását a közelebbi jövőre nézve megállapítsák és szövegezzék azokat a követeléseket, amelyeket a kormány elé terjesztenek. Az értekezlet megállapodásait azután Ivánka Oszkár közölte a miniszterelnökkel még az ülés folyama alatt. Mondanunk sem kell talán, hogy ebből a meséből egy szó sem igaz. A volt nemzetipárt tagjai, igaz, együtt voltak a mai ülésen, épp úgy, mint a Háznak minden más ülésén; ami azonban egészen természetes, minthogy a szabadelvű pártnak azok a tagjai, akik azelőtt a nemzeti pártba tartoztak, a többségbe való belépésük után is megtartották régi helyeiket és ma is ott ültek együtt, a maguk helyén. Igaz az is, hogy Ivánka Oszkár az ülés alatt mondott valamit a miniszterelnöknek, mivel éppen volt valami mondanivalója. Ebből a két dologból szötte össze az estlapp az ő füresa meséjét, amely elejétől végig valótlan. Valótlan az is, hogy a volt nemzeti párt tagjai külön tanácskozássra gyűltek össze; valótlan, hogy a párt magatartásáról tanácskoztak; valótlan, hogy valamiféle követeléseket szövegezték és hogy ezekkel a követelésekkel Ivánka Oszkárt küldték Szófi Kálmán miniszterelnökhöz. A mint hogy képtelen is, ostoba is az egész mese. Hogyan tanácskozhat a magatartásáról egy párt, amely nincs? És mióta szokás az ilyen titkos tanácskozásokat a Ház nyílt ülésén tartani és a titkos üzeneteket a Ház nyílt ülésén átadni? Ez legalább is technikai hiba volna. Miért gyanasítják ilyen különös ügytelenséggel éppen a volt nemzeti párt tagjait?

A moravioai mandátum. Temes vármezeje központi választmánya a megüresedett moravioai kerületben a képviselőválasztást március tizedikére tűzte ki. Manósy György földbirtokoson kívül még két szabadelvű párti jelölt lépett fel: dr. Fülöp Béla temesvári ügyvéd és báró Sztójánovits Iván laconási birtokos, kinek bátyja, György, a mult ciklusban képviselő ugyanezt a kerületet.

A katonai kinostár gabonaszállításai. Ugron Gábor a Politikai Értesítő útján ma a következő nyilatkozatot tette közzé:

Némely hírlap szóhozta azt a zabszállítást, melyet a mult év júliusában a hadi kinostár erdélyi élelmezési raktáraiba vállaltam és igyekeztem gyanasítani. A delegáció több éven át harcolva érte, kivívták, hogy a hadügyminiszter közvetlenül a termelőktől vásárolja be gabona- és takarmányszükségletének egy részét. A mult évben Románia insége következtében a hadügyi kinostár az erdélyi részekben a kiviteltől tartván, óvatosságból több nagybirtokostól vásárolt zabot és rozst. En elvállaltam a kolozsvári élelmezési raktár részére 760 métermázsza, a nagyszobeni raktár részére 2890 métermázsza, a gyulafehérvári raktár részére 150 métermázsza zabot. Ehhez, mint másnak, nekem is jogom volt. Hogy politikai magatartásomat nem alterálta, látható az ország.

Budapest, 1900. március 1-én.

Ugron Gábor, s. k.

A néppárt új elnöke. Akik a néppárt belső életével ismerősök, már rég tudják, hogy ott a demokratikus és arisztokratikus elemek szemben állanak egymással. Ugy látszik, hogy most az arisztokrata szárny van tulsúlyban, amennyiben a párt a mai értekezletén Molnár János és Mócsy Antal

helyébe Zichy János gróft, illetve Rakovszky Istvánt választotta meg pártelnökké, illetve alelnökké. De a párt neve ezontul is néppárt marad.

Cáfolat. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes oldalról határozottan megcáfolják néhány lapnak azt a jelentését, mintha az országgyűlést az őszszel feloszlatni és új választásokat kiírni szándékoznának.

KÜLFÖLD.

Ladysmith fölszabadulása.

Eudapest, március 1.

(C.) Azeemények egymást kergetik. Cronje kapitulációját nyomon követi Ladysmith felszabadítása és Colesberg megszállása. Mintha egyszerre megfordult volna a sors, mely eddig a boerokat kegyelte s most egyik csapást a másik után méri rájuk. Nem csoda, hogy az angolok már nem képesek a megtörténtekből higgadt vérell levonni a kellő következtetéseket és hogy inkább tulbecsülik eddigi sikereiket, a helyett, hogy éppen most, mikor szerencsésen túl vannak a becsület kérdésén, tért adnának a nagylelkűségnek és a józan praktikus észnek.

Nem csoda, mert hiszen mi is hasonló helyzetben vagyunk. Csakhogy az események következtében hajlandók vagyunk inkább a boeroknak szerencsétlenségét tulozni és a gyorsan egymásután következő események benyomása alatt majdnem oda jutottunk, hogy a szegény, bátor kis nép ügyét már reménytelenül elvesztettnek tartjuk.

Pedig a helyzet most úgy áll, hogy az angoloknak még nincs okuk arra, hogy diadalmaskodjanak és a boerok barátjának sincs oka, hogy minden reménytől lemondjon. Igaz, hogy a szituáció a boerokra nézve elég komoly. Ladysmith felszabadulása nem jelent éppen katonai sikert, mert a boerok az utolsó pillanatban önként odahagyták állásaikat. Buller tábornok hadseregével végre harc nélkül bevonult a városba, amelyet erőszakkal felszabadítani annyiszor megkísérelt, mindannyiszor hiába áldozván fel katonáinak vérét. De a katonai sikernél annál nagyobb a sztratégiai eredmény. Egész Natál megint az angolok kezében van és White tábornok csapatai, körülbelül 8000 ember kiszabadultak a kelepéből.

Ennek következtében mi fog valószínűleg történni?

Roberts tábornagy eddig is hidegvérű, óvatos hadvezérnek bizonyult. Ismeri a boerok haremódjának előnyeit és nagy gyöngeségeit is. Nem tehető fel róla, hogy fejével neki megy a falnak. Inkább azt tartjuk, hogy Ladysmith felszabadult helyőrségének jövőbeli feladata Natál tartomány védelmezésére fog szorítkozni s hogy White tábornok fenyegetni fogja ugyan a drakenbergi szorosokat, de komoly támadást alig intéz ellenük; míg viszont Buller tábornok körülbelül 20,000 főnyi hadseregének annál fontosabb teendője lesz. E hadtest valószínűleg most Natálból az Oranje államba betörve, a Joubert vezetése alatt Wynburgnál gyülekező boer hadsereget hátról fogja megtámadni.

Hir szerint Joubert fővezér Wynburg vidékén 50,000 főnyi hadsereget von össze. Ez elég számbavehető hadsereg volna Bullernek és Robertsnek kombinált támadása ellen is, de csak oly feltétel alatt, ha a boerok az eddig tanúsított pusztá védelmi haremódjuktól elállnak és a viszonyokhoz képest a sztratégiai védelmezést taktikai támadással is összekötik. Persze, nem az a kérdés, vajjon Joubert ily eljárást akar-e követni, hanem vajjon képes-e rá? E háború sorsa talán már egy hét lofolása előtt is nagy ütközetben fog eldőlni. Ha a boerok ez ütközetben győzni nem tudnak, veszve vannak. Az azután következő guerilla-harc Transvaalban, nézetünk szerint, jelentőséggel már nem fog birni. Hosszabbíthatja a háborút, megdrágíthatja a győzelem árát, meg-többszörözheti a veszteségeket, de a hadjárat végleges kimenetelén már nem fog változtatni. A guerilla-harc a boerokra nézve már alig lenne más, mint egy hősie, de reménytelen, a haza függetlenségének oltárára vitt véréldozat.

Mai tudósításaink a következők:

Ladysmith felszabadítása.

London, március 1.

Buller tábornok jelenti a hadügyminisztériumnak:

Ladysmith föl van szabadítva. Dundonald a múlt éjszaka natáli lovasított gyalogosokkal bevonult a városba. Az egész környéken nyoma sincs az ellenségnek. Innen Nothorpe ellen megyek.

London, március 1.

Buller a lefolyt héten vívott harcokban rendkívül sok embert veszített, így a többi közt három örnagyot, hét századost és harminchét hadnagyot. A dublini vadászok fél ezrede, amely nyolcszázötven katonával indult a Maroba, ma már csak százötven embert számlál. A sebesültek közt van a Connaught-ezrednek Vratiszlav nevű hadnagyja, a kiról a Daily Telegraph azt írja, hogy régi osztrák vagy magyar grófi családból származik.

London, március 1.

Buller tábornok távirata így hangzik:

Dundonald a natáli karabélyosokkal és egy összeállított ezreddel a múlt éjjel bevonult Ladysmithbe. A környék köztem és Ladysmith között állítólag teljesen szabad. En előrenyomulok Nelthorpe felé.

(Az angolok Colesbergben.)

London, március 1.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Rensburgból tegnapi kelettel:

Clement tábornok ma reggel bevonult Colesbergbe, ahol a lakosság lelkesen fogadta. Az ellenség visszavonulóban van. A város legelőkelőbb lakosait letartóztatták.

London, március 1.

Roberts tábornagnak egy február 20-iki távirata Paardebergből jelenti: Clements tábornok hírül adja, hogy Colesberg kiürítésének hírére egy haderőt küldött ki, hogy Colesbergs-Junctiont megszállja és hogy Colesbergbe történt bevonulásokor lelkesedéssel üdvözölték. Egész tömeg lövésznek jutott birtokába. Több lázadót elfogatott. Azután visszatért Rensburgba.

Cronje kapitulációja.

London, március 1.

Roberts és Cronje találkozásáról még a következőket jelenti:

Az angol táborban reggel háromnegyed ötkor elrendelték a tüzelés megszüntetését. Egy-két perccel később a boer táborban kitűzték a fehér lobogót, amire az angol táborban dörgő hurrákiáltás hangzott föl. Hét óraker megérkezett a lovas csoport Cronjével. Roberts állva fogadta. Cronje leszállott lovaról, Prettymann tábornok eléje ment, Robertshez vezette s bemutatatta. Cronje és Roberts meghajtották magukat. Roberts kezét nyújtotta s Cronje elfogadta. Azután Roberts így szólott:

— Ön bátran védelmezte magát!

Amire Cronje ezt felelte:

— Sajnálom, hogy lehetetlen volt tovább is kibírni!

Roberts székkel kínálta meg Cronjét, aki leült. Cronje polgári ruhában volt, csak a széles kalap karimáján levő sárga szalag tanúsította tábornoki rangját. Cronje nyugodtan és méltóságosan viselkedett s nem volt rosszkedvű, sőt egyszer-mászor mosolygott is. Roberts néhány perc múlva távozott s a vezérkari tisztekkel hagyta Cronjét.

London, március 1.

A paardebergi boer tábor a kapituláció után a pusztulás boreasztó képét mutatta. Valamennyi podgyászkoeci és három ágyú össze volt törve. A szekerek körül számos ló teteme hevert. A part el volt borítva javveszékelt sebesültekkel. Mindenfelé mély aknák és hosszú alagutak voltak ásva, ahol a boerok az angol ágyúk ellen védekeztek. Az angolok ötezer puskát vettek el a boeroktól.

Washington, március 1.

A kongresszusnak harminc tagja a következő táviratot küldte Cronjenek:

Az Egyesült-Államok képviselőházának alulírott tagjai üdvözléik önt és katonáit, azért a hősiességért és bátorságért, amelyet az emberi jogokért vívott vitéz küzdelemben tanúsítottak.

London, március 1.

Cronjét a Doris nevű zászlós hadihajón internálták.

A boerok új hadállásai.

Erüsszel, március 1.

Pretóriából jelentik, hogy a boerok az egész angol területet kiürítik. Joubert egész haderejét, körülbelül ötvenezet embert, Vinburg mellett, Bloemfontein mögött koncentrálja. Bloemfontein városát ellendállás nélkül át fogják engedni az angoloknak.

Ugyancsak Pretóriából jelentik, hogy Roberts és Kitchener gyors menetben nyomul Bloemfontein ellen. Cronje kapitulációjának híret Pretóriában hidegen fogadták.

London, március 1.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Paardebergből: Itt híre jár, hogy délnyugaton nagy boer haderő áll.

(Anglia mámorban.)

London, március 1.

A királynő uralkodásának félszázados jubileuma óta sohasem volt olyan nagy az örömmámor Londonban és egész Angolországban, mint ma. A Cityben szünetelt a kereskedelem, a boltok legnagyobb részét be is zárták. Ezer meg ezer ember vonult végig az utcákon kokárdákkal, zászlókkal. A kocsiközlekedés egészen megakadt. Az omnibuszok tetéjén vörös-fehér-kék zászlók lengenek. A kocsisok ostorán nemzetiszínű szalagok tarkállanak, a lovakat is tele szabták zászlócskakkal. Az ezernyi nép Bullert, Whiteot, Robertst, Kitchenert éltetve hőmpolygó a City felé.

Buller távirata tíz óra tájban érkezett a hadügyminisztériumba s pár perccel később az egész városban közhírré tették az örömdetes eseményt.

A diadalban uszó sokaság az angol bank előtt, a városházával szemközt gyülekezett. Az árutőzsdén abbahagvták az üzletet. Az utcákon temérdek kocsi torlódtott össze. Életveszélyes lett a tolongás. A lelkes tömeg zugva, tombolva hívta a lordmayort, aki meg is jelent az erkélyen. Erre halotti csöndesség lett s a lordmayor így szólott:

Polgárok! Ladysmith felszabadítása örömmel tölti el szívünket. Tudtuk, hogy nem hiába hozunk annyi pénz- és véráldozatot!

Egetverő örömrivalgás volt a felelet ezekre a szavakra. Egyszerre valaki énekelni kezdte a God save the Queen-t. Rögtön belekezdett az egész tömeg s ezer meg ezer ember elkezdte a himnuszt. Utána a Rule Britannia következett. Végül a megszámlálhatatlan sokaság háromszoros hurráht kiáltott Buller, White, Roberts tábornokokra s ugyanannyit a királynőre.

A városokból hasonló tüntetésekről érkezik hír. Birminghamban, Manchesterben, Edinburgban és a kikötőkben felleobogózták a házakat.

Liverpoolban a lakosság a városháza elé özönlött s halani kívánta a lordmayort, aki így szólott a lelkes néphez:

A mindenható Isten meghallgatta könyörgésünket. Áldassék érette szent neve. Megjött az örömhír. Tudtuk, hogy jönnie kell s azért bizalommal és türelemmel vártunk. Adjunk hát Istennek, hogy ez a diadal nem kerül verbe.

Ma este egész Londonban és az országban mindenfelé kivilágítják az ablakokat.

London, március 1.

Az, a kontinens számos lapjában kifejezésre jutott gondolat, hogy Angliára nézve érkezett az ideje, hogy békefeltételeket ajánljon a boeroknak, mert a nemzeti becsületért eleget tett, itt éppenséggel nem kell visszhangot. Itt az az uralkodó nézet, hogy azok az újságok, amelyek ezt a dolgot mindig nagy tüntetik föl, mintha Anglia zsoldosok segítségével néhány tőkepenzesnek a hasznáért küzdene, hogy az aranybányákat biztosítsa magának s új területeket bódítson, teljesen félreértik az angolokat, akik látják, miként áldoztak föl honfitársaik ezrei kézzel örömmel életüket, egyrészt azért, hogy Britannia területét megvédjék, másrészt azért, hogy Anglia hegemoniáját Dél-Afrikában egyszersmindenkorra biztosítsák. Ha az angolok le nem verik a boerok haderejét, akkor Angliának állandóan százezer főnyi helyőrséget kell tartania Dél-Afrikában, csak azért, hogy területének határait újabb betörések ellen megvédje. Ez elviselhetetlen teher volna. Érthetetlen volna tehát a jelen pillanatban szentimentalizmusból békéről beszélni.

(Vegyes hírek.)

London, március 1.

A központi harctérről jelenti: Kitchener Arundelbe érkezett. A barkleys-east-i boer parancsnok följánlotta Brabant tábornoknak a város átadását, azzal a föltétellel, hogy a fölkelőket nem fogják megbüntetni. Brabant azt felelte neki, hogy föltétlenül megadást követel.

Berlin, március 1.

Washingtonból jelenti egy kábelátvitart: Miles tábornok egy hírlapírónak azt mondta, hogy a boerok helyzete éppenséggel nem aggódalmas. Ha 3000

ember olyan sokáig dacolhatott 40 000 főnyi angol sereggel, az azt mutatja, hogy az angoloknak még nagyon meg fog gyűlni a bajuk a boerokkal.

(A cár semleges marad.)

London, március 1.

A Daily Telegraphnak a következőket írja pétérvári levelezője a cárnak egy nyilatkozatáról, amelyet a cár állítólag Anglia ázsiai politikájára nézve tett:

Abban a helyzetben vagyok, mondja a jelentés, hogy autentikus információk alapján közölhetem Mihlós cárnak egy nyilatkozatát, amely annál nevezetesebb, mert a hadügyminiszter állása ezzel megrendült. A cár röviden azt mondta, hogy ő semmiféle körülmények között sem töri meg az Angliának ígért semlegességét. E nyilatkozatát akkor tette a cár, mikor Kuropatkin hadügyminiszter Herat városának megszálló tervét készen bemutatta urának. Azt mondta Kuropatkin, mikor a tervet a cárnak átnyújtotta, hogy ha a cár is beleegyezik a dologba, akkor Herátot a lehető legrövidebb idő alatt meg lehet szállani, mert Angliától most nem kell tartani. A katonaságnak már utasítást küldött s amelyik percben a cár kimondja az igen szót, az orosz katonák bevonulnak Heratba, Észak-Afganisztán fővárosába.

— Nekem az a véleményem, — felelte a cár, — hogy az egész dél-afrikai háború alatt a legrövidebb semlegességet fogom megőrizni, bár az orosz nép szimpátiája a boerok pártján van.

Pétérvári hivatalos körökben, teszi hozzá a londoni lap jelentése, a cár e nyilatkozata nagy föltűnést keltett és biztosra veszik, hogy Kuropatkin tábornokot legközelebb fölmentik a hadügyminiszterségtől. Utódaul Lobko vagy Pusirevszki tábornokot emlegetik.

(Bloch tanácsos Cronje kapitulációjáról.)

Egy bécsi lap mai vezércikkében Bloch János államtanácsos azokkal a következményekkel foglalkozik, amelyeket Cronje tábornok kapitulációja a boer-angol háború további menetében maga után vonhat. Bloch János államtanácsos szerint a legvalószínűbb az, hogy a boerok a transvaali határhegyekben vonulnak vissza, ahová az angol csapatok követni fogják őket, hogy Pretória felé közeledhessenek. De a végből, hogy a helyzetet tisztán lehessen látni, még két lehetőséggel kell számolni. Az első az, hogy a boerok esetleg támadólag lépnek fel az angolok ellen. Ezzel elvesztenék ügyüket. A délfrikai köztársaságok területe a védelmi harcra van teremtve. De meg ez a feltevés nem is éppen valószínű. Hisz, ha a boerok nem támadták az angolokat akkor, amikor még 12.000 emberük volt csak, most még kevésbé fogják támadni a 60—80 ezerre szaporodott ellenséget. Ez esetben pedig az angolok leghelyesebben cselekedzenek, ha a tengerpartokon tartanak nagyobb csapatokat, új utakat építenek, védelmi vonalakat teremtenek örölmásokkal, szamos kis erődöt építenek és telerakják a boer köztársaságok határait kisebb táborokkal. Anglia politikai helyzete ez esetben határozottan javulna. Ha nagyobb csapataival a tenger közelében marad, megszűnik reá nézve az a veszély, hogy egyes hatalmak gyarmatait veszélyeztetni találják, mert hisz ismét könnyen hajóra ültetheti katonáit Anglia. Ennek az eljárásnak azonban természetes következménye volna a háború meglassudása. Az angolok nemzeti hűsága esetleg nem egyezik bele ebbe. Erre az esetre támadólag kellene felépítniök az angol csapatoknak. Ha ezt megternék, akkor előre meg lehet jósolni, hogy elvannak veszve, mert a dél-afrikai harcászati modornak az a világos és kimaradhatatlan következménye, hogy aki támad, annak vissza is kell mindig vonulnia. Legvalószínűbb eddig minden egyes esetben beigazolódtott ez a nagyfontosságú és érdekes tétel. Ezért tehát Angliának meg kell szivlelnie az eddigi harcok tanulságait és a boerok taktikáját alkalmazni, ezzel semmi sérelem sem fog esni a presztizsén és e mellett még valószínűnek tarthatja a sikert, amely eddig oly gyakran jutott ki neki az angol katonák bátor, sőt mondhatni vakmerő támadásai ellenére is.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 23-án új

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mint hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzüsszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat

ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

EGYETLEN EGY ASSZONY.

Ez az egyetlen egy asszony, az, aki a szeme pillantásával szikrát dob a felgyülemlett szenvedélyek puskaforos hordójába s aki a pusztaság megjelenésével megbontja a békés kis házak nyugalmát. Ezt az egyetlen egy asszonyt, aki egymaga is egy egész nagy és új világot jelent, Eva asszonynak hívják s annak a regénynek a főalakja, melyet *Molnár Ferenc*, a *Budapesti Napló* munkatársa irt lapunk számára. Az

EGYETLEN EGY ASSZONY

című regény közelését *holnapután* kezdjük meg s *Knut Hamsun Uj földjével* párbuzamosan közelüljük.

Az írójáról nincs mondani valónk, *Molnár Ferenc* nem szorul dicséretre. Imeri már a magyar olvasó közönség s ha annyit mondunk el az

EGYETLEN EGY ASSZONY

című regényről, hogy ez a könyve nemcsak literatus publikumnak való csemegé, hanem érdekes meseszövevény olvasmányok is kiváló, eléggé beajánlottak olvasóink figyelmébe. Hiszszük és bízunk benne, hogy *Molnár Ferenc* új regényével örömet szerzünk olvasóinknak s mindazoknak, akik a finoman megírt, érdekes történeteket kedvelik.

HIREK.

A királyok gratulálnak.

London, február 28.

Vilmos császár és Umberto király nagyon meleg üdvözlő táviratokat küldtek Viktória királynőnek és a walesi hercegnéknek.

Harcoltak volna, míg élő akad
Körtöztük. Am megadták magukat,
Mert sajnálták az asszonyt s gyermekét,
Akit a brit halomra lövették.
Szégyenre nincs ok. Mégis lesütik
Bús szemüket a rab-hősök, akik
Szemébe néztek százszor a halálnak —
És a királyok gratulálnak!

Ágyú-golyótól összetépett testök
Hazájuk véres sánca volt. Elestök
Részvétet lopna tigrisek szívébe.
A nagy világnak valamennyi népe
Meghatva gyászol. Csöndes könnyű pereg
Mindenfelé s az érző emberek
A fájdalomban testvérekké válnak —
De a királyok gratulálnak!

Jegyezzük jól meg s ne feledjük el,
Ha majd számolni s emlékezni kell:
Ott, hol a népek részvétől zokognak
Hősök balsorsán... Ott, ahol a jognak
Leomlik egy-egy fényes, büszke vára,
S a letiport szabadság homlokára
Hideg poroszok sáros lábakkal állnak —
Ott a királyok gratulálnak!

Ábrányi Emil.

Budapest, március 1.

— Személyi hír. *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpát, *Bende* Imre nyitrai püspök és *Rimély* Károly besztercebányai püspök holnap Budapestre érkeznek s a Hungária-szállóban szállnak meg. — *Lánczy* Leo országgyűlési képviselő, a kereskedelmi és iparkamara elnöke ma három heti üdülésre a délvidékre utazott.

— A király elismerése. *Bezerdj* Pál selyemtenyészési miniszteri meghatalmazottnak husz évi működésének évfordulója alkalmából a király a kabinetiroda utján a következő táviratot intézte:

Ö császári és apostoli királyi felsége nagy-ságodnak husz évi éppen oly ünneplés, mint sikerud tevékenységéért, melylyel a magyar selyemtenyészés ügyének oly hatalmas lendületet adott, különös elismerését nyilvánítja. Legteljesebb meghagyásból: *König*, osztrályfőnök.

Bezerdj Pált a mai napon rendkívül sokan ke-resték föl üdvözlöttükkel, csak a képviselőházból és a szabadelvű pártból vagy kétszázán üdvözölték, köztük Széll Kálmán miniszterelnök is.

— *Báró Beck* gyászja. *Bécsből* jelentik: báró *Beck* tábornak, a vezérkar főnöke, felesége elhunyt alkalmából sok részvételt kapott, különösen a tábornoki kar részéről. Ma délelőtt megjelent a halottas házában a király is, hogy személyesen fejezze ki részvétét. *Jenő* és *Rainer* főhercegek is személyesen kondoleáltak. A német császár a következő táviratban kondoleált:

Néjének elhunytja a legboldogabb házasságok egyikét bontotta fel. Ertem fájdalommal, kedves *Beck*, mely vigasztalhatatlan és én a legközvetlenebb részvétellel osztom benne. Az ön élete ezentul egyedül császárijáé. Az érte való folytonos munkában kipróbált életársá maradt önnek.
II. Vilmos.

Báró *Beck* táviratilag fejezte ki köszönetét a császárnak.

— *Dóczy* Lajos — báró. *Budapestről* jelentik a *Neues Wiener Tagblatt*nak, hogy a király *Dóczy* Lajos külügyminiszteri osztályfőnököt báró rangra emelte. A jeles költőt, aki, mint hivatalnok, példátlan gyorsasággal csinálta meg fényes karrierjét, olyan időben éri a királyi kitüntetés, amikor még mindnyájan emlékezzünk arra a szégyenletes sértésre, amely a legutóbbi delegációs ülés alkalmával bizonyos oldalról ezt a kitűnő férfit érte. A királyi kitüntetés nagyságát még fokozza *Dóczyra* nézve az elégtételnek benne rejlő szándéka, ránk magyarokra nézve pedig az a körülmény, hogy olyan magyar hivatalnokra sugárzott a királyi kegy, aki mint magyar poéta soha, de sohasem adta tollát bizánci szolgálatokra.

— *Mádi Kovács* György. *Mádi Kovács* György, a kassai hadtest egykori parancsnoka annyira felgyógyult betegségéből, hogy a legutóbbi királyi kihallgatáson teljes épségben jelenhetett meg az uralkodó előtt, aki leereszkedő szíveséggel fogadta és örömet fejezte ki felgyógyulása felett. Tekintve, hogy *Mádi Kovács* Györgyöt annak idején csak feltételesen helyezték nyugalmába, nincs kizárva, hogy a kiváló katonája újabb szolgálataba lép.

— *Kinevezés*. A király — mint *Bécsből* jelentik — aradvári *König* Károly udvari tanácsost, aki minden újabban kiséri a felséges urat, osztrályfőnökké nevezte ki.

— *Március 15.* A *Petőfi-Társaság* ma délután 5 órakor, *Bartók* Lajos lakásán értekezletet tartott, melyen megállapodtak abban, hogy a társaság márc. 15-ét az idén széles keretben ünnepli meg. Rendes havi ülését ezutal nem a második vasárnapon, hanem március 15-én és nem az Akadémiában, hanem *Jókai* Mór elnöklése alatt a *Vigadó* nagytermében tartja meg. A társaság tagjain kívül közreműködésre felkéri *Rákosi* Jenőt, az *Othton* és *Vézi* Józsefet, a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnökeit, s ugyanekkor felszólítást intéznek *Halmos* János polgármesterhez is, hogy a fővárosi polgárság nevében járuljon hozzá a nemzeti ünnep fényének emeléséhez. A *Petőfi-Társaság* a részletes programot a jövő hét folyamán teszi közzé.

— *Nagybőjtői prédikációk*. A nagybőjtői szentbeszédet a budavári *Mátyás* templomban minden pénteken délután 5 órakor tartják. A szent beszédek ezidén dr. *Várady* Antal apátkanonok, kultuszminiszteri osztálytanácsos mondja. A szent beszédeket magánéleti előadás előzi meg s litániával egybekötött áldás fejezi be.

— *Adomány a hírlapíróknak*. A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete újabb a következő adományokat kapta: *Üzevgy* maróthi *Fürst* Jakabné urhölgytől (alapítvány) 4000 korona; *Üzevgy* *Végyess* Gyuláné urhölgytől (elhunyt férje emlékére) 200 korona; a pesti hazai első takarékpénztár-egyesületől 400 korona; a budapest-erzsébetvárosi banktól 400 korona 30 fillér; névtelen adományozótól 200 korona; a pesti izraelita négyzet aláros báljának tiszta jövedelméből 50 korona; az anglo-american bálbizottságtól 40 korona; a *Baross* asztaltársaságtól 10 korona; a budapesti szállodások, vendéglősök, kereskedők és a budapesti pinceregylet bálbizottságtól

100 korona; a kultur-bál rendező-bizottságtól 40 korona. Mindezekért az adományokért hálás köszönetet mond a nyugdíjintézet igazgatósága.

— *A honvédelmi miniszter* *Fiumében*. Mint levelezőnk telegrafálja, báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter ma *Tallán* Béla huszárszázados kálészetében *Fiuméba* érkezett és a kormányzati palotában szállt meg. Déliben a miniszter *József* főhercegnél volt ebéd, délután pedig a kormányzóval sétahajózást tett. A miniszter alkalmasint rövidebb ideig maradt *Fiumében* mint tervezte, mert esti hét óra óta oly borzasztó bóra dühöng, hogy az emberek nem mernek az utcára kimenni.

— *Uj Akadémia*. Ott áll a palota a nagy Duna mentében és homlokán pompázatos aranybetűk hirdetik: *Magyar Tudományos Akadémia*. Eléggé hangzatos cím egy könyvtárolt vállalat számára, amely még ezt az alárendelt értékű munkát is a legtöbb esetben silányul végzi el. El is fordult már régóta a közvélemény irodalmunk és tudományunk életünknek ettől a nekropolizától és csak elvettve akad egy-egy hagyományos haldokló, aki végrendeletében megemlékezik róla. Az élők messzire kerülnek el még a tájékat is. De azért a mai nemzedékben is ég a lángoló szeretete azoknak az ideáloknak, amelyeknek a kultuszára ez az épület valamikor épült. Így merülhetett föl a gondolata egy új akadémiai társaság alapításának. Az alakulást tíz fiatal tudós beszélte meg, akik a leendő akadémianak már a névsorát is összeállították. Ime a névsor:

Ambrus Zoltán, *Ambrozovics* Dezsó, *Alexi* György, *Apáthy* István, *Blaskovich* Sándor, *Boncz* Ödön, *Bokor* József, *Csalány* Gábor, *Csapody* István, *Csoma* József, *Cholnoky* Jenő, *Dekes* Kreszenc, *Demkó* Kálmán, *Dézi* Lajos, *Erdélyi* Pál, *Edvi* Illés Aladár, *Esztogár* László, *Foltényi* János, *Fuchs* Károly, *Filarszky* Nándor, *Ferenecy* Zoltán, *Finály* Gábor, *Gopcsa* László, *György* Aladár, *Gaul* Károly, *Gerecz* Péter, *Huszka* József, *Halaváts* Gyula, *Horváth* Ignác, *Hermann* Antal, *Istránffy* Gyula, *Jankó* János, *Kozma* Andor, *Küffer* Béla, *Katona* Lajos, *Kudora* Károly, *Kuzsinszky* Bálint, *Kubinyi* Miklós, *Könyöki* József, *Kandra* Káos, *Kammerer* Ernő, *Keszler* József, *Kárpáthy* Kelemen, *Kapossy* József, *Kada* Elek, *Lendl* Adolf, *Lehoczky* Tivadar, *Lyka* Károly, *Lakits* Ferenc, *Lévay* Mihály, *Molnár* Antal, *Mantuano* Rezső, *Mihalik* József, *Moldován* Gergely, *Madarász* Gyula, *Margalits* Ede, *Merényi* Lajos, *Nagy* Géza, *Nuricsán* József, *Odeselechi* Arthur, *Pettikó* Béla, *Pungur* Gyula, *Posta* Béla, *Palágyi* Menyhért, *Platz* Bonifác, *Petrik* Lajos, *Richter* Aladár, *Reizner* János, *Révész* Kálmán, *Sebestyén* Gyula, *Semayer* Vilibald, *Szongott* Kristóf, *Schilberszky* Károly, *Szana* Tamás, *Strausz* Adolf, *Széll* Farkas, *Sütér* Ágost, *Szabó* Ferenc, *Szendrei* János, *Sólyom-Fekete* Ferenc, *Tandor* Ottó, *gróf Teleki* Sándor, *Tóth* Béla, *Thirring* Gusztáv, *Vámbery* Rusztem, *Vikár* Béla, *Varju* Elemér, *Wangel* Jenő, *Wosinszky* Mór, *Zilahy* Kiss Béla.

Végigolvasván ezt a névsort, mindenekelőtt két körülményt kell konstatálnunk: először is, hogy sok előkelő tudóst, író és költőt, aki ebben a névsorban szerepel, nem kérdeztek meg, hogy be akarnak-e lépni ebbe az új akadémiaiba, másodsor pedig, hogy azok, akiknek a neve beleegyezésükkel került a listába, nem tartoznak tudományos és irodalmi életünk kitűnője közé. Elvégre könnyű akadémikusnak lenni, ha az ember magának akadémiát alapít! Véleményünk szerint a szellemi munkások társulásiának akadémiai formája elavult és csak más időkben és más viszonyok között volt szükséges meg lehetőséges. A műveltség és a szabad szellem közössége az egész nemzetet, sőt a művelt világot teszi részesévé a tudós kutatásának, akiknek nem kell többé ötven-hatvan tudós közé menekülni, hogy megértsék. Az Akadémia nekünk már csak telexkönyvi fogalom és irodalomtörténeti emlék. Kinek jut eszébe mammuthba életet önteni?! Mammuth nincs, mert már nem lehet.

— *Darányi miniszter diszpolgársága*. *Darányi* Ignác földmivelőügyi miniszter tudvalevően diszpolgárává választotta *Kecskemét* város. A diszpolgári oklevelet szombaton fogja átnyújtani a miniszternek *Kecskemét* két országgyűlési képviselője és *Kada* Elek polgármester vezetése alatt egy nagyobb küldöttség.

— *Magyar lovak Afrikában*. A *Mount Libanon* angol hajó 483 lóval *Fiuméből* elindult *Durbanba*. Utravalól 1320 zsák zabot, 1300 köteg szénát, 200 zsák korpát, 400 tonna vizot és 600 tonna homokot raktak a hajóra. A lovak mellé 25 ember fogadtak, akik havonként 3 sterlinget kapnak és ezt a fizetést mindaddig huzzák, amíg vissza nem érkeznek. Aki azonban akar, az megmaradhat az angol szolgálatban. A legények többnyire *fiumeiek*, de van köztük 5 magyar is: *Róza* Ferenc, *Schwarcs* József, *Tachler* Lipót, *Fekete* Albert és *Hejgy* István. A másik lószállító hajó, a *Glennerven* már szintén megérkezett *Fiuméba* és már megkezdtek a lovak berakását.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrását
ajánljuk

Mauthner Ödön
cs. és kir. udvari szállító magkereskedésért
Budapesten, VI., **Andrássy-ut 23.**

230 oldalteretű díjnyegzők kívánatra ingyen és bérmentve.

— **Pierrette és Arlecchino.** Az Aquario romano tegnapi bálján egy kis Pierrette rohant végig a termen. Edes kis Pierrette volt, karesu, könnyed és szerelmes s most Arlecchinóját kereste.

— Nem látták, kérem? Nem látták? ... Továbbrohant szegényke. Minden zugba benézett, minden szobába bepillantott. Hogy sehol sem találta, szomorúan ment fel a galériára s finom, csipkés kendőjébe bánatos könnyeket hullatott.

Elvesztette a párját.

Odalent táncoltak. A zene nagy nehezen tört utat a galériáig. A kis Pierrette most felpillantott. Odátalmélygött a karzat párkányához s kisírt, piros szemével nézte a párokat. Odalent egy Arlecchino javában ölegetett egy vörös domonót. Aztán táncoltak és újból öleltek. A kis Pierrette nézte, szomorúan, majd rémület. Mert megtalálta Arlecchinót, az ő Arlecchinóját, a hűtelent.

Mindössze egy sikoltást hallottak még az emberek, aztán a féltékeny kis Pierrette leugrott a terembe.

Finom, libbenő csipkék között feküdt a földön. Holtan. A zene is elhallgatott ...

— **Dániel az oroszánok között.** Egy római távirat juttatja eszünkbe a bibliai hasonlatot. Umberto király ugyanis elhatározta, hogy április második felében Margit királynéval együtt meglátogatja Sziciliát. A királyt valószínűleg a kamarában legutóbb lefolyt *maffa* feletti vita bírta rá erre az elhatározásra. Umberto király ugyanis még a múlt évben kijelentette, hogy ha kell, személyesen megy el Sziciliába rendet csinálni. Minthogy pedig az oitani állapotok nem igen akarnak javulni, amit a *maffa* legutóbbi rémtettei is bizonyítanak, — a király odamegy, hogy mint Szardíniában, ugy Sziciliában is személyesen hallgassa meg a panaszokat. Umberto király Nápolyból indul el hajón Palermóba és sorra meglátogatja a partvidéki nagyobb városokat is abban az utjában. Hogy nyomtatékol adjon utazásának, állandóan *hajóraj* fogja kísérni. A kikötő városokból kirándulásokat fog tenni az ország belsejébe.

— **Esztakodalmok.** Mandl Henrik miskolci tekintélyes bórkereskedő, e hó 21-én tartotta meg nevével, született Grünfeld Jozsef-nel házasságuk 25 éves évfordulóját. Ugyanakkor eljegyezte leányukat Irmát Elefant Herman tolcsvai vendéglős és birtokos.

— **Lakoma.** A belvárosi szabadalvú demokrata-kör megalakulása alkalmából ma este a Nemzeti Szállóban diszjakomát rendezett, amelyen a körnek mintegy 200 tagja vett részt. Ott voltak többek közt: Agoston József országgyűlési képviselő és Sacelláry Mihály miniszteri osztálytanácsos, elnökök stb. A felköszöntők sorát Agoston József országgyűlési képviselő kezdte meg, aki a demokráciának igazi képviselőjét, a belvárosi szabadalvú demokrata-kör elnökét Wekerle Sándort ünnepelte. Sacelláry Mihály elnök lelkés szavakban a párta őríti a pobarát. Dr. Németh Antal a megjelent kortagokat, Weisberger Miklós Agoston Józsefet, dr. Pap Zoltán Sacelláryt üdvözöltte föl. Ludwig János a budai polgári kör üdvözletét tolmácsolta. Dr. Marton Sándor a sajtó képviselőit éllette. Fejérváry Frigyes olvasta föl végül Wekerle Sándor üdvözlő levelét és Szell Ignác államtitkár belépő nyilatkozatát.

— **Halálozás.** Dr. Eder József székesfejérvári orvos, városi bizottsági tag az éjjei 73 éves korában meghalt. Eder a közéletnek kiváló szereplője volt. Mint a fehérmegyei függetlenségi pártnak oszlopos, tántoríthatatlan tagja, nagy tevékenységet fejtett ki a függetlenségi eszmék megvalósításában. Eder az 1848-49-iki szabadságharcban, mint honvéddandagy vett részt s a szabadságharc leverése után Komáromban tette le a fegyvert. Halála széles körökben mély részvetel keltett és Székesfejérváron minden középületre kitűzték a gyászlobogót. Az elhunytban Gara József lővárosi lapszerkesztő nagybátyját gyászolja.

— **Megszűnt kétaszáz éves lap.** A párisi *Journal de Savants* tegnapelőtt adta ki utolsó számát. A megboldogult tudományos folyóirat volt és 1665 óta szolgált a tudomány érdekeit. Egyszer gyöngébb, öregebb, rosszabb lett, s utóbbi időben abból a 25.000 frank szubvencióból élt, amelyet az államtól kapott. Az idén azonban a kamara, tekintve, hogy számos jobb új folyóirat indult meg, megvonta tőle a segítséget. A kétszázharmincöt éves újság ezt nem bírta ki és tegnapelőtt megszűnt.

— **Házasság.** Dr. Izakovics Ármin dunaszerdahelyi ügyvéd eljegyezte Langfelder Olga kisasszonyt, Langfelder Zsigmond leányát, Turzófalván.

— **Művészeti beteg munihások javára.** A Budapesti kerületi betegsegélyező-pénztár javára március 17-én a Vigadóban Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter lövédnöksége alatt tartandó művészeti mint a fővárosban mindinkább nagyobb az érdeklődés. A rendezőség nagy buzgalmat fejt ki az érdeklődés érdekében. A rendezőség felkéri mindazokat, akik tevédestől meghívót nem kaptak, hogy a rendezőség irodájához (Kohary-utca 4. földszint 3.) forduljanak.

— **Fegyverek lázadása Genfben.** Szomorú állapotokról tanuskozik a hír, amelyet ma Genfből hoz a táviró s amely megvilágítja Luccheni újabb merénylétének eddigelő homályos részleteit. A merénylét napján ugyanis a fegyház összes foglyai fellázadtak, még pedig előzetes összeesküvés következtében és megtagadták a fegyőröket. A rabok összeesküvését egy Barzilai nevű anarkista fogoly szervezte, akinek sikerült — hogy mi módon, azt még nem tudni — érintkezni fogolytársaival. Luccheninek az a szerep jutott, hogy valami ürügy alatt az igazgató elé vezetőit magát és leszurja, az alatt a többiek lefegyverzik a fegyőröket és megszöknek. A terv azonban nem sikerült, mert a fegyház csendőrsége idejében legyerbe lépett és elfojtotta a lázadást. Több fogoly megsebesült, kettőnek — Luccheni szomszédjainak — sikerült elllanni. Ezeket azonban *Favoyában* elfogták és visszazárárták a fegyházba. Az összes rabokat vasra verték.

Genfből jelenti egy éjszakai távirat: Az államügyész már döntött a Luccheni ellen emelt vádindítvány tárgyában. E szerint a gyilkost nem fogják esküdtszék elé állítani, mert a kormány-nak amugy is módjában van reá mérni a leg súlyosabb büntetést. Luccheni vasárnapig marad a földalatti cellában s akkor letelt a tíz nap. Azután magánzárkába viszik, a honnan naponként csak néhány percre engedik ki a szabad levegőre. A gyilkos egészsége állítólag nagyon rossz.

— **Osirom-statisztika.** Mos, hogy Kimberley után *Ladymith* is felszabadult az elvonuló boerok ostroma alól, az örömmámorban fürdőző angolok közt nyomban akadtak statisztikusok, akik a különféle ostromlott városok szenvedéseinek időtartamát szemléltető összeállításban tartják élnek. Egy londoni táviratunk a következő statisztikai adatokkal kedveskedik: *Ladymith* ostroma 118 napig tartott, Kimberley 123 napig volt körülzárva. *Páris* ostroma 167, *Szabasztoplé* 327, *Khártum* 341 napig tartott. Az oly nagy mámort előidézett két főlzabudulást az a statisztika korántsem mutatja be előnyösen. A *record* éppen nem a Kimberley és *Ladymith*. Szamaik legközelebb állanak Párishoz, de messziro elmaradnak Szabasztoplé és Khártum mögött.

— **Az utolsó kentaur.** A párisi *Le Journal* írja, hogy az utolsó kentaur — nem márványból faragott, hanem igazi — jelentkezett egy amerikai orvosgyógytornász. A kentaur nem más, mint egy fiatalember, akinek lólába van s derekáig — ló. A melle, karja és feje emberi. A derek ifju egyébként 1876-ban született Crawfordvilleben, Arkansasban. Szülei erős, egészséges emberek voltak. Az ifju tud trappolni, galoppban menni és nyeríteni. Egyébként kellemes társalgó, jól zongorázik és érzéssel énekel. Az orvosok és szabók felette érdeklődnek iránta. Az orvosok vizsgálgatják, a szabók pedig ruhát szeretnének kitalálni neki. — A *Le Journal* ezt a hírt egy amerikai lapból vette át. Az az amerikai lap pedig bizonyára még életében ekkorát nem hazudott — amivel pedig amerikai lapnál sok van mondva ...

— **A magyar Amerikában.** A pensylvaniai monongabela-völgyi római katolikus magyar egyház segélyért folyamodott Szeged városához épülő temploma javára. Ez mellékebb része a dolognak, csak azt mondja éppen, hogy a monongabela-völgyi magyarok még egy kicsit szegények. De a folyamodásukból aztán kiszól egy keserves panasz. Régi, el nem gyógy panasz. Hogy élet-halálharcot kell folytatniuk a panzslavizmus ellen. Ami piszkot, beestelenséget az egész monarkia kivándorlottjai elkövetnek, az mind a magyarokra kenődik a sajtóban. A magyar a megbégyezgett mindenütt és sokan el is tagadják magyar voltukat.

— **Új tanítóképző a fővárosban.** A közoktatási kormány *Verdy* Károly tanfelügyelő kezdeményezésére belegyezést adta abba, hogy a *Fróbel* nőegyesület óvónő képzőjét alakítsák át tanítóképzővé. Az óvónőképző megszüntetése, illetőleg tanítóképzővé való átalakítása nem jár semmi nehézséggel, mert az óvónőképzés terén amugy is állandóan nagy a túlprodukción. A pesti oldalon tervbe vett állami tanítóképző fölállításának szinte egyetlen akadályja: a helykérdés. A főváros sajtó iskoláinak is alig adhat épületet, ennél fogva a tanítóképző elhelyezéséről is idegenkedik. Ha azonban számításba veszi a főváros, hogy egy ilyen tanítóképző éppen a főváros középosztályának pályakereső fiaira nézve fontos s hogy az itt tanuló tanítójelölteket iskolájukon kívül is használhatja, akkor a helykérdés is megoldásra talál s már az idén szeptemberben a tanítóképző is, meg a tanítónőképző is megnyílik.

— **Megdézsmált hentesüzlet.** *Dubovicsky* Sándor hentesnek a Sip-utca 14. szám alatt lévő üzletét az éjjei eddig ismeretlen tettesek álkuccsossal felnyitották s onnan különböző élelmi cikkeknek kívül a pénzeszókból 37 korona készpénzt elvittek. A rendőrség a betörőket nyomozza.

— **Öngyilkos bírósági szolga.** *Aradról* telegrafálják, hogy az új igazságügyi palota folyosóján ma *Jasan* József járásbírói szolga a szájába lőtt és rögtön meghalt. *Lasan*, aki nős és családos ember volt, anyagi zavarok miatt követte el az öngyilkosságot.

— **Tragédia.** Zentáról táviratozza tudósítónk, hogy dr. *Vojnich* Lajos ottani közjegyző megőrült. *Vojnich*, aki alig harminc esztendő, öt év előtt került Zentára királyi közjegyzőnek. Az előkelő családból származó, rokonszenves fiatal közjegyző csakhamar kedvelt alakja lett a zentai társadalomnak. A múlt évben nősült s boldog családi életet élt. Csak nagyfokú idegessége bántotta, amelyről már néhány év óta panaszkodott. Ma éjjel elment hazulról s egyenesen a táviróhivatalba tartott, amely már zárva volt. De ő mindenáron táviratozni akart a német-eszárának, hogy ő nem örült, hanem ráfogják. Majd hazament s elhívatta két jó barátját, *Hajdu* Dezső és *Ellinger* Jenő ügyvédek, hogy beszéljenek vele. De ezek látják a bajt s orvosért küldtek; majd a rendőrségnek is jelentették a szomorú esetet. Reggel *Vojnich* dühörögni kezdett; bezúta lakásának ablakait s mindenkit bántalmazott, akit ért. A szerencsétlen közjegyző iránt, aki unokaöccsese báró *Vojnich* István bácsmegeyei főispánnak s fia *Vojnich* Simon szabadkai földbirtokosnak, általános a részvét a városban.

— **Chimay hercegné nyomdokain.** *Ward* Klára, a szőke amerikai milliomos hölgy, aki mint *Chimay* hercegné írta be nevét örök idők számára a botrányok krónikájába, divatot csinált. A cigányprimások szerelme azóta kelendő, — legutóbb meg éppen egy magyar urilány állott be *Ward* Klára követőinek a sorába. A regény a múlt nyáron kezdődött *Edjce* fürdőhelyen cigányfőta mellett. Ott nyaralt egy magasrangú katonatiszt szép szőke leánya társaságában, aki minden reggel, délben és este ábitatosan hallgatta a barna fiuk érzelmes játékát. Különösen tetszett neki *Barna* Pistának cimbalomjátéka és egy szép napon arra kérte atyját, engedje meg neki, hogy *Barna* Pistától cimbalmozni tanulhasson. Tömzsi termetű és duzzadt arcú legény volt a cimbalmos, aki ezental naponta járt a házba, hogy a szép szőke tanítványát a cimbalmozás nemes művészetére oktassa. A leány halálisan beleszeretett *Fárao* csunya ivadékaiba, akivel néhány hét múlva meg is szökött *Oroszkára*, ahol a fiatal pár négy hónap óta szerelmes boldogságban él. A papa eleinte dühös volt, de utóbb nem tehetett egyebet, mint hogy megküldte leányának keresztlevélet, amelyre szüksége van — legközelebb megtartandó esküvőjéhez.

— **Árok is van, telek is van.** Es telek-tulajdonos is van. Szomorú, hamleti töprengésbe elmerült telektulajdonos, aki így monologizál:

— Árok vagyok-e én, avagy telkes gazda? Erre a monológra pedig a következő eset adta meg az impulzust. A lipótmezei villamos vasut a Nyéküdüloben levő magánfeltek ketté metszette, mire a tulajdonos a telek kisajátítását kérte. A főváros engedett ennek a kérésnek s a telek kisebbik részét csakugyan ki is sajátította, de a nagyobbikat a tulajdonosnak hagyta, aki ebben a salamonai ítéletben meg is nyugodott. A villamos vasutat már most a töltésre építették, alája pedig beton csatornát, amely az egész környék vizét a megmaradt föl telekre vezeti le. S most állott elő az a monológra alkalmas helyzet, mikor a birtokos kétségbeesetten kérdezi önmagától is, a tanácestól is, hogy

— Árok vagyok-e én, avagy telkes gazda?

— **Az esős idő barátja.** Egy *Courbet* nevű embert fogott el a minap a párisi rendőrség. *Courbet* nem volt gonosz ember, csak nagyon szerette a hölgyeket — de csak esős időben. Ilyenkor egész nap az utcán volt, fölkereste a legélénkebb helyeket, s gyönyörködött a formás bokákban, amelyek főleg esős időben láthatók. De a nézéssel nem elégedett meg *Courbet*. Fotografált is. Oriási bokagyűjteménye volt; vastag albumokban őrizte meg azt a sok kedves látványt, amelyben más embereknek csak muló perecek van részük. De *Courbet* nem volt megelégedve a fotografáló gépe lencsájával. Elment tehát egy nagy kereskedésbe, s tizenhat finom üveglencsét loptott. Ezért fogtak most el, s ezért is fogják elítélni. Hiába mentetőkötött azzal, hogy „művész” célokra lopta, hiába mutatta meg a rendőrségnél dus albumait. Néhány hónapra be fogják zárni, aztán megint várhatja az esős napokat ...

— **Izraelita istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség dohány-utcai templomában a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig 1/2 órák kezdődik.

— **Öngyilkos vasuti gyakornok.** *Holupka* József aradi születésű 22 éves államvasuti gyakornok ma reggel a keleti pályaudvar mellett levő *nyolek* házban levő lakásán kétszer fölbeléte magát. Súlyosan sérülve vitték a Rókus-kórházba. Tetének okát nem tudják.

— **Megszűnt jóbarát.** *Venczel* Miklós 33 éves kocsis tegnap este együtt mulatozt jóbarátjával, *Kalozsák* József 55 éves bérkocsissal. Egy ideig csak hajtogaták a borosporhakat, de később valami fölött összeveszttek s elváltak egymástól. Venczelben forrott a méreg s elhatározta, hogy bosszút áll barátján. Elbújt a Baross-utca és Oriás-utca sarkán s

megleste Kaloszeket s azt, amikor gyanútlanul befordult a sarkon, zsebkészével összeszurkálta. A szerencsétlen ember oly súlyos sebeket szenvedett, hogy a Rókus-körházba kellett szállítani. Venczel ellen megindították az eljárást.

(x) Világhírű erfurti magvak. A Schmidt-féle kitűnő minőségű főzelék- és virágmagvak, mint értesülünk, porto-és vamentesen Budapesten kaphatók Radwaner és Rónai magkereskedésben V., Nádor-utca 8. J. C. Schmidt erfurti magtermelő, német császári udvari szállító egyedüli magyarországi főraktárában. Arjegyzék kívánatra megküldetik. Telefon 34—90.

Jankovich István öngyilkossága.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 1.

Nagy feltűnést keltő öngyilkosság történt ma délelőtt a fővárosban. Egy közbeesülésben állott, sokak által tisztelt és szeretett úriember dobta el magát az életet. Jankovich István, az országgyűlési gyorsíroda másodfőnöke, a tisztviselők országos egyesülete kaszinójának igazgatója az öngyilkos. Jankovich ma délelőtt tizenegy óra után a Nyár-utcai új fürdőben golyót röpített az agyába s pár pillanatnyi kínlás után meghalt.

Keresik-kutatják az okát ennek az öngyilkosságnak, de eddig még homály fedi az okot, amely miatt Jankovich eldobta magát az életet. Valószínű, hogy kitarja lelkét azokban a levelekben, amelyeket hátrahagyott, de e levelek tartalma eddig még ismeretlen.

Roppant agilis, munkabíró ember volt az öngyilkos, előkelő összeköttetésekkel. A tisztviselők országos egyesülete u. palotájának felépítésében nagy része volt s a képviselőházi állásán kívül ennek az egyesületnek szentelte minden idejét. Ő rendezte a hangversenyeket, mulatságokat az egyesületben és szinte bámulatos tevékenységet fejtett ki ezen a téren.

Ma nem ment be a képviselőházba, szabadságot kért, hogy elkészíthesse számadását a tisztviselők házának építésére vonatkozólag, a számadást azonban nem készítette el, hanem e helyett golyót röpített az agyába. A fama erre a számadásra vezető vissza az öngyilkosság okát, de senki sem tudja elképzelni, mi indíthatta volna bármely inkorrekt ségre a szerencsétlen embert, akinek legalább 6000 forint évi jövedelme volt, amelyből szerény életmódja mellett még meg is takarított.

Jankovich István ma reggel nyolc óra tájban kelt fel s kilenc órákor távozott el a Dohány-utca 20-ik szám alatt levő lakásáról, ahol 72 éves öreg édesanyjával lakott. Jankovich ugyanis agglagány volt s a háztartását az édesanyja vezette. Délelőtt nagy sétát tett Jankovich s úgy féltizenegy óra tájban tért be a Nyár-utca. Itt találkozott vele ebben az időben Lesznyák Gyula képviselő, akivel még Jankovich egypár szót váltott.

Alig váltak el, Jankovich bement a fürdőépületbe s a pénztárnál jegyet váltott egy első osztályú kabinra. Az emeletre vezették föl s ott bezárkózott a kabinba. Tíz perccel a bemenetele után tompa dörrenést hallott az egyik szolga. Mindjárt elkialtotta magát:

— Valaki agyonlőtte magát!

A fürdő személyzete összeszaladt Jankovich kabinja előtt. Miután a kopogtatásra nem nyílt ki az ajtó, lakatot hívtak, aki felnyitotta a fiúkét. A szolga Jankovichot ott találta a karosszéken ülve, előregörnyedt testtel, kezében revolverrel, amelyből golyót bocsátott a jobb halántékába. Amíg az ajtót kinyitották, hallottak egy pár hűrgést, de mire hozzájutottak a boldogtalan emberhez, nem volt benne élet. Nem tudott már rajta segíteni sem a fürdő orvosa, sem a mentők.

Az öngyilkosságról értesítették a főkapitányságot, ahonnan egy inspekciós tisztviselő sietett a fürdőbe. A rendőrtisztviselő több levelet talált a kabinban. Az egyik levél az országgyűlési gyorsíroda főnökének, egy másik pedig az öngyilkos testvérbátyjának, Jankovich Béla fogházfelügyelőnek szólt. Az öngyilkos holttestét fél két óra tájban vitték el a fürdőből a törvényszéki orvostani intézet halottskamrájába.

Jankovich édesanyjával nem tudták a szomorú esetet, mert félnek tőle, hogy az öreg uriaszonyra végzetes lehet a lesújtó hír. Bátyján kívül még két nővére van, az egyik férjes asszony, a másik pedig egy menedékháznak az igazgatónöje.

Jankovich István öngyilkosságának híre hamarosan elterjedt a fővárosban s mindenütt mély részvételt keltett. A legelőkelőbb körökben ismerték és szerették a rendkívül agilis embert, akinek vidám,

derült életkedve sobasem árulta el, mily végzetes tervet hordoz lelkében. Pár órával az öngyilkossága előtt még fent járt a tisztviselők egyesületében, amelynek hat esztendő óta igazgatója, azelőtt pedig titkára volt és utasításokat adott, hogy mi mindent készítsenek elő a kijelölt bizottság ma délutánra összehívására. A titkárnak panaszkodott, hogy influenzája, erős láza van, de viselkedésén egyáltalán nem lehetett észrevenni, hogy minő sötét tervekkel foglalkozik. Tegnap este az István főherceg szállodában vacsorázott, ahol hetenként többször meg szokott fordulni. Tizenegy óra tájban tért haza a lakására, ahol édes anyja — mint rendszeren — várta és mindjárt lefeküdt. Reggel még egészen jó kedvvel diszkurált édesanyjával, akin megvárható szeretettel és gyöngédséggel csüggött. Hazulról egy nagyobb séta után a tisztviselők kaszinójába ment, onnan pedig öngyilkossága színhelyére, a nyár-utcai fürdőbe. Egy órával az öngyilkosság után a temetkezési vállalat egyik embere ment el az öngyilkos lakására, hogy hírül adja Jankovich szomorú halálát. A szobalány nyitott neki ajtót s nagy rémüléssel hallgatta meg az öngyilkosság részleteit, de nem merte Jankovich édesanyjának tudtul adni a kétségbeesítő hírt.

Testvérével és nővéreivel a rendőrség közölte az öngyilkosságot.

A szerencsétlen ember holttestét holnap felboncolják és holnapután temetik el.

A képviselőházba — ahol Jankovich a gyorsíroda főnöke volt — dél felé jutott el a szomorú hír a boldogtalan ember öngyilkosságáról. A képviselők s a gyorsírók, akik mind jól ismerték és szerették Jankovichot, nem akartak hinni a híreknek, amely a mentőkől eredt s azt hitték, hogy valami névcsere van a dologban. Tizenkét órákor azonban már teljes pozitívással megérkezett a hír, hogy az öngyilkos Jankovich István tényleg nem más, mint a gyorsíroda másodfőnöke.

Elképzelték, hogy a hír milyen lesújtó hatással volt egy a képviselőkre, akik közül nagyon sokan jó barátjának voltak az öngyilkossal, mint a gyorsírókra, akik rendkívül szerették benne a jó barátot és a jó főnököt. Csoportokba verődve tárgyaltak a folyosókon a szomorú hírt és senki sem tudta okát találni az öngyilkosságnak. Eleinte pillanatnyi elmezavarra gondolt mindenki, de ennek elmentmond az, hogy az öngyilkos Jankovich leveleit irt tettének elkövetése előtt s így kétségtelemmé vált, hogy készült a halálra.

A múlt szombaton egypár barátja előtt arról beszélt, hogy dohány-utcai lakását, amelyben hat esztendő óta lakik, ott akarja hagyni. Egyik barátja megjegyezte, hogy jó lesz, ha az új országhoz közelebb bérlet lakást, mire Jankovich ezt a megjegyzést tette:

— Mire az elkészül, akkorra én ugyanis nyugdíjba megyek!

Az öngyilkos 1871 óta van a gyorsíró hivatalban, ahova akkor lépett be gyakornokul. Hamarosan emelkedett a másodfőnökségig s mindenki őt tekintette a gyorsíroda jövő főnökének. Hat év óta másodfőnöke az országgyűlési gyorsírodának. Ezért az állásért akkoriban nagyon elkeseredett versengés volt. A két legkomolyabb jelöltet erősen protezsálták: a nagyváradi püspök, Tisza Kálmán, a kultuszminiszter s még mások. Banffy Dezso, a Ház akkori elnöke sokáig huzta-halogatta a kinevezést, mert sehogyan sem tudott a sok protekció miatt dönteni; végre is kinevezte Jankovich Istvánt, aki egyáltalán nem számított s csak éppen, hogy beadta pályázati kérvényét. Mikor kinevezése megjelent a hivatalos lapban, Jankovich a vidéken vadászott. Táviratban tudattak vele kinevezése híreit.

Jankovich István volt a legpedánsabb gyorsíró. Az órája volt csak pontosabb nála. Erre az órára sokat tartott. Összeigazította minden jól járó kronométerrel és büszkén mondogatta, hogy az órájának nincsen párja.

Egyáltalán szerette a „patent” dolgokat. Látott egy képviselőnél olyan tárcát, amelyet a zsebbez lehetett erősíteni; nem nyugodott, míg ő is nem szerzett olyant. Valahányszor Bécsbe utazott a delegációkra, bejárta a boltokat s végre talált olyan névjegy- és pénztárcát. Amikor a Triumph-cipőket hirdette valami külföldi feltaláló, első volt, aki hozottat magának belőlük. Egyik barátjánál látott egyszer egy sétatálcát, amelyikben esernyő, gyertya, gyufa és isten tudja mi volt minden. Olyat is szerzett magának.

Tizenhét év előtt nagyon rosszul állott az országos tisztviselők egyesülete; akkor választotta meg Jankovichot titkárnak s ő lemondott a fizetéséről és azóta felvirágoztatta ezt az egyesületet, amelynek ma már háromezernél is több tagja van.

Mindig a más dolgában futkosott. Barátaiért semmi fáradságot nem sokallt. Beszéli, hogy azért nem nősült meg, mert özvegy édes anyjának jó sorost akart biztosítani. Egészen családjának; anyjának és testvéreinek. A kedvelt sportjának, a vadászatnak és a regattának élt. Nyaranta, mihelyt a képviselőház ülése bevégeződött, felöltötte evezős ruháját és sietett a csónakozó egyesületbe, telen pedig, mihelyt nem volt tilés, elutazott vadászni. De más-különben a lehető leghalmozottabban élt.

Barátai nem is sejtették, hogy milyen végzetes tervet firtal. Vasárnap délután találkoztott egy barátjával és panaszkodott neki, hogy nagy gondjai vannak a tisztviselők házépítésének leszámolása miatt. Nem tudja, hogy honnan van a zavar, de sehogyan sem ismeri ki magát a költségelírányzatokban.

Karnevál a tébolydában.

Irta: Egy örült.*

Döbling, február 28.

Az intézet igazgatósága sokféle módon gondoskodik az internált betegek szórakozásáról. Évenként négyezer-ötször bált is rendez. Tegnap is volt ilyen mulatságunk, amelyet a következőkben írok le:

Két nagy teremben, amelyet két hatalmas ajtó választ el egymástól, folyt le a bál mulatság. Az ajtókat és az ablakokat függönyök díszítik, csinos drapéria alatt I. Ferenc József szobra áll, tükrök és képek egészítik ki a dekorációt. A zenekari emelvényt az egyik terem keskeny oldalán állították föl és így a két terem kedélyes, csaknem ünneplés képét mutat és senki se hinné, hogy ez két hálószoba, amelyet csak a mai alkalomra díszítettek föl.

Esti nyolc óra van és az egyes osztályok betegei már találkoznak a folyosón, némelyek „civilben”, mások meg az intézeti egyenruhában, — és nem tart sokáig és a hölgyek is megjelennek az ápolónők tartságában. A közönség a terem ajtaja felé ösztönlik és a zenekar, amely egy zongorából, egy harmoniumból, két hegedűből és egy klarinétból áll, ragyújt a polonaisesre.

És most megjelenik az igazgató, a gondnok, az orvosok, a hivatalnokok, mindegyik a családjával.

Feltűnő toalettekról nincs mit írni, a beteg hölgyek vagy nyári ruhában, vagy fekete estély öltözetben jelennek meg; közé-közbe meg-meg csőrrennek az ápolónők övén a kulcsok.

Vidáman járja a keringő és mindenki fesztelemmel adja magát oda a mulatságnak. Élénk csevegést is hallani, annak jeléül, hogy itt is vannak, akik perrepszelymet árulnak. Egy-egy érdekesebb beszélgetésből föl is fogok néhány szót...

A terem egyik szegletében egy idősebb hölgy ül fekete selymruhában, aki aggodalmasan meséli szomszédjának, hogy szép, szép ez a mulatság, itt vannak Ferenc Ferdinand és Lajos Viktor főhercegek, akik őt alighanem meg fogják szólítani, amiért az utolsó udvari bála nem ment el.

Egy öreg ember, akinek kopaszágát hosszú, fehér, kusza haj övezi körül, a terem közepén áll és élénken gesztikulálva mormol:

— Hagyjátok abba a táncot! Százkilencvennyolc éves vagyok, segíték rajtatok, hogy sohase kelljen meghalnotok... — A táncoló párok félrelökik, de ő csakhamar magához tér és folytatja monológját.

Egy rokonszenves, fiatal hölgy meséli nekem, hogy pénze másoknak szerencsétlenségét hoz és hogy a koldusoknak egy fillért se mer adni, mert ezek ettől meghalnak. A beszélgetés további folyamán nagy műveltséget és sok tudást árul el.

Egy intelligens fiatal ember pedig attól fél, hogy őt a szocialisták meg akarják ölni. Azért kellett odahagynia fotografus műtermeit Bécsben, Párisban, Londonban stb. Ellenségei mindenütt örültek híresztelték el és mindenféle gasságot követtek el ellene.

A zenekarral szemeköz sugárzó arccal ül egy idősebb hölgy: aranyhalakát lát maga előtt uszkálni a padlón, amelyek a zene ütemére evickélnék. Hébe-hóba utánok kap és gyerekesen fölkaog.

Érdekes jelenség egy harmincöt éves leány, aki rövidre vágott fürtös haját vörös szalaggal erősítette meg. Virágokat tűzött a hajába, vállszalagjaiba, övébe,

*) Ez a cikk, amelyet Grünwald-Zerkovitz Szidonia asszony, a cingár származású ismert német írónő tesz közzé, fának, a tébolydában internált Kolokotroni hercegnék tollából származik. Még emlékeztet, hogy a fiatal Kolokotroni egy szerelmi drámának volt a hőse, amely a Kahlenbergen játszódott le. Megölt egy leányt, aki vele együtt akart a halálba menni, — maga súlyosan megsérült és fölgyógyulása után bíróság elé került. Hosszu megfigyelés után kijelentették a törvényszéki orvosszakértők, hogy a fiatal ember örült, minek következtében az eljárást ellene becsüztették.

sőt még cipőjébe is. A férfiak előtt megáll, kacérul végig tekint magán, össze-vissza hadar, — majd kacagva elfut. Rábírtam, hogy társalogjon velem.

— Fiait lánykoromban örültem szerettem egy tisztet, — meséli, miközben sokszor minden ok nélkül fölkaes, — de elhagyott. Aztán zongoraleckéket adtam, — ah vele is sokszor játszottam négy kére! — de most már gyűlölköd minden zenét. — Ugy gondolom, hogy a szerencsétlen leány boldogtalan szerele miatt buskomorságba esett, amely idővel beteges jókedvre változott át.

Miközben ezzel a hölgygel társalogtam, eltűnt a legyezője, amelyet maga mellé tett a pamagra. Rögtön keresésére indultam. Ápolóm, akit erre figyelmeztettem, egy idős, előkelő urhoz vezetett, akit megmotosztunk. Mi minden nem került elő a zsebeiből: zsebkendők, hajtűk, egy broche, cigaretták — és a keresett legyező is. Kleptomaniakus.

— Miért nem táncol? — kérdeztem egy idősebb úrtól.

— Mert félek, hogy a táncterem fölrobban. Egész Bécsset aláknázták... Mire egy másik beteg lép oda hozzánk:

— Az első évben jöttem a világra: Ádám vagyok, — feleségem Éva volt, a paradicsomban lakunk. Ez a Józsefvárosban Betlehem közelében van, a lóvasúti állomás szomszédságában. Aztán megtörtént a fatális alma-ügy, de az isten nekem adta egész Bécsset. Mindez különben bent van a bibliában... Különbösen éppen most izeni nekem az isten, hogy menjek vizet inni. — Eltávozott.

Tíz órákor az ápolók a mellékterembe vezettek bennünket, ahol hideg buffet várt a fáradt táncosokra. A társalgás az urak és hölgyek között egészen normális, mindaddig, amíg valamelyik rögeszméjére nem téved. Erre sztan többnyire hallgatnak. Veszekedést nem igen vettem észre.

Ejtelkór vége volt a mulatságnak és a két bálteremből ismét halószoba lett.

Krieghammer

és
az apróhírdetés.

(A hadügyminisztérium szigorú utasítását adott a hadtestparancsnokságoknak az ellen, hogy „a katonatisztek apróhírdetésben házassági szándékukat adják tudtára az érdekeltöknek bizonyos pénzügyi követelés megjelölésével.”)

Kit minden ember félve tisztel,
Ki ur egy hadserög felett,
S az ezredessel és a tiszttel
Kurtán beszél, per rendelet;
Kiert az ezred és a század
Átesőrtet árkon és hegyen,
Ki hogyha bárhol, bárki lázad,
Gondoskodik, hogy rend legyen;
Kinek parancsszavára nyersen
Rank szól az ór és hasba szúr;...
Bar olvasna el ezt a versem,
Ha mas nem, ön Krieghammer úr!

A rendelethől látni: mister
Krieghammer lelke éjétét;
Nem érti egy hadügyminiszter
A hadnagyok költészetét!
Lehet különben fényes elme;
Egyet nem ért, önnök talány:
A pénztelen hadnagy szereleme,
S az otthon ülő drága lány.
Ily rendelet Pretörába'
Nem volt, s mégis hős volt a búr,...
Az apróhírdetöt hiába
M'ért bántja hát, Krieghammer úr?

Egy gazdag lányt ohajt epedve,
Egy barna tiszt, két csillagos,
Elméje friss, pompás a kedve,
Egy hétézred méter magas...
Ha visszavonni volna szives
Tilalmát, mely nekünk is árt,
Léven az újság három ives,
Bélele ön se látna kárt;
Sőt, pénzt és asszonyt adna soknak,
Kin nem segít se bál, se jour;...
Pézt, pénzt, pénzt kell a hadnagyoknak,
És önnök is, Krieghammer ur!

—kó.

FŐVÁROS.

(*) A főváros közgyűlése. A közgyűlések második napjának megszokott hangulata jellemezte a mai közgyűlést is, pedig a napirenden volt az új Nemzeti Színház kérdése is. Az a 60—70 választója is, aki elfáradt a városárára, nyugodtan eresztette ke-

resztül a tanács legtöbb javaslatát. Csak az adóhivatali szakvizsga körül és a Nemzeti Színház kérdésében (az erre vonatkozó tárgyalásról színházi rovatunk számol be) támadt élénkebb vita. Az előbbi kérdésben a tanács be is mutatta a szakvizsgára vonatkozó szabályrendelet-tervezetet, amelyet a közgyűlés magáéva tett, miközben elfogadott minden módosítást, kivéve azt, amelyeket egy igazán szakférfi Bochkor Károly, a tudós egyetemi tanár ajánlott a fővárosi tisztviselők érdekében. Bochkor azt kívánta, hogy ejtsék el a kötelező vizsga megkövetelését, nyilant kimondva, hogy a tervbe vett vizsgáló bizottságot nem tartja képesítettnek arra, hogy a vizsgálatot vezesse. Elfogadta a közgyűlés a tanácsnak azt a javaslatát is, amelylyel az 1900. évi költségeloirányzatra vonatkozó felirat-tervezetet kiserő és egyszerűen tudomásul vette Zólyom vármegyének azt a köriratát, amely a katonai oldalfigyelvek hordásának korlátozását kívánja. Megszavaztak még a Mester-utcai iskolaépület eltolására 220.000 koronát és utasították a tanácsot, hogy a millennium idején megszavazott 20.000 koronát azonnal adják át a Csingó-Egyesületnek a csángó-magyar tanítók jutalmazására, mihelyt a belügyminiszter jóváhagyása leérkezik.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** D'Andrade a Lipótvárosi kaszinóban. A lipótvárosi kaszinó mai hangversenyének illusztris vendége volt: Francesco d'Andrade, a világhírű portugál énekes, a kinek a pompás bariton-hangjában és remek játékában hat évvel ezelőt gyönyörködünk utoljára, amikor az Opera színpadán legfényesebb szerepelt mutatta be. Dramai színész sem jellemezhet találatban, művészebb felfogással és részletezéssel, mint ez a portugál énekes, a kinek jobb *Don Juant* és *Rigolettót* képzelné sem lehet. D'Andrade-nak színpad kell, hogy rendkívüli alakító tehetősége kifejeződhessen. A fekete frakk és a pódium ártalmára van ennek az eminenter alakító művésznek, aki csak a kissezák világában érzi magát otthon. De aki olyan mestere az éneknek és az előadásnak, mint D'Andrade, az még a pódiumon és divatos szalon-runában is elragadja hallgatóit, mert dalaita lelket önt és a játék hiányáért perkiéltéle kárpótolt. D'Andrade három számmal szerepelt a hangverseny műsorán: énekelte *Ernániból* a nagy áriát, azután bajos dalokat adott elő *Bizetből*, *Tostiból* és *Lemaitreből* és végül *Carmenből* a *Toreador* dalt énekelte óriási hatással. Ennél az utóbbinál kitűnt, hogy *Takátsnak* szebb és erősebb a baritonja, de milyen magasztos áll a D'Andrade művésze, mennyi színnel tudja megfesteni az ilyen bravur-áriákat! A hangversenynek még egy érdekes közreműködője volt: *Kurz Selma* kisasszony, akit Mahler a frankfurti színházról szerződtetett a bécsi udvari operához. A kedves arcu, fekete szemű leány *Ressné*, a nires bécsi professzornak képezte ki a hangját és ez a jó iskola meglátszik énekén. Kiválóbb egyénisége nincs, mélyebb hatást nem igen tesz a hallgatóra, de csinos, elég meleg szopránja kellemesen cseng és pianóval nagyon ügyesen él. *Brahmstól*, *Rubinsteintől* és *Godardtól* énekel dalokat. A kisasszony nagyon tetszett. Sokszor újratették. Közreműködött még *Bendner* Nándor zongorán, *Moshammer* Ottó hárfán, *Böhm* és *Beck* urak kürtön és klinkénon.

** Pekár Gyula az Urániában. Spanyolországnak kilencedik előadásán ma este újra megjelent az Uránia-színházban Pekár Gyula, a *Budapesti Napló* kiváló munkatársa s maga mutatta be ezt a nagy-sikerű művét. Diszes közönség a színház minden részében, a páholyokban tulnyomóan a főváros előkelő társaságának hölgyei, az egész kör feszült érdeklődés egy sajátos nemzet ezernyi érdekessége iránt. Ahogy Pekár ennek a mesés világnak annyi színekben gazdag táját, káprázatos műkincsét, történelmát, legendáit, meghalt és élő alakjait élénk vezeti, lelkes ragaszkodással a tárgy iránt, valósággal egy modern búvész ott a sötét színház sarkában az ernyős lámpa gyér fényétől lendülékenyen megvilágítva. És ahogy előadja a tárgyat lendülettel, át meg átszöve sok-sok regényes adatával, a mese varázsával s mindvégig előtérben a spanyol ég alatt egészen különös módon izzó szerelemmel, mindez oly élethű és közvetlen, hogy a néző, aki azt az országot föl kívánja keresni, szinte meg van fosztva az első impresszió gyönyörűségétől. A darab sikere azonkívül világosan mutatja a módot, amelylyel a tudomány és művészet mindenkinek az érdeklődéséhez férközhet és egyben igazolja a színház vezetőségének a programját. Az Uránia ezen az uton az alapítás nehézségei után hamarosan eljuthat a nagy népszerűséghez.

** A Kleopátra premiére-je. A *Kleopátra* bemutató előadása, amelyet rendkívüli érdeklődéssel várnak, jövő kedden lesz a Magyar Színházban. Teknikai ok miatt halasztották el a szombatra kitűzött premiéret, mert a fényes dekorációkat nem készíthették el a megszabott határidőre. A második felvonás háttere a kivilágított Nizzát tünteti föl. A harmadik felvonás díszlete egy üveg-terem, hatalmas kupolával, amelynek színes ablakain ragyogó elektromos fény szűrődik át. — A *Kleopátra* főpróbáját hétfőn délelőtt tartják meg. Ezzel kapcsolatban a Magyar Színház igazgatóságának kommunikéje nyomán a közönség tudomására hozzuk, hogy a *Kleopátra* már megváltott jegyek a március 6-iki, keddi premiére-re érvényesek. A második és harmadik előadásra — álltott jegyek kicserelelendők. Ezeket a Magyar Színház pénztára hétfő délig cseréli ki a megfelelő jegyekkel.

** Népszínház. A Népszínházban ma este telt ház előtt került színre huszonötödösöd ifjabb *Bokor* József pályanyertes népszínműve, a *Kurucfurfang*. A közönség ma este is megismételtette *Blaha* Lujza minden dalát és a felvonások végén bőven jutott a tapsból a szereplőkkel együtt a szerzőnek is, a kinek, mint a napokban megírtuk, a Népszínház igazgatósága már ismét új darabját fogadta el előadásra.

** Mascagni, mint botrányhős. Mascagni, aki tudvalevőleg összekülönbözött a pesarói község tanácsossal az ottani zeneakadémia miatt, a napokban visszatért Pesaróba, hogy jelen legyen az akadémia igazgató tanácsa elnökének a temetésén. A temetés után összetalálkozott az utána a város polgármesterével, *Casdinával* s erősen neki támadt. A polgármester rendőrral távolította el a zeneszerzőt s becstelenséget miatt panaszt is emelt ellene. Mascagni különben nem igen kapta meg az elégtételt, amelyet a pesarói tanácsosok folytatott háboruságában kapni remélt. A közoktatási miniszter által kiküldött vizsgáló bizottság nem helvezte vissza Mascagnit elhagyott állásába, hanem *D'Ambrosio* személyében kormánybiztos kiküldésével javasolja, aki azután az akadémia igazgassa.

** Magyar Színház. Utoljára táncolt ma este a Magyar Színház színpadán a kar egyik feltűnően csinos tagja: Hében Anna. Ma még vidáman aprózta a lépéseit perdőfülös szőnyegben; holnap már ottár elé megy. Egy vagyonos, jónevű fiatal földesur veszi feleségül. Az első és második felvonás közt a színház egész személyzete összegyűlt a színpadon és *Szalagyi* Vilmos igazgató néhány meleg szóban szerencsét kívánt a bucsuzónak. Utána *Vidor* Dezső rendező átnyújtotta a pályatársak ajándékát: egy ezüst emléktárgyat. Hében Anna még az ötödik képen is sirva letette a táncát, de azért a tapsra csak kijött és megismételte. Megcsinálta még egyszer az écartét, Utoljára.

** Még egy Bar Kochba-konfliktus. Azt lehetett volna hinni, hogy a *Bar Kochba*-konfliktusok, száma nézve legalább, ki vannak merítve, a mikor ma egy u abbal gyarapodott. A legújabb *Bar Kochba*-konfliktus az *Országos Színház-Egyesület* és a *Somossy-Mulat* közt merült fel. A Mulató szemfüles igazgatósága ugyanis felhasználva azt a nagy érdeklődést, amelyet a színházak versengése a *Bar Kochba* felé terelt, az éppen most vendégszereplő lengyel-zsidó-társasággal előadatta a darabot. Az előadásba beavatkozott a rendőrség, mert a *Színház-Egyesület* panaszt tett, hogy orfeumban nem szabad bevezett cselekményű színdarabot játszani. Így került a zsidó opera a rendőrségre, ahol *Máltás* Hugó rendőrtanácsos ma foglalkozott az ügygel. *Somossy* Karolyt, az orfeum igazgatóját utasította a rendőrség, hogy a jövőre szigorúan alkalmazzuk a szabályokhoz. Az igazgató kijelentette, hogy szerinte a darab előadása nem ütközik a szabályokba, de azért ezental csak megrövidítve és szemelvényekben fogja előadni.

** Hírek a Népszínházból. A *Szép Heléna* holnap pénteken és holnapután szombaton kerül újra színre a Népszínházban. A holnapi előadásban Páris szerepében *Z. Bárdi* Gabi lép föl, aki a szerepet az eddigi *Parissal*, *Gábor* Józseffel felváltva fogja játszani. — Vasárnap déltun a *Cigány*, este pedig a *Kadétkisasszony* kerül színre.

** Lándh Marcella Hamburgban. Lándh Marcella, a hírneves amerikai énekesnő legutóbb Hamburgban hangversenyezett. Az ottani lapok óriási sikeréről számolnak be.

** Madelaine Brohan halála. *Madelaine Brohan*, aki tegnap hetvenhét éves korában meghalt, utolsó tagja volt a híres *Brohan*-családnak, amely öt híres színésznőt adott Franciaországnak. Anyja, *Susanne Brohan*, nagynénje *Augustine Brohan*, unokatestvérei *Jeanne Sanary* és *Camille Dartet* sokáig a Comédie-Française legkedveltebb művésznői voltak. *Madelaine* 1850-ben lépett a Comédie-Françaiseba, ahol 35 éven keresztül *Molière*, *Scribe* és *Legouvé* darabjainak fő női szerepét kreálta. 1854-ben férjhez ment *Mario Uehard* regényíróhoz, de házasságuk boldogtalan volt, úgy hogy pár év múlva el is váltak.

** Tamagno három gyertyája. A monte-carlo-i színháznál még mindig megvannak a régi olasz színházi szokások. Így például ha Monte-Carloba szerződik valami színész, nemcsak fizetésére nézve állapodnak meg, hanem arra nézve is, hogy naponként hány gyertyát kap. Ez már tradíció ottan és bele is van nyomtatva a szerződési blankettákba. Persze, egy színész so szokta követelni ezeket a tradicionális gyertyákat. Nemrég Tamagno, a nagy Tamagno szerződött rövid vendégszerződésre Monte-Carloba. S miután nem ismerte a szokásokat, nagyot nézett, amikor látta, hogy esténként haterzer frankot és — három gyertyát kap. De aztán bement az igazgatóhoz és követelte a három gyertyát. Az igazgató előbb ki-nevette, de aztán, hogy Tamagno komolyan követelte a gyertyákat, hczatott neki háromat. S azóta minden este megjelenik a színházi szóiga Tamagnónál három gyertyával.

— Így lesz az ember milliomossá — magyarázta barátainak Tamagno, amikor megkérdezték tőle, hogy miért követeli a gyertyákat.

** Drámaíró szobrász. Párisból írják, hogy nemskára szinre kerül egy kisebb színházban Paul Fournier színre szandarája. Fournier Shakespeare szobrárt csinálta meg, s miközben a nagy angol drámaíró életét és műveit tanulmányozta, oly nagy kedvet kapott a dramáirához, hogy mindjárt írt is egyet.

** Wagner Sigfrid Párisban. Wagner Sigfrid, mint egy párisi távirat jelenti, több Colonne-féle hangversenyt fog Párisban dirigálni.

** Színészet Győrött. A győri színházban a közönség élénk pártfogása mellett játszik a kintinően szervezett társulat. Legutóbb Pianquette operettjét a *Kornevillei harangokat* adták nagy sikerrel. Gáspár apót mint vendég Hegedűs Ferenc, az Opera buffója játszotta. Serpolette szerepét Gergely Giza, a vidék legkiválóbb szubretjeinek egyike énekelte és a publikum nyílt színen is több ízben zajos ovációkban részesítette kedvencét. *Szula Mici* — az első Szulamit paródia — is szinre került. *Helényi Dömény* Elemér, a szintársulat fiatal tehetséges tagja írta. A bohóság-nak nagy sikere volt. A címszerepet *Tomesányi* Rusi adta, akinek énekét és táncát zajos tapsokkal honorálta a közönség. Nagy sikere volt még *Szirmai* Olgának, aki az egyik menyasszonyjelöltet játszotta.

** Magyar vígjáték Berlinben. Egy táviratunk jelenti, hogy *Karcaz* Vilmos íróársunk *Szülei ház* című vígjátéka ma Berlinben nagy sikert aratott. A szereplőket zajosn tapsolták.

** Hangverseny a Telefon Hírműdében. A Telefon Hírműdében hangverseny-igazgatósága ma este rendezi az idén első bűti hangversenyt előkelő művészek közreműködésével. A Hírműdében hangversenyei, melyek kénevelem tekintetében mindennemű és rangu koncertek felett állanak, sajátosságuknál fogva a közönség körében olyannyira ismeretű és kedvesek lettek, hogy minden művelt család nélkülözhetetlen szórakozását képezik. A mai hangverseny közreműködésüket megígérték: *Leopold Franciska*, *Szeghő Vilma*, *Széchy Sarolta* és *S. Vadnay Vilma* urnők, *Diniz Oszkár*, *Kertész Ödön*, a Magyar Királyi Operaház, *Odry Zúrd* a Magyar Színház és *Somló Sándor* a Nemzeti Színház tagjai. A hangverseny fél 9 órakor kezdődik. A hangversenyt fel az esti felolvasás keretében érdekes híreket olvastat a szerkesztőség, majd még katonai- és cigányzenét közvetít a Hírműdében 11 óráig.

Az új Nemzeti Színház.

Budapest, március 1.

A tervbe vett új Nemzeti Színház kérdésével ma foglalkozott a székes fővárosi közgyűlése a lehető legkisebb érdeklődés mellett. A négyesvárosi városatyja közül — a szavazás után itélve legalább, — mindössze hatvan jelent meg s ha ez után a csekély érdeklődés után akarnánk itélni, akkor az új Nemzeti Színház szükségérzete nem valami nagyon hatotta át a közhangulatot; ha pedig a szavazás eredményét nézzük, akkor meg éppenséggel úgy áll a dolog, hogy a főváros éppenséggel nem érzi szükségét egy új Nemzeti Színház építésének, mert sem az új színház által kért telket nem adta meg, de sőt a tanácsnak azt a javaslatát, hogy a székes főváros pénzbeli támogatással járuljon hozzá egy új Nemzeti Színház létesítéséhez, a közgyűlés szintén leszavazta.

Ez lett az éppen nem lelkes vége az oly lelkesedéssel neki indított akciónak...

A közgyűlésnek erre a tárgyra vonatkozó lefolyása különben a következő volt:

Előterjesztik a belügyminiszternek a fővárosihoz intézett leiratát az új Nemzeti Színház számára szükséges telek adományozása tárgyában.

A tanács a megindított tárgyalások eredményeképpen javasolja:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a Nemzeti Színház mostani épületének az újja építését szükségesnek tartja. A közgyűlés a kérdés helyes megoldását abban látja, ha a Nemzeti Színház a jelenlegi helyén épülne föl, mert ez lehető, a nélküli, hogy a színház bérházát meg kellene bolygatni.

Végre javasolja a tanács, mondja ki a közgyűlés, hogy az új színházépület számára telket nem adományozhat, egyrészt, mert központi fekvésű területe nem áll rendelkezésre, másrészt azért nem, mert a megfelelő magántelkek ára több millió forintra rúgna. Ha azonban az építés költségei ismeretesek lesznek, a főváros ehhez, az anyagi erejéhez mért pénzüsszeggel fog hozzájárulni.

A megindult vita során *Wodáner* Arthur azt javasolja, hogy intézzenek föliratot a belügyminiszterhez az iránt, hogy tésse meg az intézkedéseket az intendatúránál a nagyobb színpadokat igénylő drámai műveknek az Operaházban való előadásra, úgy, amint az már több nagy városban gyakorlatban van. Ily módon a Nemzeti Színháznak tradíciókhoz kötött épületét nem lesz szükséges lebontani, mert a kisebb színpadot igénylő drámai műveket ott is elő lehet adni. *Tolnay* Lajos kihagyatni kívánja a tanács javaslatából azt, hogy a színházat a jelenlegi helyén építsék föl.

Rác Károly egyáltalán nem fogadja el a tanács javaslatát.

Ezekkel a felszólalásokkal a vita kimerült s a szavazásra került a sor, amelyben a közgyűlés többsége — 33 szavazattal 27 ellenében — kimondja, hogy sem a tanács javaslatát, sem a módosításokat nem fogadja el.

Fenyvessy Adolf felszólal s a furcsa helyzetre utalva, arra hívja föl a figyelmet, hogy valamit mégis csak válaszolni kellene a miniszternek. Foglalkozzék tehát a tanács az ügygel.

Az elnök kijelenti, hogy ez a tanács feladata: most azonban a közgyűlés a jövőben történendő dolgokkal nem foglalkozhatik.

MŰVÉSZET.

□ **A modern magyar műpar.** Nagy és díszes közönség gyűlt össze ma délután az Országos Ipar-egyesületben, hogy meghallgassa *Lyka* Károlynak, iparművészeti mozgalmunk e lelkes munkásának felolvasását. Ott voltak a többiek közt: *Berezovics* Albert, *Miklós* Ödön, *Fazsi* József, *Smalovicsky* Valér országgyűlési képviselői, *Amorovics* Béla min. tanácsos, *Radisch* Jenő, *Bobula* János, dr. *Andor* Endre min. titkár, *Thék* Endre alelnök, *Havas* Sándor, *Lingl* Károly, *Róth* Miksa igazgatósági tagok, *Gelléri* Mór igazgató, dr. *Soltész* Adolf titkár, *Boross* Samu, a párisi kiállítási kormánybiztosság sajtóreferense és mások.

Miután *Falk* Szigmond néhány meleg szóval megnyitotta az összes szakosztályok ülését, *Lyka* Károly megkezdte nagyérdeklő felolvasását. A modern magyar műpar volt okos, tartalmas fejtegetéseinek tárgya, és már első mondatival elárulta, hogy ritka készütség, előkelő tudás és a művészetek iránt való szinte fanatikus rajongás avatta a fiatal esztétikust iparművészeti mozgalmunk zászlóvivőjévé.

„Két-háromszáz vagon magyar holmit vitték ki, kezdte felolvasását, Párisba a világversenyre. Ennek a sok lánának fontosabb a feladata, mint akárhány diplomáciai küldetésnek. A magyar munka, magyar tehetség, magyar lélek mutatja meg magát bennünk, a második évezredbe belépett magyarságé, amely éppen most végzi erős lendülettel a második honfoglalást. A külföld most egészen más formában fogja viszontlátni a régi hadakozó magyart. A modern magyarság új jellemvonásait fogja megismerni a kiállításon, amely új irodalmunk, tudományuk, művészetünk és művészi iparunk színét-javát mutatja majd be.“ Jellemzi ezután azt a rendkívüli haladást, amelyet iparművészetünk az 1885-iki országos kiállítás óta tanusított. Mesterink a magyar és a modern szellemet igyekeznek munkáikon visszatükrözni.

Fejtegeti felolvasó azt a kapcsolatot, amely az emberek életviszonyai és szokásai, kultúrája és a mindennap használt tárgyak formája között fennáll. Ebből a kapcsolatból és az embereknek a szép iránti érzékéből teremtődött meg minden kornak a műpara és ezek a követelmények teremtették meg a modern stílust is. A modern művészi stílus alapelveit ismerteti ezután: az anyag és a formák közti kapcsolatot, a diszító formáknak a diszítendő testtel való szerves öszefüggését és anyagukhoz való hűségét. Ilyen utakon jár ma a külföldön a legjobb iparművészet és örömmel konstatálja, hogy erre a biztos utra tért a magyar műpar is. Az iparművészeti múzeumban némi kóstolót kaptunk abból, amit mint magyar munkát mutatunk be a külföldnek. Majd méltatja a próbakiallításban bemutatott tárgyakat, kiemeli ritka szoliditágukat és formáik eredetiségét. Egymásután tárgyalja zománczó iparunk, bútorigarunk, szőnyeg-, szövő és ötvösiparunk haladását és művészi fellendülését. Felveti azt a kérdést, hogy modernség mellett ma-

gyar is egyttal a mi műparunk? Válasza erre az, hogy ha a magyar műparos munkája közepette csak legbensőbb érzelmi után indul és e mellett magában rejt az igazi magyar temperamentumot, ha eredeti és csak az ő magyar eszejárása szerint gondolkodik, annak a műparosnak a munkája a magyar érzés és a magyar találat munkái lesznek. A kiállítás megmutatta, hogy máris nagy léptekkel indultunk a fejlődési fok felé.

A hallgatóság nagy tetszése és tapsa mellett fejezte be *Lyka* Károly felolvasását, amelyért az elnök a szakosztályok meleg köszönetét tolmácsolta.

□ **A Lanfrancoi-gyűjtemény.** A fővárosnak féltett kincse és büszkesége a híres Lanfrancoi Enea féle kép- és metszet-gyűjtemény, melyet eddig a középítési igazgató hivatalában őriztek. A gyűjtemény 332 képből áll, melyek között igen becses és érdekes tárgyak vannak. A gyűjtemény szines könyvomatái képi megannyian a fővárosra vonatkoznak és a régi Pest és Buda nevezetes épületeit, eseményeit és városzastályozásokat örökítik meg. Hat hatalmas, diszszel kiállított könyvből áll a Lanfrancoi-gyűjtemény, amely a 15. századtól kezdve maig a legfontosabb eseményekről képpen s rövid szöveggel (latin, német, olasz nyelven) ad felvilágosítást.

A nagybecsű gyűjtemény első kötete az 1493-ik esztendődtől 1686-ig terjedő időről szól. Buda városának fametszeti képe van a kötet első lapján, amelyhez részletes leírást ad a nürnbergi krónikák CXXXIX. lapja az 1493. évből; a szöveg a város fekvésén kívül, német nyelven elmondja az ország történetét is. Ez a kép szines nyomásban is megvan, a magyarázat pedig latin nyelvű. Ötvennyolc kép van ezen kívül az I. kötetben, amely a két testvérvárost minden formában megörökíti s hű képet nyújt a 15., 16., 17. században Buda körül vívott háborúkról. A kötet egyik érdekes lapja a Pestet körülvevő nagy csatornát is feltünteti. Ebben a kötetben van a magyar királyok törzsfája 1572-ig.

A II. kötet 60 képe az 1686-diki esztendőt, különösen Buda ostromát, a török és keresztény hadsereg táborozását, a kisebb, nagyobb ütközeteket ábrázolja. A képeken a ruhaviselet, fegyverek, hadviselési mód meglepően jól láthatók.

A III. kötet az 1686—1830-ig terjedő időre vonatkozik; harminckilenc kép Budát, Ó-Budát, a budai fürdőket, a koronának Bécsből Budapestre történt hazaszállítását, *Mária Terézia* megkoronázását és több távlati képet mutat. A IV. kötet (1830—1840) ötvennégy táblából áll. Ebben a csomóban van 106 darab szinezett kép, amelyeken a főváros majd minden nevezetessége bámulatos finomsággal van megrajzolva. Az V. kötet (1840—1849.) a negyvenes évek nagy eseményeit örökíti meg ötven képpen. Végre a VI. kötet 1885-ig a főváros újabb fejlődéséről tartalmaz számos érdekes felvételt.

A gyűjteményt most átszállítják a fővárosi múzeumba, melyet a városligeti régi műcsarnok épületében most rendeznek. A múzeumban ugyanolyan módon fogják a becses gyűjteményt kezelni, mint azt az ajándékozó Lanfrancoi meghagyta.

□ **Az Unio képe.** Kolozsvár városa tudvalevőleg az ezredéves ünnepek alkalmából elhatározta, hogy lefesteti annak az erdélyi országgyűlésnek képét, amely 1848-ban az Uniót elhagyta. A nagy szabású történelmi képet *Roskovits* Ignác festőművész festi, aki már a munka egy részét el is végezte. A festményt, melyen kétszázhat több életnagyságú portrait lesz, a városi színház diszterében helyezik el.

□ **Művészeti boncolástan.** Dr. *Telleyesiczky* Kálmán egyetemi magántanár művészeti boncolástanból megjelent a második füzet is, ritka díszes kiállításban, a szerző kiadásában. Az egész mű hat füzetre terjed és kiadása csak úgy vált lehetővé, hogy a közoktatásügyi miniszter anyagi segítségét nyújtott. A munka hasznos, hiányt pótol s amit a két első füzetből látjuk, teljesen modern színvonalon áll. A szerző nagy szeretettel és tudással dolgozta fel tárgyát, amelynek különben tanára is az iparművészeti iskolán. Művészi illusztrációk magyarázzák a szöveget, köztük sok nagy mester munkája. Ez a II-ik füzet a testarányokról szól két fejezetben, az első a testarányok ismeretének történetét mutatja be nagyon élvezetesen, a másik pedig a testarányok ismertetését és alkalmazását tárgyalja. Nemcsak művészek és műtörténészek vehetik hasznát, hanem a művelt közönség is.

□ **Egy régi műemlék restaurálása.** A miskolci Ávashegy tövében van egy tizenharmadik századbeli templom, amely most a református egyház tulajdona. Az egyház elhatározta, hogy az érdekes műemléket restauráltatja. E célból a műemlékek országos bizottsága megbízásából *Szeleho* Ottó műépítész nemrég méréseket tett a templomon. Véleménye szerint a restaurálás 160.000 kora fog kerülni.

□ **Páduai szent Antal** a spanyol művészetben. Hly címen tartott felolvasást a kolozsvári *Páduai Szent Antal-Társaságban* tegnap este nyolcórkor dr. *F. Fe ency József* kolozsvári egyetemi tanár és műtörténésztől. A felolvasó nemcsak a híres szentnek a képzőművészetben való szerepléséről s Murillo világhírű alkotásairól beszélt, hanem arról is, hogy a katolikus egyház és a katolikus társaságok minő gazdagon támogatták mindenkor a művészetet. Az előkelő közönség, amelynek soráiban ott volt gróf *Mayláth* püspök és az erdélyi arisztokrácia sok nevezetes tagja, élénken megtapsolta a felolvasást.

□ **Az iparművészeti múzeum és iskola könyvtárána** omlajegyzéket szakértő kézzel állította össze *Czakó Elemér*. A könyvű átnézéű 230 oldalas kötetet *Pap Henrik* festőművésznek egy *ex-libris*e díszíti. Kiadta az Iparművészeti Múzeum.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

○ **A természettudományi társulat** állattani szakosztálya e hó 2-án esti 6 órakor a József-műegyetem állattani intézetében ülést tart. Tártyai: 1. *Aigner Lajos*: Az Acherontia atropos hangja. 2. *Evertsz Kálmán*: a) Az eddig ismert bögyölvélek jegyzéke; b) A magyarországi Notacanthákról. 3. *Mehely Lajos*: Az állati szervezet alakító erőinek viszonyáról. 4. *Mocsári Sándor*: A legnagyobb nappali pillangók. — Ülés után a Kerepesi-ut 44. sz. a levő étteremben vacsora lesz.

○ **Magyar művészet**. Cs. *Szabó Kálmán* szerkesztésében ilyen címen művészeti, szépirodalmi és kritikai havi folyóirat inult meg. A tartalmas lap főmunkatársa *Benczkyné-Bajza Lenke*.

○ **A magyarországi közoktatás története** *Mária Terézia korában*. Irtá *r. Fináczy Ernő*. Első kötet. 1740—1773. Budapest. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1899. Ára 4 forint. — A magyar közoktatásügy történetét tárgyaló munkák között kétségkívül első hely illeti meg azt a könyvet, amelyet *Fináczy*, a pedagógiai irodalom a fényes tollú és széles tudású művelője a fennebbi cím alatt kiadott. *Fináczy* nemcsak a magyar klasszikai filológiát gazdagította becses munkáival, hanem pedagógiai irodalmunk terén is önálló és becses működést fejtett ki. Legutóbb munkája fényesen bizonyítja, hogy tanügyi literatúránk mily kiváló erőt bír benne. E terjedelmes műben (450 oldal) *Mária Terézia* korának közoktatásügyi történetét tárgyalja. E korszak a nevelés ügyében forduló pontot jelent, mert a modern iskola csirája ekkor fogamzik meg és a tanügyi vezetés országos és egyetemes elvek színvonalára ekkor emelkedik. Bármily nevezetes is pedagógiánk történetében ez a korszak, eddig csak egyes, e korszakbeli iskolák monográfiái nyújtottak vázlatos képet róla. Az egész periódus nevelésügyének történetét fellelő munkánk nem volt. Aki e nézsgpótló mű megírására vállalkozott, attól a helyes kritikai érzékek kiűl pedagógiai irodalmunk alapos ismeretét és az e korszakra vonatkozó fő források lelkiismeretes átkutatását kellett elvárni. *Fináczy* derekasan megfelelt a várakozásnak; azt a rengeteg anyagot, amelyet áll kellett kutatnia, a tudós vasszorgalmával vizsgálta felül és a historikus éles szemével ki tudta válogatni belőle azokat a tényeket, amelyek a korszak nevelésügyének történetére jellemzők és irányadók. Egy évtizednyi szorgalmas és lelkiismeretes munka gyümölcse ez a szepen, világosan megírott könyv, amely eredeti források alapján mutatja be *Mária Terézia* korabeli művelődésünk fejlődésének momentumait és a közoktatás akkori állapotát. Az anyagot, amely a munka felépült, tömördek különböző forrásból kellett a szerzőnek összegyűjtenie és a latin, német, francia nyelvű okiratok rengeteg hazmatát elolvasnia. Az országos levéltárnak és a bécsi levéltárnak tanügyi vonatkozású anyagát teljesen feldolgozta és lyképp műveben a korbeli oktatás- és nevelésügy történetének teljesen hű és részletes képét adta. De nemcsak a szorosan vett pedagógia történetét kapjuk e műben; *Fináczy* a kor egész kultúrájának eszmei tartárára kiterjeszkedik és az oktatásügyvel kapcsolatos intézmények hatását is kimutatja a korbeli pedagógia történetének fejlődésére. — A most megjelent kötet három részöl áll; az első kettő a régi rendszer uralmát és a közoktatás akkori állapotát tárgyalja, a harmadik rész az új szemem ebredésének korszakával foglalkozik és a Jézus-társaság felolvasásig (1773) terjed. A második kötet a Ratio Educationis előzményeit, megalkotását és végrehajtását tárgyalja, 1773-tól 1780-ig. Elvezeteti és tanulsággal forgatjuk a most megjelent első kötetet és bizalommal várjuk a másodikát. (h. v.)

MULATSÁGOK.

○ **Az Otthon mulatsága**. Az Otthon írók és hírlapírók köre fényes mulatságainak sorozata a farsang hivatalos berekesztésével sem ért véget. A farsadhatatlan rendezés mar a jövő hét vasárnapjára, e hó 11-ére újabb mulatságot tervez, mely csak a címeben áll el az előbbiektől, mert noha *bóji mulatság* a neve, valójában bohém-jókedű s művészi leleményesség dolganak méltó parja lesz a legvidámabb farsangi mulatságoknak. Az Otthonnak ezt az estjét is hangverseny nyitja meg, mely egyes számaiban és egészben is azon a rendkívül magas és mulatós színvonalon lesz, ami az addigi estléket is nevezetessé és emlékezőtessé tette mindazok előtt, kik végig élvezték. Erre a mulatságra a kör tagjai már

most is előegyezhetik jegyöiket a kör szolgájánál, napontkint, a délutáni órákban.

○ **Filharmonikusok mulatsága**. Roppant érdeklődés mutatkozik a filharmonikusok által hétfőn, március 19-én a Vigadó összes termeiben rendezendő nagyszabású elmlulatsága iránt. Különösen az a körülmény kelt nagy kíváncsiságot, hogy filharmonikusaink ez idén fényes keretben rendezik tréllás estélyöket, melyet ez előtt csak kisebb körben szoktak megtartani. Az est legfőbb számából a *Faust paródiából* már nagyban folynak a próbák, s az opera személyzete egész szabad idejét arra használja fel. Így *Semsey* Mariska buzgón gyakorol — a nagybőgőn és *Heccidis* Ferenc nagy szorgalmat fejt ki — a ballet-teremben. Aki tévedésből még nem kapták kézhez meghívójukat, forduljanak *Méry Béla* zeneműkereskedéséhez (Dorottya-utca 7.), ahol a jegyek is kaphatók.

○ **Az Egyetemi-Kör mulatsága** iránt, mely március 3-án lesz a kör Egyetem-téri helyiségében, rendkívül nagy az érdeklődés és közéletünk kitünőségei közül számosan megígérték megjelenésüket. Az estély fénypontja *Rákosi Viktor* (Sipulusz) felolvasása. A megnyitó beszédét *Ponori Theureak* Emil rektor tartja. A felolvasás után tancműsor lesz, amelyen *Falás Pista* bandája fog muzsikálni.

○ **A Budai polgári kör** tudatja, hogy folyó hó 6-án nem a Vigadó termeiben rendez bált, hanem ugyanakkor a Vigadó kis termévé kibővített saját körhelyiségeiben *táncestélyt* fog tartani. A bálra már kibocsátott meghívók erre a *táncestélyre* is érvényesek, a belépődíjak a kör családi estélyein szokásos áron a kör irodájában kaphatók.

○ **A Magyarországi Dörkereskedők Egyesülete** március 17-én, szombat a terevárosi kaszinó összes termeiben jótékonycélú tancműsort rendez.

SPORT.

*. **Március elsőjei nevezések**. Az éjszaka záródnak a nevezések a közel jövő aktuális nagy versenyeknek az algi, bécsi s a karlsbadi versenypályákon. Mig Bécsben a Przedswit s a háromesvek nagy handikapjére, továbbá a bécsi Jubileumdíjon és Henckel-émlékversenyen kívül a karlsbadi négy nagy versenyre jár le a nevezési zárlat, Budapeston az Úrlovások Szövetkezeténél a rákosi gátversenyre, az algi és pozsonyi nagy akadályversenyre tették meg nagyobbára az urlovás istállókat a bejelentéseket. Tekintve, hogy a bécsi Jockey-Clubnál is lehet e versenyekre nevezni, sőt a jelentkezések nagyobb része onnan történik, itt nem éppen sok bejelentés történt. Figyelemreméltó bejelentések a rákosi gátversenyre *Virginie*, *Szeszély II.*, *Bokros*, *Arhangyalát*, *Diszpolgár*, *Ufalu* stb., a nagy algi akadályversenyre *Cseli*, *Délecz* stb. A nagy istállók, így *Mautner Viktor*, *Péchy* Andr. Bécsben jelentik be lovaikat az algi nagy versenyekre is.

*. **Fogadások**. A bookmakerek hullámzó listájából látni már, hogy vége a sportszemanek téli vakációjának; ami ezental jön, az izgalom, láz, kétségbeesett tipelés az egész turfeszteendőben. A bookmakerek listák nyomán megindultak a kombinációk a nagy versenyekre: a Derbyre a német *Don José* hívei szaporodnak, mely most már négyszeres pénzzel első favorit; utána következik *Attila* és *Pilátus*, és *Poloniusz* 8—5, *Incredible* 10, *Sternbusk* és *Capo-Gallo* 12—12-szeres pénzzel. A hamburgi Derby 1 staján az érdekes, hogy *Don José*val csaknem egyenlően favorizálják *Pilátust*, holott *Attila* csak hátrább a harmadik helyen áll. A magyar lovak közül *Capo-Gallo* 14, *Topromene* 20, *Hamlet* és *Davensberg*, *Ritka II.* és *Max* 25—25, *Sabri* és *Betrüger* 33—33, *Felémis* 50-szeres pénzen áll. A Trial stakeres *Polonius* és *Kara* a favoritok 3—3 $\frac{1}{2}$ -el, *Pilátus* 6, *Attila* 7, *Incredible* 10-szeresen áll; a Királydíj fogadásaiban *Dundit* és *Incredible* favorizálják 6—6, *Bonvivant*-t 7-szeres pénzzel. Az angol Derbyfogadási listáján csaknem szenzációs változás történt. Sloan lovát *Demokratot* leszorította az első helyről *Forfarshire*, melyre most csak 2 $\frac{1}{2}$ oddot adnak, míg *Demokrat* oddsa 3 $\frac{1}{2}$ -szeresre emelkedett. A Lincolnshire-nak legújában *Downham* a favoritja, míg a nagy liverpooli akadályversenyre még mindig *Drogheda* tartja a legjobb tipnek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A bíróság köréből**. Az igazságügyminiszter *Kállay* Ödön erdői járási szolgabíró a számtár-németi és *Boross* Zoltán, a beregszászi ügyészséghez beosztott bírósági joggyakornokot a beregszászi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul, *Ochváry* Bertalan nagymihályi gyakorló-ügyvédet a nagymihályi, *Ulrich* Ede csurgói járásbíróként, *Algyey* József csurgói és dr. *Végh* Elemér sajószentpéteri járásbíróként, *Algyey* József a sajószentpéteri járásbírósgal mellett alkalmazott ügyészségi megbízott allandó helyettesül rendelte ki.

§§ **Bevádolt csendőrök**. *Zubovics* Fedor huszárkapitány tavaly a verendői erdőben felelősségre vont a *Töröcsök* István erdőőr, mert ez állítólag agyonverte

a kapitány kutyáját. Az arra járó csendőrök *Zubovics*nak adtak igazat, ami oly rosszul esett az erdőőrnek, hogy a honvédelmi miniszternél panaszot emelt ellenük, azzal valódván őket, hogy szabálytalanságot követtek el. A csendőrök ellen vizsgálatot indítottak, de a vizsgálat kiderítette, hogy *Töröcsök* alaptalanul rágalmazta a csendőröket, akik azután rágalmazás miatt feljelentették őt. Ezt a pört tárgyalta a törvénytészek, s a bizonyítási eljárás során kihallgatták *Zubovics* kapitányt, aki a csendőröknek adott igazat, mire a bíróság rágalmazás miatt harminc korona pénzbírságra ítélte el a vádakodó erdőőrt.

§§ **Pálmay Ilka előlege**. Az ezredéves kiállítás jegyberőli, a szezon vége felé azon tanakodtak, hogy miképpen lehetne felberezteni a már-már kialvófélben lévő érdeklődést. Akkoriban állítólag egy lovat ígérték annak, aki *sláger*hez juttatja a megszorult vállalatot.

— *Sláger*? Csak az kell? — kérdezte az egyik, aki arról nevezetes, hogy ötletei vannak. — Hozzuk le *Pálmay* Ilkát.

Az ötlet csakugyan jó is lett volna s bizonyos igaz, hogy *Pálmay* Ilka nézésére felrándult volna a félvilág, hanem az isten sem akarta ezt a látványosságot s nagy eszéseket küldött a földre. Esett, naphosszat esett s *Pálmay* Ilka nem lépett fel, aminek többek közt az a bibéje is volt, hogy *Pálmay* Ilka akkor már ezer forint előleget is kapott.

A vállalkozók sehogy sem akartak belenyugodni a veszteségbe s kárpótlásul duplán követelték vissza *Pálmay*tól az ezer forintot, aki természetesen hallani sem akart a fizetésről. *Berl* D., a jegyberőli konzorcium feje bepörölte a divát a budapesti törvénytészeknél. *Pálmay* Ilka illetékességi kifogást tett a per során, mert ő állandóan Bécsben lakik. A bíróság azonban annak idején két okból utasította el ezt a kifogást. Először is azért, mert a jegyberőlökkel Budapeston kötötte meg a szerződést, másodsor meg azért, mert *Pálmay* Ilkának Budapeston kellett volna énekelnie. Miután a kir. ítélőtábla is helybenhagyta a törvénytészeknek eme határozatát, a pör tovább folyt annak eldöntése végett vajjon a művésznek kétszeres összeget tartozik-e visszafizetni, avagy csupán az előlegül felvett ezer forintot.

Ma tárgyalta újból ezt az ügyet a budapesti törvénytészek. Itélelhozatalra azonban egyelőre még nem került a sor, mert a törvénytészek bizonyító eljárást rendelt el annak tisztázása végett, hogy kinek a mulasztásból nem történt meg a fellépés. — Erre minként részről egész sereg tanut fog a bíróság meghallgatni.

§§ **A szinpad, mint való ok**. *Zombori* tudósítónk értesít, hogy *Vida* Etelka, az ismert vidéki sziművész, február elsőjén a városligeti nyári színházhoz szerződött, a nélkül, hogy férje, dr. *Pataj* Sándor zombori ügyvédnek beleegyezését kikérte volna. Sőt férje egyenes tiltakozása dacára is aláírta a szerződést és Budapestre jött lakni. Dr. *Pataj* Sándor erre beadta a zombori törvénytészekhez a válókeresetét *házasági köteleesség megszegése* címen. A tárgyalás folyamán *Vida* Etelka elismerte, hogy elszereződött és hogy Budapestre jött lakni s kijelentette, hogy a szinpadtól semmikeppen sem akar megválni. A zombori törvénytészek a házastársakat hat hónapra elvasztotta. A válópör a városban nagy feltűnést keltett.

§§ **Egy kis zavarodottság**. *Berkovics* Antal rendőr s mikor az alábbi szerencsétlenség érte, éppen a *Paiffy*-térén figyelte a kocsikat. Közben összevett a bokáját, végig kopogott a kövezeten, aztán megállt és bámolt. Unatkozott. Amint így jávában unatkozott, valaki minden különösebb bevezetés nélkül végigvágott rajta egy vastag somfabottal. *Berkovics* Antalnak fájt az ütés, de egyben megindította okoskodó képességét is, amelylyel szerencsésen kiderítette, hogy nem közönséges esettel van dolga.

— Örült! — mondta. Karon fogta a somfabottost és bekísérte a rendőrségre. Ott aztán kiderült, hogy az ismeretlen *Macha* Jánosnak hívják.

Különben pedig olyan bárgyúságot árult el a viselkedésével és a feleleteivel, hogy orvost hívatnak hozzá és megvizsgáltatták. Az orvos nyomban tisztában volt a különös pácienssel. *Mach*at mindazonáltal hatóság ellen való érvényesítést vád alá helyezték s ma ültek fölőtte törvényt. A viselkedése ma is gyanut keltett. Az egyetlen értelmes felelete, melyet az elnöknek adott, az volt, hogy nem tud semmiről, nem emlékszik semmire. Dr. *Balázs* Elemér királyi alügyész arra kérte a törvénytészeket, hogy halaszssa el a tárgyalást, s figyeltesse meg a vádlottat, mert valószínű, hogy nincs helyen az esze. A törvénytészek fölszilegesnek tartotta a megfigyelést s a vádlottat fölmentette, azzal a megokolással, hogy az ok nélkül való támadását mással, mint pillanatnyi elmezavarral megmagyarázni nem lehet. *Macha* bambán hallgatta meg az ítélet, amelyet talán meg sem értett, s szó nélkül távozott.

Legujabb.

A háború.

London, március 1.

Az esti lapok azt a hírt közlik, hogy az angol lovasság *c'erte Bloemfonteint*. A külügyi hivatalhoz még nem érkezett a hír megerősítése.

London, március 1.

A Reuter-ügynökség jelenti a *Ladysmith* melletti boer táborból mult hó 24-ikéről: A *Tugela* mellől érkezett jelentések szerint ott késő éjjel borzasztó ütközet folyt. Az angolok négyszer kísérelték meg rohammal bevenni a Krügersdorp melletti hadállást, de mindannyiszor súlyos veszteségekkel visszaverettek. Szemtanuk állítása szerint az angolok vesztesége óriási. Az angolokra 70 yardnyíró löttek a boerok hadállásából és egyszerűen lekaszálták őket. A angolok a Tugelán innen 30 ágyút állítottak fel, de oly közel, hogy nem használhatták sikerrel. A boerok 8 halottat és 14 sebesültet vesztek. Ugyanez az ügynökség jelenti Ladysmithből e hó 26-áról, hogy az ostromlottak különböző pontokon folyton éjjeli támadásokat intéznek, hogy az ostromlók erejét meggyözezzék. Egy lovas osztály éjjel át akart törni nyugat felé, de a burgherek visszatérésre kényszerítették. Ezután az ostromlottak megkísérelték, hogy a colensoi-ut közelében levő délkeleti kijáratokat hatalmukba kerítsék, de az eredmény az volt, hogy Ladysmithet egy órán át szinte elárasztotta a Mauser-gegyverek tüze. Tegnap az angolok fegyverszünetet kértek, hogy halottaikat eltemethessék. A fegyverszünetet megadták nekik. A pénteki és szombati csaták igen véresek voltak. Az Irmiskillin-vadászok, a dublini, dorsati és connaughti ezredek óriási veszteséget szenvedtek.

TÁVIRATOK.

Hamburg, március 1. *Henrik* porosz herceg ma ideérkezett; több szendőr és a tengerész-egyesület fogadta őt. A herceg egyebek közt meglátogatta a tőzsdét, ahol az egyik a herceghez intézett beszédében a német flotta legbivallottabb képviselőjeként üdvözölte őt és hangsúlyozta egy erős hajóhad szükségét a kereskedelem és ipar szempontjából. A herceg köszönetet mondott és a császár életével végezte szavait.

Le Creusot, március 1. Ma éjjel tűzvész hamvasztotta el a *tűztorony* és villamosági osztály élelmiszerraktárát. A kárt egy millióra becsülik.

A reichsrath ülése.

Bécs, március 1. A *reichsrath* ma délelőtt 11 órakor ülést tartott dr. *Fuchs* elnökelete alatt.

Az ülés elején a képviselőház elnapolási ideje alatt történt képviselői választások igazolják. *Berner* képviselőnek interpellációja után, mely egy szociáldemokrata szerkesztőnek Morva-Osrauban történt lefolytatására vonatkozik, átérték a kormány programja feletti vitára. Az első szónok *Grabmayr* a kormány közigazgatási és nemzeti programját helyesli és különösen arra utal, hogy a közigazgatási program beteljesedése főleg a nemzeti program sikerétől és a nemzetiségi ellentétek elsimításától függ. A birodalom ettől a kormánytól várja azt, hogy ez irányban hathatósan közreműködjék.

Grabmayr beszéde után *Spaack* ifju-cseh beszélt, aki kijelentette, hogy a csehek, mielőtt további beszédbe bocsátkoznának, először bevárják a cseh- és morvaországi nyelvviszonyok szabályozását. Különben sem ő, sem pártja a kormány iránt bizalommal nem viseltetik, dacára a kormány elismerésre méltó közjogi programjának.

Pergelt német szabadelvű és dr. *Prade* német néppárti röviden kijelentették, hogy a német pártoknak bizalmatlansága okuk nincs, de azért bevárják az új kormány tetteit és a szerint fogják magatartásukat irányítani.

Ezután dr. *Wassilko* rutén képviselő tart hosszabb beszédet. Különösen a galíciai viszonyokkal foglalkozik és gánesolja a galíciai politikai viszonyokat dominálól lengyel klub eljárását, mert ez a rutén nép érdekeivel nem törődik. A kormány programjára vonatkozólag kijelenti, hogy sem őt, sem pártját nem elégíti ki a kormány nyilatkozata, s így a kormány iránt bizalommal sem viseltetik.

A következő ülés holnap lesz.

Rosebery visszavonulása.

London, március 1. A *Midlothian-Liberal-Association* évi közgyűlése, amelyet tegnap tartottak meg Edinburgban, a gyűlés vezetője bejelentette, hogy *Lord Rosebery* lemondott az elnökségről és hozzáátette, hogy *Rosebery* szankcionálni készül a liberális egyesületek

más árnyalataival is. Néhány londoni reggeli újság szerint ez az esemény arra vall, hogy *Rosebery* visszavonul az aktív politika teréről.

Sztrájk a községtanácsban.

Bécs, március 1. A bécsi közigazgatás *haladó* pártgyesülete elhatározta, hogy az összes községtanácsosai mandátumokról egyidejűleg lemondanak, ha az új községi statutum és a választási rendszerezésével és közzétételével egyidejűleg nem írják ki mind a négy választókerületben a választásokat.

A német flottajavaslat.

Berlin, március 1. Az egyetlen német szövetséges állam, amely *Vilmos* császár flotta-tervét visszautasítja, *Reuss* hercegség, amelynek képviselője a szavazásban a fejedelem utasítása következtében nem vett részt. XXII. *Henrik* herceg nyíltan állt a flotta-szaporítás ellen. A flotta-egyesület elnöke ugyanis felszólította *Reuss* fejedelmét, hogy támogassa a birodalmi kormány javaslatát s erre a herceg azt felelte, hogy nem teheti, mert a flotta-szaporítás lényegesen emelné az adókat.

A hágai békekonzferencia.

Berlin, március 1. A birodalomgyűlés megkezdte a külügyi költségvetés második tárgyalását.

Grodauer (szociáldemokrata) felvilágosítást kér a birodalmi kormány a hágai békekonzferencián tanusított, megütközést keltő magatartásáról.

Gróf *Balow* külügyi államtitkár: Nem várta, hogy a hágai konzferenciát ily kevéssé illő módon szöbe hozzák; de hálás az előtte szónok, hogy alkalmat ad neki, hogy akták alapján minden lehető felvilágosítást megadjon Németországnak a hágai értekezlettel szemben, elfoglalt álláspontjáról.

Általános álláspontunk, ugymond, a hágai konzferenciával szemben egész eddigi politikánkban nyilvánvaló. A mi politikánk, ezt ma is ismétlem, mindig és rendületlenül a béke fönttartására irányult. (Tezés.) Fegyverkezésünket a szárazföldön és vízen mindig abból a célból egészítettük ki és tökéletesítettük és csak abból a célból akaruk azt tökéletesíteni, hogy területünket és jól szerzett jogainkat jogtalan ellenséges támadásokkal szemben megvédelmezzük. A mi részünkről a béke nem fog megzavartatni.

Ezért elfogadtuk a hágai konzferenciára szóló meghívást és ott készséggel támogettunk minden indítványt, mely alkalmasnak látszott arra, hogy a humanitás és a béke ügyét szolgálja. Voltak azonban indítványok, melyek nagyon alkalmasok voltak arra, hogy a háborúra keveredést előmozdítsák. A fegyverkezések korlátozásának terén a császári kormány a német nép előtti felelősségének tudatában nem tehetett engedelményeket, melyek a nemzet védőképességét befolyásolhattak volna. Ellenben a német megbízottak lenártás nélkül elfogadták az első bizottságban a tulajdonképeni fegyverkezési kérdésen kívül felmerült összes indítványokat. És azért nem vehetjük megunkat alá a priori és általánosságban a választott bírósági döntések oly kérdésekben, melyek állami létünket érintik, hanem legfeljebb alárendelt esetekben. Ezért a választott bíróság ránk nézve elfogadhatatlan volt. Ellenben elfogadtuk az általános nemzetközi választott bíróság felállítására vonatkozó indítványt bizonyos feltételekkel, nevezetesen minden kötelező választott bíróság mellőzésével és a választott bírósági eljárásnál a választható bírák számanak szaporításával. E módosítások által az eredeti javaslatok elvesztették veszélyes elemeiket. Bebizonyítottuk a konzferencia, hogy Németország mindig ott van, ahol a humanitás és a béke ügye forog szóban.

Bockel kédezi, hogy a kormány miért nem intervenciát a transvaali háboruban. Hogyan fogadhatták mervád helyeken olyan piszkos üzert, mint a minő Cecil Rhodes?

Bebel osztja *Liebermann* rokonszenvét a boerok irányában, de nem sorakozik az angolok közé.

A békekonzferencián legalább a fegyverkezés korlátozását kellett volna komolyan megkísérteni. Ez nem történt meg.

A hágai komédiában a német kormány a főszerepet játszotta. Ha a béke gondolatával komolyan tördöttek volna, ugy a délafrikai háború nem következett volna be.

A bányász-sztrájk.

Dux, március 1. Tegnap este kilenc órakor *Katzendorf* mellett a *Borbála-akna* közelében három lövés dördült el. Egy golyó áthatott egy konyh ablakon, átfúrta a konyhaajtót s megakadt a bányazagató lakószobájába nyíló ajtón.

Troppan, március 1. Az ostrau-karwini kerületben a bányászok sztrájkja még egyre változatlan. Most 23.000 munkás sztrájkol. Csupán a sztrájkoló gépészek és fűtők száma csökkent, ezeknek a száma ugyanis 200-ról 68-ra szállott le.

Közigazdasági táviratok.

Bécs, március 1. (Bécsvárosi sorsjegyek húzása.) A ma este megtartott húzáson a következő sorsszámokat húzták ki: 14 403 496 602 615 643 653 700 840 1084 1280 1272 1448 1451 1780 2039 2109 2245 2865 2713 és 2918. Ezen sorsszámok közül a főnyereményt

(400.000 korona) 1272. sor 52. szám, a második nyereményt (40.000 korona) 643. sor 39. szám, a harmadikat (10.000 korona) 2918. sor 61. szám nyerte meg. 2000—2000 koronát nyertek: 643—87 700—97 840—12 840—57 1481—77.

New York, március 1. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.89 1/2. Váltó Berlinre 95.—. Ezüst 59.7/8.

New York, március 1. (Terménytőzsde.) (Zárlat) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.7/8. (9.7/8). Áprilisra 9.14. (9.08). júniusra 9.14. (9.09). New-Orleansban helyben 9.—. (8.7/8). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir*: Western steam 6.15. (6.10). Rohe és Brothers 6.35. (6.35). — *Tengeri* irányzata tartott. Márciusra —. (—). Májusra 40.7/8. (40.7/8). Júliusra 40.7/8. (40.7/8). — *Buza* irányzata állandó. Piros ősi helyben 75.—. (75.—). Szeptemberre 71.7/8. (—). Márciusra 73.—. (73.7/8). Májusra 71.7/8. (71.7/8). Júliusra 71.7/8. (72.7/8). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 3.7/8. (3.7/8). — *Kávé*: fair Rio 7. sor 8.7/8. (8.7/8). Áprilisra 6.70. (6.85). Júniusra 6.70. (6.90). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — *Cukor*: 3.7/8. (3.7/8). — *Őn*: 33.—. (32.50). — *Réz*: 16.25. (16.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 1. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata állandó. Márciusra 64.7/8. (63.7/8). Májusra 65.7/8. (65.7/8). — *Tengeri* irányzata tartott. Májusra 34.7/8. (34.7/8). — *Zsir*: Márciusra 5.75 (5.70). Májusra 5.85 (5.80). — *Szalonna* short clear 5.85. (6.87). — *Sertés*hús: Februára —. (—). Májusra 10.40 (10.40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

E. M. Mikó. Dienes Márton az *Egyetértés* felőlős szerkesztője, aki a szentesi kerület függetlenségi és 48-as párti képviselőjelöltje volt, liberális ember s a vallásfelekezetek teljes egyenjóságának híve. Keresztény születésű; a szülői és minden elődei is keresztények voltak.

Tejcsarnok. 1. Igen, már lehet folvamodni érte. 2. A folyamodvány *Weimann Fülöp* kir. közjegyzőhöz (VI. Andrássy-ut 1.) intézendő. Mellékelni kell: hatósági szegénységi és erkölcsi bizonyítványt, azonkívül okmányokkal kell igazolni, hogy a kölcsön ipar, vagy kereskedés folytatására fogja fordítani. 3. Igen, igényt tarthat a kölcsönre.

17880. számú előfűtő. 1. Magyarországon csak Komáromban állomasozik vartűzszerezd, a 6. számú. 2. Budapestben nincs vartűzszerezd, sem egészben, sem részben. 3. Nemcsak az ezred számát, de az állomásheiyet is meg kell jelölni, ahol szolgálni akar. 4. Ha kinevezési levél használni, a fölszerelést és ellátást fizetnie kell.

Junó. 1. Középiskolai nyolc osztály bizonyítványával is lehet vaikai önkéntes, de *államköltségen nem szolgálhat* az illető. 2. Mene, thekel, upnarsin = megszámlalható, megmérhető és szétszthatott. Daniel könyve szerint ezek khaldaus nyelvű titkoszatos szavak, melyeket *Belsazar* babiloni király lakomáján egy angyal irt a falra s amelyeket csak a királynál rabslóságában levő *Daniel* tudott megfejteni, a birodalom közel fekvő felbomlására magyarázván azokat. *Belsazart* csakugyan még aznap éjjel meztölték s birodalmát később a médek és a perzsák egymás közt felosztották. Altalában mint baljóslatu figyelemzetést használják ezt a három szót. 3. Nagyon jól magyarázta a kérdést. Hiszen ha előre látnak a darab bukását, nem adnak elő. Azután a kritika mindig csak a bemutatott előadás után mondja el a véleményét. 4. Ha külön rovatot nem is adunk neki, ami érdekes, mindig közöljük. 5. Tavaly is választottunk a kérdésre, éppen ugy, mint most. Arról igazán nem tehetünk, ha nem olvassa figyelemmel az újságot.

R. K. I. Bud-Szent-Mihály. Annak a cikknek az éle nem a tanítók ellen irányult. Nem is irányulhatott, mert ennek az országnak kevés olyan, hivatalos magaslátan álló testülete van, mint éppen a tanítóké. A cikkiről is azon kezdte, hogy szereti a tanítókat s éppen azért, mert szereti, ostorozza azt az egyipár embert, aki nem közéjük való. Aki a fergészt dobálja, csak annál jobban szereti a gyümölcsöt s talán ezáltal éppen azt a célt akarta elérni a cikk írója, mint amelyet kezgyed kíván.

Sz. F. Tökérszturn. 1. Az fizetett hirdetése a lapnak, amelyre nézve nem szolgálhatunk felvilágosítással. Nem is ismerjük. 2. Senki sem fog vele károsodni. A viszaküldés nem kötelező. Szívességből esetleg megleheti neki. 3. Igen, az Országos Levéltárból megkaphatja a másolatot. 4. A kiadóhivatal utána fog nézni, hol van a híba.

Iparkodó. — **K. S. Körmené és Erdély**. Abból a jótékony alaptól vidékiek is kaphatnak kamatmentes kölcsönt. Okmányokkal kell igazolni a szegénységet, továbbá, hogy önkibáján kívül juttott mai helyzetébe. A kérvények *Weimann Fülöp* kir. közjegyzőhöz (VI. Andrássy-ut 1.) intézendők.

Ifj. D. M. Nyul. Az a pályázat már el van döntve. Ugy tudjuk, egy amerikai ember lett a győztes.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az influenza.

Ugy látszik, az új század magával hozta a mult század végének divatos, de egyszersmind veszedelmes betegségeit: az *influenzát*, mert ebben az esztendőben Európának egy igen nagy részében ismét dühöng az influenza-járvány. Óriási mérvet öltött a járvány Bajorországban, de különösen Münchenben, ahol a lakosságnak több mint egy nyolcadrésze fekszik betegben. Olaszországban pedig akkora, hogy be kellett az iskolák nagy részét zárni miatta. Spanyolországot sem kímélte meg, ott is járványszerű a jellege, de különösen Barcelonában alig akad ember, aki ne nyugón az influenza lázát. Hozzánk még nem fértközött, vagy legalább is nem járványos ebben az esztendőben, de már Bécs sem teljesen ment a járványos influenzától. Fél is tőle az osztrák főváros tanácsa és szigorú rendeletet intézett a kórházak igazgatóságaihoz, hogy minden egyes esetet jelentsenek be.

Van is a félelemre oka a bécsi közsegtanácsnak, csak éppen úgy, mint mindenkinek, aki akár saját magát, akár másont végig tapasztalta az 1889-ik influenzát. Ebben az influenza járványos volta miatt sokan egészen új betegséggel tartották akkor. Pedig bizony a legjobb akarattal sem lehet az influenzára rájönni, hogy új. Valtoznak az idők s lett a régi grippeből influenza. Grippe-járványokról pedig már a legregibb krónikákban is találunk említést. Ilyen járvány volt például 1510-ben és 1580-ban. A tizenhetedik századot megkímélte, de 1733-ban és 1782-ben már ismét meglátogatta Európát. Nagy méreteket öltött 1803-ban, 1833-ban és végül 1889-ben, de ekkor már nevet változtatott a régi grippe s a zember hangzásu influenza néven döntötte az embereket az ágyba. Ezelőtt, régente egyszerűen náthának vette mindenki, ami ellen tudvalevőleg nincs orvosság (?) Hanem az utóbbi időben, mikor látták, hogy ennek a fele sem tréja, mert rendszeren más betegséggel komplikálódott, most már komolyan kezdték venni, s éppenséggel nem hejytelen, ha manapság a legkönnyebb náthában is influenzát látnak, mert így legalább megbecsülik előrelátással az embereket azt, amit különben legolcsóbbnak szoktak tartani: az egészséget.

1889-ben oly vehemensen pusztított az influenza, hogy rövid idő alatt egész kis irodalma keletkezett. Nyakrafőre jelentek meg a broszürök, a kisebb-nagyobb kötetek, valamennyi megtalálni vélte a betegség okát. És ámbár ezer meg ezer *klinika* megfigyelés alapján irtak az influenzáról, nem mondott senki sem niat a betegség okáról, sajátságairól. Annál jelentősebb azonban a *bakteriológiai* vizsgálódások eredménye. Határozottan bebiz-

nyult, hogy az influenzának megvan a maga *külön* bacillus, az *influenza-bacillus*.

Természetesen a nagy közönségre nézve az a kérdés fontos, hogy ha már influenzás, mit csináljon. Amilyen fölösleges a nagyképűsködő, tulságos aggodalom, éppen nem helyén volt a hanyag gondatlanság sem, mert nagyon meg szokták adni a nemtörődömségnek az árát azok, akiknek, mint ők maguk hirdetik nagy garral: „nincs idejük arra, hogy betegeskedjenek.” Mert ha a bajt mindjárt *kezdetekor* észszerűleg kezelik, akkor az influenza — orvosi nyelven szólva — nem válik rosszindulatúvá. A hanyag nembánomságnak pedig nagyon gyakran az az eredménye, hogy komplikálódik az influenza tüdőgyulladással. Nem éppen fölösleges itt azt is megjegyezni, hogy az olyan „radikális” kúra, amilyennek *Kneipp* páter volt lelkes szószólója, hogy tudniillik itt is *csak* a hidegvíz használ, — no, ez ugyan nagyon káros eredményekkel járhat.

Gondos, alapos orvosi kutatások eredménye gyanánt fogadja el a beteg a következő tanácsokat:

Feküdjék le, mihelyt lázasnak érzi magát, s maradjon mindaddig ágyban, amíg a láza el nem mult. A legtöbb beteg türelmetlen s csak hozzátartozóinak, vagy kintző szarnokának, a háziorvosnak akar szivességet tenni, ha egy „kis” láz miatt ágyba fekszik. Öreg ember pedig itt legyen — vén ember s influenza-járvány idején ne nagyon sétálgasson a szabadban. Egészséges ember meg ne érintkezék influenzással s az olyan házban, ahol influenzában fekszik valaki, fertőtlenítsék a beteg fehérműit.

Ha mindezt nem veszik nagyképűsködésnek s nem mosolyognak az orvos tulságos elővigyázatán, akkor nem történik meg olyan, mint most Münchenben, ahol eddig *csak hatvan* ember őrizte az ágyat influenzában.

(dr.)

— A megláncolt oroszán. Dr. O'Meara ír orvos, aki I. Napoleonnal megosztotta Szent-Ilona szigetén a száműzetést, 1822-ben egy könyvet adott ki, amely annak idején óriási feltűnést keltett. A címe az volt, hogy: „Napoleon a szamkivetésben, vagy egy hang Szent-Ilona szigetéről.” Ebben a könyvben természetesen sok volt a hiteles adat és beszélgetés, de azért nem volt benne mindaz, amit O'Meara tudott. Bizonyos tekintetek akkor még élő személyekre arra készítettek, hogy az esetleg legérdekesebb fejezeteket az utolsó percben visszavonja. A Century Magazine most már nem korlátozta az ezeztől a tekintetektől átadta legutolsó számában a nyilvánosságnak ezeket az elmaradt fejezeteket. Ezekből kitűnik, hogy a nagy száműzetéssel Szent-Ilona szigetén nem éppen kíméletesen bántak vele a hivatalnokok. Eleinte rendszeren küldtek neki londoni lapokat, amelyekben rendkívül érdekelték őt a nemzetközi politika ese-

ményei. Amikor a kormányzó ezt észre vette, az újságokat megvonta éppen abban a pillanatban, amikor megnyitották az angol parlamentet, melyről Napoleon nagy érdeklődéssel beszélt. Nagyon oszálkodott azon, hogy nem kap többé lapot és megkérdezte, vajjon egyáltalában nincsenek többé hírek. O'Meara röviden elmondta neki az első parlamenti ülések eseményeit.

— Honnan tudja mindezt? — kérdezte Napoleon. — Az újságokból, amelyeket a kormányzó átadott nekem, mert mostantól kezdve az én címemre jönnek az újságok — felelte az orvos.

O'Meara szigorú parancsot kapott, hogy Napoleonnak egyetlen újságot ne adjon át és csakis szóbelileg értesítse itt az eseményekről. Ez a rendszabály nagyon bántotta Napoleont. O'Meara elmondja aztán, hogy Napoleonra ráküdtek egy tisztet, akinek az volt a kötelessége, hogy minden cselekedetéről, szaváról hírt adjon s akinek arra is joga volt, hogy naponként kétszer vagy háromszor váratlanul is megjelenhessen a szobájában. Napoleon magánkívül volt e miatt s egy reggel ezekkel a szavakkal fogadta O'Mearát:

— Mondja meg mindenkinek, hogy ezentul az, aki megpróbálná, hogy az ajtómon erőszakosan behatoljon, nem kerül ki élve a kezeim közül! Vagy ne legyen Napoleon a nevem! A muszkákat, poroszokat, arabokat, kozákokat, tatárokat, spanyolokat, persákat, törköket mind a lábaimnál láttam, nem fogok visszaradni egy kémtől sem!

Nagyon dühös volt, franciául, olaszul tört ki belőle a szó vegyesen.

— **Vőlegényszerzés.** Fialat nőknek, akik szivesen mennének férjhez, ennek az elősegítésére jó alkalom van Franciaországban november 25-ikén. Fialat leányok, akik már huszonöt esztendősek lettek és szívüket, kezüket még nem ajándékozták oda, elmennek ezen a napon „Szent Katalin fülésülésére”, coiffer Sainte Cathirine a Saint Guirec de Plonman'kban (Bretagne) lévő barlangba, ahol a Szent Katalin szobrához erősítnek egy gombostűt. És azzal a meggyőződéssel tavoznak, hogy még abban az esztendőben eljön a várva várt vőlegény.

— **Kiváló fa.** Egy fa pusztult el Franciaországban, amelyről aktaszertűen bebizonyítható, hogy egy századnál nagyobb kort ért el. Történelmi nevezetességu volt, a szabadság fája volt, s Lissay-Lochy községben, amely a magáénak mondhatta, nagy gyászt okozott a pusztulása. Mert a szabadság fáját kidöntötte a vihar. Ezt a fát 1733-ban ültették a nagy forradalom idejében, a szabadság emlékére s a község lakói feltékeuyen őrizték nemzedékről nemzedékre.

REGENY.

ÚJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN.

(23)

De mikor javában énekel a kórus, akkor egyszerre csak megint kijön egy személy, aki megzavarja az egész dolgot. A herceg. No és ha egy herceg szólót énekel, akkor van annyi tisztesség a kórusban, hogy elhallgat. Nemde? De képzélje csak el ezt a kövér embert, aki odaáll a középre és belekiabál a kórusba, bömböl. Ez ember beleőrül a dologba s azt szeretné odakiáltani neki, hogy hallgasson, hisz zavarja a kórust, amely valami szépet akar most énekelni...

Irgens meg volt elégedve a tréfával, Ágota folyton nevetett s örült ennek a társalgásnak. Irgens értett hozzá, hogy színt és életet varázsoljon a beszédébe.

Végre a kiállításba értek. Megnéztek minden megnézni valót s miközben tovább mentek, a képekről beszélgettek. Ágota kérdezett, Irgens felelt; Irgens mindent tudott s apró történeteket beszélt a festőkről. Különbben itt is találkoztak kíváncsi emberekkel, akik összedugták a fejüket, utánuk néztek. Irgens sem jobbra, sem balra nézett, nagyon közömbös volt rá nézve, hogy feltűnést keltett. Mindössze egypárszor köszönt.

Mikor egy óra mulva hazafelé indultak, a sarokból egy őszszakállu, kopasz ember tűnt elő, aki égő, mélytűző szemével követte őket az ajtóig.

Az után Irgens így szólt: — Nem tudom... Nemde még nem kell hazamennie?

— De igen — felelt a leány. Haza kell mennem.

Irgens kérlelte, hogy maradjon még egy pár

percig, de Ágota mosolygott, megköszönte a marasztalást s egyre erősítette, hogy mennie kell. Nem használt semmit, nem lehetett maradásra bírni. De, nemde, később megismétlik a sétát? Egyszer... Hogy sok nézni való van még, a muzeumok, képtárak, amelyeket még nem láttak. Boldog volna, ha kalauzolhatná. Ágota nevetett és megköszönte a szivességet.

— A járását figyelem, — mondta Irgens. — A legtökéletesebb, melyet életemben láttam.

Ágota elpirult s ijedten nézett rá.

— Csak nem mondja komolyan? — kérdezte. — Hogy az én járásom? Az enyém, aki egész életemben erdőben laktam.

— Igen. Akár hiszi, akár nem... Ön nagyon kecses. Lynum kisasszony, ön nagyon kecses. Több. Kereselem a szót, amelylyel méltóképpen jellemezem. Tudja, hogy mire emlékeztem? Egész nap ez a képzet motoszkál a fejemben. Az első madárdalra emlékeztem, az első meleg tavaszi hangra. Hisz tudja ön is, ismeri azt a borzongást, amely végigszalad az ember szívében, mikor elolvad a hó s az ember újra látja a napot és a költöző madarakat. De nemcsak ez van magában; Istenemre mondom, hogy nem találok meg azt a szót, habár azt mondják is rólam, hogy költő vagyok.

— No, ilyent igazán nem hallottam még! — kiáltott Ágota és kacagott. — Hogy én mindehhez hasonlítok? Szeretném ugyan, ha igaz volna, mert akkor hát igazán csinós volnék!

— Valami pontos, jó jelzöt keresek — folytatta Irgens, miközben egészen elmerült a gondolkodásban. — A két hegyek közül jött ide a városba, valósággal napsugaras mosolygás van az ajkán s azért annak a jelzőnek egy kissé a vadonra kellene emlékeztetni, olyan illatosnak kellene lenni, mint a vadonnak. Nem, igazán nem jut az eszembe.

Most haza értek. Megálltak s kezét nyújtották egymásnak.

— Ezer köszönet — mondta Ágota. — Nem jön fel? Ele bizonyosan otthon van

— Oh nem... de ha megengedi, legközelebb majd elővök kisasszony. Elviszem valamelyik muzeumba. Szabad?

— Szabad — felelte a leány. — Nagyon lekötözel. De előbb meg kell kérdeznem... Igen, nagyon köszönöm, hogy elkisért. Bement a házba.

III.

Irgens felfelé ment az utcán. Melyik uton menjen? Még kimehetne Tivoliba, elég jókor érne oda, sőt nagyon is jókor, egy egész óra ideje van még. A zsebeiben kotorászott; megtalálta a borítékot és a pénzt. Okvetlen a Grande felé kellett mennie.

Mikor az ajtó elé ért, Gregersen újságíró kiáltott feléje. Gregersen, a Hircsarnok munkatársa. Irgens nem szívelhette ezt az embert, nem akart vele barátságot kötni s még avval sem törődött, ha nem írta ki nevét az újságba. Paulsbergerül tegnap jelent meg két személyi hír, az egyikben az volt, hogy Paulsberg Hőnefosba utazott, a másikban, hogy már visszatért Hőnefosból. Ezekről a dolgokról Gregersen szokott jóakarátával két csakugyan sikerült hírt írni. Furesa, hogy ilyen ember, mint ez, ilyen dolgokat végez. Azt mondják róla, hogy nagy ereje van még, melyet még nem használt fel és melyet egy napon meg fog mutatni. Irgens azonban sehogysem szerette, nem szívelhette.

Nem szivesen ment az újságíró asztalához. Milde is ott volt. Milde, Grande ügyvéd és Koldevin, a tanító, Paulsbergot várták. Most is a helyzetéről beszélgettek, amely egyre kedvezőlebbé vált, főleg mióta egypár vezető férfi mintha ingadozott volna. Ebből is láthatja az ember, mondta Milde, ebből is látható, hogy milyen a világ erre felé, hogy itt már vége mindennek.

Grande asszony nem volt itt.

(Folytatása következik.)

N a p i r e n d.

Napló. Péntek, március 2. — Római katolikus: Jéz. sz. tövis. — Protestáns: Szimplicius. — Görög-orsz: (február 18.) Leo pp. — Zsidó: Veádar 1. Reb. — A nap két óra 24 percek. — Nyugszik d. u. 5 óra 28 percek. — A hold két reggel 6 óra 25 percek. — Nyugszik délután 7 óra 13 percek.
 A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.
 A fűrészes pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városban.
 A fűrészes közértségi bizottságának ülése délután 4 órakor az új városban.
 Művészeti bonctani előadás d. u. 6 órakor a Tüzoltó-utca 58. sz. a. anatómiai intézetben.
 Kubelik hangversenye a budapesti építésszervezők segítő-egyesülete javára a Vigaszínházban este fél 8 órakor.
 A Magyar Színházban a Kleopátra főpróbája délelőtt 10 órakor.
 Neptun-pihenő a Terézvárosi Kaszinóban.
 Ismeretterjesztő előadás az Iparművészeti Múzeumban délután 8 órakor. Dr. Csobor Béla: A kereszténység az iparművészetben.
 A kereskedelmi szakmunkásegyesület felhívása este fél 9 órakor a kereskedelmi csarnokban (Arany János-utca 20.) dr. Gonda Dezső: Az új bűnvádi perrendtartás.
 A női munkái értékesítő Leány-egyesület hangversenye az Uránia-színházban.
 A Magyar történelmi társulat ülése délután 5 órakor az Akadémian.
 Nemzeti múzeum: Régisírtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.
 Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.
 Iparművészeti múzeum zárva.
 Országos Képtár nyitva délelőtt 9—1-ig.
 Magyar Kereskedelmi Múzeum. Iratkozás: VII. kerület Keresepi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-11 délután 2 óráig. Tanácskozó-osztály és Kereskedelmi szakbizottság: VII. kerület, Keresepi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Kelet-mintárai és kereskedelmertörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvitel és árusítási eszközök is eszközök) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi áruindítások központi iktatottsága (Magyar kereskedelmi társaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
 Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szentelés műsor.
 Follas Caprice. VI. Révay-utca - 18. Naponta főnyes műsor.
 Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.
 Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legelőcsöbbszállója.
 Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látrányosság: Bácsus-pince.
 Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kávépartijerem.
 Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetőt.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.
 Ehm János éttermében (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.
 Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schramm és Boros Miska és Kis Ferkó híres szőlőtásk hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

A biztosítási ankét.

Irta: **dr. Arányi Miksa** orsz. képviselő.

Budapest, március 1.

Vagyoni alapok a biztosítási tervezet megkívánja a biztosítási alapot, a díjtartalékot és a nyereségtartalékot.

Ezek között legfontosabb a díjtartalék. Egyetértünk a tervezettel, hogy a díjtartalékot a biztosítási szerződésből eredő kötelezettségek fedezésére leköti. A káreseti biztosítások díjtartalékának minimumát a tervezet elfogadható módon megszabja. Az életbiztosítási díjtartalék kiszámítását, a számításnál irányadó halálozási táblázat és kamatláb megállapítását helyesen a társaságokra bizza, a halálozási táblázat a biztosítási hivatalnak csupán bemutató és a kamatláb megjelölendő. Ezen intézkedések talán célszerűen ki volnának egészíthetők azzal, hogy a díjtartalék nem lehet kisebb, mint amint a biztosítási hivatal e célra megállapítandó számításai alapjai eredményeznek.

A tervezet a díjtartaléknak az állampénztárba való letételeit rendeli el. Miután a díjtartalék a biztosítási szerződések garanciája, miután a biztosított maga nincs azon helyzetben, hogy a garancia létét vagy nem létét ellenőrizhesse és miután a biztosítási hivatal sem rovarosolhatja minden évben az összes biztosító társaságok sok millióra rugó összes díjtartalékát, a tervezet intézkedése ellen nem lehet kifogást tenni. A kezeléssel járó fáradság megellel kárpótlását abban, hogy a biztosított fél a teljes biztonság tudatában sokkal szívesebben és teljes megnnyugvással fogja biztosítását fenntartani.

Terhesnek csak azt találom, hogy a díjtartalék minden félévben szállítandó az állampénztárba. A díjtartalékot a társaságok csak egyszer az évben állapítják meg és nem volna méltányos megkívánni, hogy e sok fáradsággal járó munkát kétszer az évben teljesítsék. Ha eddig a társaságok az összes díjtartalékot maguk kezelték, veszély nélkül lehet rájuk bízni az egy évi díjtartalékot, kötelezve őket, hogy minden év május végéig szolgáltatassák be a megelőző évre szóló díjtartalékot. E hosszabb spácium azért szükséges, hogy a társaságok ne legyenek kénytelenek az értékeket igen rövid határidő alatt beszerezni, mert a rövid időre szorított nagy kereslet az értékek árát túlságosan fölverné. A díjtartaléknak az állampénztárba való letétele csak úgy éri el célját és méltányosnak csak úgy tekinthető, ha ez intézkedés egyformán alkalmaztatik a belföldi és azokkal azonos elbánás alá eső osztrák társaságokra, valamint az egyéb külföldi társaságokra, amint azt a tervezet helyesen kontemplálja.

A biztosítási alap (egy millió korona) kimutatását, nézetem szerint, csak a működését megkezdő társaságtól kellene megkívánni és a kimutatástól el kellene tekinteni, mihelyt a díjtartalék a biztosítási alap magasságát elérte.

Szintyur fölöslegesnek tartom a nyereség-alap alkotását.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy fölösleges, hogy a biztosító társaság a díjtartalékon kívül más alapokkal is bírjon. De fölöslegesnek és méltánytalannak tartom a társaság szabad mozgását teljesen megbénítani. Az eddigi korláttal szabadsággal szemben elmegyünk odáig, hogy a díjtartalék az állampénztárban letendő. Ezzel be lehet érni. A társaságok törvényes kényszer nélkül is saját érdekében fognak gondoskodni a díjtartalékon fölül külön tartalékokról.

A díjtartalék és nyereség-alap befektetési módjára nézve a biztosítási tervezet kötelezőleg előírja, hogy azok befektetendők:

1. Magyar állampapirokba, vagy állami kamatbiztosítást élvező értékekbe,
2. Magyar záloglevelekbe,
3. Jelzálogkölcsonőkbbe,
4. Az 1. és 2. pontban említett értékekra adott zálogkölcsonőkbbe,
5. A kötvényekre adott kölcsonőkbbe.

A befektetések módjánál két szempont irányadó: a biztonság szempontja és azonos inkább a pénzügyminisztert érdeklő, de szintén jogosult szempont, hogy a belföldi értékeknek a biztosító társaságokban vevő biztosítottaké.

A biztonság szempontjából a javaslatba hozott befektetési módok kifogástalanok, csakhogy logikai kényszerűséggel a 3-ik pont kiegészítendő azzal, hogy ne csak jelzálogba, hanem ingatlanba is történhessen a befektetés, mert hiszen sokszor megesik, hogy a jelzálogos hitelező kénytelen követelése behajtása végett az ingatlan megvenni. A biztonság és könnyű ellenőrzés szempontjából e pont olyképp volna módosítandó, hogy a díjtartalék befektetendő jelzálogba budapesti házakra azok fele értéke erejéig, vagy budapesti ingatlanba, tiszta jövedelmének 4%-os alapon kapitalizált összege erejéig. Ha még kimondjuk, hogy ily módon legfőleg a díjtartalék 20%-a helyezhető el, akkor a díjtartalék könnyű realizálásának szempontjából sem foghat fenn agyálly.

Teljesen jogosultnak tartom, ha arra törekszünk, hogy a biztosító-társaságok állampapiraiknak állandó vevői legyenek. Fájdalom e tekintetben nem állunk úgy, mint Franciaországban, ahol nemcsak a nagy tőkék keresnek elhelyezést állampapirokban, hanem ahol a kis ember is, megtakarított 1—200 frankjéért államjárdékot vásárol. Kell tehát, hogy mi másképpen gondoskodjunk belföldi vevőkről. En a tervezet ideavágó intézkedését helyesnek tartom, sőt az ügy érdekében célszerű volna a törvényben kimondani,

Két huszár

Irta: **GRÓF TOLSZTOJ LEO.**

XV.

Csakugyan a gróf volt.
 Amikor a leány sikoltását és maga mögött az ör köhécselését hallotta a sövény fölől, a tetten ért tolvaj érzésével hanyatt-homlok rohant a kert belsejébe a nedves, harmattól csillogó gyepen át.
 — Ó én tökfilkó! — mondotta öntudatlanul — Megijesztetem. Halk szóval kellett volna fölkeltezmem. Ó én ügyetlen barom.
 Megállott és hallgatódzott.
 Az ör bejött a rácsán át a kertbe és maga után vonszolta furkós botját a homokos uton.
 El kellett rejtőznie.
 A gróf lement a tóhoz.
 A békák arra kényszerítették, hogy gyorsan visszavonuljon, úgy loccsantak be a lába elélt a tóba.
 Leguggolt, a nélkül, hogy törődött volna azzal, hogy a lábát megnevésztette és kezdte át-gondolni mindazt, amit elkövetett, hogy lépett át a sövényen, hogy kereste meg az ablakot és végül, hogy pillantott meg egy fehér alakot, aztán hogy közeledett többször az ablakhoz s hallgatódzva minden kis neszre és hogy ment mindig vissza, hogy tetszett most neki minden kétségen felül valónak, hogy a leány várta őt bosszankodva a késedelmeskedése miatt, majd meg képtelennek találta, hogy ilyen hamarosan bele ment volna egy találkozásba és végül abban a föltevésben, hogy falusias szemérmetségéből tettei csak az alvást, milyen elszántan ment hozzá és tisztán látta az alakját, de valami okból hirtelen hanyatt-homlok visszafutott és

nyást tett magának, lépett hozzá bátran és ragadta meg a kezét.
 Az ör uira köhécselt, a rácsos ajtó nyikor-gott és az az ember eltávozott.
 A kisasszony ablakát becsapták és belülről becsukták.
 Borzasztó kellemetlen volt a grófnak, amint ezt látta.
 Nem adta volna sokért, ha az egészet teljesen előlről kezdhette volna.
 Akkor nem lépne már fel olyan ostobául...
 Micsoda csodálatos leány! Olyan üde! Egyenesen, elbájoló.
 És ő elmulasztotta az alkalmat.
 — Én ostoba barom!
 E mellett semmi kedve nem volt az alváshoz és a bosszankodó ember határozott lépésével ment tovább a hársaktól szegélyezett uton.
 És ekkor ez az éjszaka csodálatosan ható adományait arasztotta rá, csillapító bánatosságot és szerelmi soványgást küldvén leikébe.
 Ez agyagos uton, amelyen csak itt-ott sardjadtak elő kisebb fücsomók s itt-ott száraz ág hevert, a lombon átsurrandó holdsugarak kis világos foltokat festettek.
 Egy törpe, mohval bevont bütykös törzse oldalt esett a holdfény.
 Hébe-hóba susogás rezdült végig az ezüst-ként csillogó leveleken.
 A házban elaludt minden világosság, minden zaj elnémult; csak egy fülmüle töltötte be énekével a hallgatásba merült egész végtelen térséget.
 — Istenem! Milyen éjszaka! Milyen csudás éjszaka! — gondolta a gróf és szivta magába a kert friss illatát. — Valamit bánok. Ugy érzem, mintha magammal volnék elégedetlen és mindenki mással és elégedetlen az egész étellel. De ő pompás, kedves leány. Talán igazán megbántottam...
 Most összekuszálódtak álmái s ennek a falusi kisasszonynak az oldalán látta magát a legkülönösebb helyzetekben.

Aztán a leány helyét az ő szerettett Minnája foglalta el.
 — Micsoda tökfilkó vagyok is én! Egyszerűen csak a csipője köré kellett volna fűzőm a karomat és meg kellett volna csókolnom!
 És így bosszankodva tért vissza a gróf a szobájába.
 A tiszthelyettes még nem aludt.
 Rögötön megfordult az ágyában, arccal a gróf felé.
 — Hát te nem alszol?
 — Nem.
 — Elmondjam neked, hogy mi történt?
 — Nos hát.
 — Nem, jobb lesz, ha nem mondom el... do mégis elmondom.
 És a gróf, aki gondolatban már lemondott elrontott kis szerelmi játékaról, élénk mosolylyal ült le a pajtása ágyára.
 — Elképzelheted te azt, hogy ez a leány találkoztát adott?
 — Mit beszélsz? — kiáltott fel Polosov és kiugrott az ágyból.
 — Hát halld!
 — Igen. De hát hogyan? Mikor? Az lehetetlen.
 — Mialatt ti a preferánsz veszteségeket és nyereségeket számoltátok, akkor mondta nekem, hogy az éjjel az ablaknál fog ülni és hogy az ablakot át be lehet jutni. Ebből láthatod, mi az, amikor a férfi tapasztalt. Amíg ti ott az öreggel számoltatok, én is lebonyolítottam ezt a kis ügyletet. Hiszen hallhattad, még a te jelenlétében is mondta, hogy ma az ablaknál fog ülni és a tavat fogja nézni.
 — Igen, csakugyan mondotta.
 — Nem tudom, vajjon akaratlanul mondotta ezt vagy nem. Lehet, hogy akkor még nem határozta el magát, de még is olyasféleképpen látogott. Borzasztó dolog lett ebből. Egészen úgy viselkedtem, mint valami tökfilkó — folytatta és megvetéssel mosolygott önmagában.
 — Igen, de mi történt aztán? Hol voltál?

hogy a díjtartaléknak legalább fele részébe magyar államjradékba helyeztessék el.

A vagyoni alapokban rejlő garanciákon kívül, a biztosító társaságok biztosságának erős vára az állami ellenőrzés. Az állami ellenőrzésnek számos ellenfele van, akik azt vallják, hogy az állam a biztosság követelményeinek eleget tesz, ha törvényben megszabja a társaságok szervezetét és megállapítja a társaságok által nyújtandó vagyoni garanciákat, minden ezen túl menő intézkedést zaklatásnak tekintenek.

En nem vagyok ezen a nézeten, sőt nekem erős meggyőződés, hogy nemcsak a biztosító társaságokat, hanem minden fidejárius természetű társaságot hathatós állami ellenőrzés alá kell helyezni. Ezren meg ezen bízzák, a társaságokra megtakarított filléreiket, akik sem képességgel, sem szakértelemmel, sem idővel nem bírnak arra, hogy e társaságok megbízhatóságáról maguknak számot adjanak. Kell hogy ezek helyett az állam teljesítse e feladatot. Az állami ellenőrzés csupán a rossz társaságok működését fogja megakasztani. A jó társaságnak nincs mitől tartani, a jó társaság az ellenőrzésnek nemcsak kárát nem fogja vallani, hanem határozottan hasznát fogja látni a közönség feléje irányuló bizalmában.

Ezen meggyőződéseimből folyólag teljesen egyetérték a biztosítási tervezet intenciójával, mely erős állami ellenőrzés megteremtésére irányul. Ennek közegét a tervezet felállítja az állami biztosítási hivatalt igen széles hatáskörrel. A hivatal bármikor megvizsgálhatja a társaság vagyoni állását, könyveit, irományait. Kihallgathatja a társaság igazgatóit, hivatalnokait, ügynökeit; kihallgathat eskü alatt tanukat, szakértőket; sujthat rendbirsággal és szabadságvesztéssel, — egyszerűen a legszigorúbb és legbehatóbb ellenőrzés gyakorlására meg van neki adva a mód és hatáskör. Mint az állami felügyelet barátja a biztosítási hivatalt ily széles alapon való működését helyeslem és akceptálom. De nem tudok a tervezettel egyetérteni abban, hogy a felügyeleti körön túl arra is feljogosítja e hivatalt, hogy súlyos szabályellenességek esetén a társaságot az üzem folytatásától eltilthassa. Ez esetben a biztosítási hivatal vizsgálóbíró is lenne, meg ítélő bíró is a társaság élete-halála fölött. A halálos ítélet esetleges kimondására pártatlan bírót kell felállítani. Nézetem szerint az üzem betiltására vonatkozó ügyekben a döntést leghelyesebben a közigazgatási bíróságra lehetne bízni, amely bíróság a biztosítási hivatal indítványának és a társaság védelmének meghallgatása után döntene.

Ha azonban a tervezet álláspontja tartatik fenn és a döntés a biztosítási hivatal hatáskörében meghagyatik, okvetlenül szükségesnek tartom, hogy a törvény taxative és tüzetesen állapítsa meg az eseteket, melyekben a társaság az üzem folytatásától eltiltható.

A gróf elmondott mindent úgy, ahogy történt és mindig csak eljárásának a határozatlanságát emlegette.

— Magam rontottam el. Merészebben kellett volna csinálni a dolgot. Kiáltozni kezdett és elszaladt az ablaktól.

— Kiáltott tehát és elfutott, — mondotta a tisztelhetes gyámoltalan mosolygással mintegy válaszul a grófnak, aki rá olyan régóta olyan nagy befolyást gyakorolt.

— Igen. És most már itt az ideje, hogy lefeküdjem.

A tisztelhetes megfordult újra, háttal az ajtnak fordulva és hallgatott vagy tíz percig.

Isten tudja, mi ment végbe a lelkében.

De amikor újra megfordult, az arcán nemesség és elszántság tükröződött.

— Turbin gróf? — kezdte.

— No, mi az? Almodban beszél sz talán? — kérdezte a gróf nyugodtan — mi az Polosov tisztelhettes?

— Turbin gróf, ön aljas ember! — kiáltott fel Polosov és kiugrott az ágyból.

XVI.

Másnap korán a század elvonult. A háziakat nem látták viszont a tiszttek s el se bucsuztak tőlük.

Egymással sem beszéltek.

A legközelebbi éjjeli pihenőhöz érve, párbajozni akartak, de Sulz százados, a jó bajtárs és kitűnő lovas, akit mindenki szeretett az ezrednél és akit a gróf segédjéül kért, úgy tudta ezt az ügyet intézni, hogy nemcsak hogy a párbaj maradt el, sőt senki az ezredben nem tudott meg semmit sem az esetről, hanem Turbin és Polosov, ha nem is az előbbi szoros barátságban, de mégis tovább tegeződtek és együtt vettek részt az ünnepi lakomákban és kirándulásokban.

— Vége. —

Végül a tervezet az ügynöki kérdés rendezésére is kiterjeszkedik. A biztosító-társaságok a biztosítási ajánlatokat, elenyésző kivételekkel, ügynökök útján kapják. Az ügynök tehát az összekötő kapocs a társaság és a biztosító közönség között. Epp azért gyakorlati szempontból a kérdés rendkívüli fontosságú bir.

A tervezet a kérdés megoldását abban véli feltelálhatni, hogy az ügynököt megteszi a társaság kereskedelmi meghatalmazottjának. En attól tartok, hogy e megoldás messze túl lép a célon. A biztosító társaságok, különösen a tűz-biztosító társaságok, eltekintve az utazó ügynököktől, ugyszólván az ország minden kis falujában bírnak ügynökökkel és így ezekre menő ügynöki sereggel rendelkeznek. A társaság saját érdekében az ügynököket lehető óvatossággal válogatja ki. De mégis minden társaság vissza fog riadni attól, hogy az ezer meg ezer ügynökért felelősséget vállaljon. Inkább a legszűkebb körre fogja szorítani üzleti működését. Az pedig nem lehet a törvény célja, hogy a biztosító társaságok működését jóformán lehetlenné tegye. Magyarország a biztosítások arányszáma még mindig jóval kisebb, mint a nyugati államokban. Fontos közgazdasági érdek fűződik tehát ahhoz, hogy hazánkban a biztosítási ügy fejlesztessék, holott a tervezet szóban levő intézkedése e fejlődést megakasztaná, sőt a biztosítási ügyet messze hátra vetné.

Es ez intézkedésre nincs is semmi szükség. E radikális rendelkezés célja, az ügynöki visszaélések megszüntetése, de hiszen maga a tervezet tartalmaz e célra más igen hathatós és kielégítő eszközöket. A tervezet előírja, hogy az ajánlat szerzése alkalmával az ügynök tartozik meghatalmazását felmutatni, a fél tehát a kötés alkalmával tájékozva lesz az ügynök hatásköréről; a tervezet előírja az ajánlat aláírásának módját; a tervezet az ügynöki visszaélést sui generis delictumnak teszi és három hóig terjedő fogházzal sújtja.

E szigorú rendelkezések bizonyára elégségesnek fognak bizonyulni az ügynöki visszaélések megállítására.

De hogy e cél annál alaposabban elérressék, nézetem szerint a tervezetben oly intézkedést lehetne fölvenni, amely az ügynököket a biztosítási hivatal fegyelmi hatósága alá helyezi. Ki lenne mondanó, hogy mint ügynök csak az működhetik, aki e célra szóló igazolványt szerzett a biztosítási hivaltól. Az ügynök ellen felmerülő panaszokat a biztosítási hivatal megvizsgálja és a vétkek ügynököt fegyelmi büntetéssel sújtja. A fegyelmi büntetés fokozatai: megintés, pénzbürség, az igazolvány megvonása három óra, az igazolvány végleges megvonása.

Meggyőződésem szerint e rendelkezések fölvétele a törvénybe fölsőlegessé tenné az ügynök kereskedelmi meghatalmazottt minőségét és szerencsésen kiegészítené a tervezetnek az ügynöki visszaélések megállítását célzó intézkedéseit a biztosító közönség és a biztosítási ügy nagy hasznára.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa, mint Bécsből telegrafálják, ma tartotta meg alakuló ülését. Ez alkalomból az új bankkormányzó lovag *Bilinszki* hosszabb beszédet mondott, kiterjeszkedve a jegybank működésének jövő programjára is.

Hangsúlyozta mindenekelőtt, hogy a kormányzónak biztosított vétőjogot legfőbb tisztán elvi ellentétek esetén fogja alkalmazni. Reméli, hogy ha egyes ügyekben a főtanács szavazatai a tagok bonpórársága szerint oszlanának meg, ez csakis tárgyalagos szempontok szerint fog történni és igéri, hogy a szavazatok egyenlő megosztása esetén mindenkor csakis a közjólét előmozdítását célzó, tárgyalagos megfontolás alapján fog dönteni. A kormányzó azután üdvözölte a kormány képviselőit, a magyar alkormányzót és a vezetéség többi tagjait, majd dicséret szavakkal emlékezett meg a hivatalnokai karról, amelyet mindenkor az egyes hivatalnokok tehetsége, használhatósága és szolgálói ideje szerint fog megítélni. Azután a bankvezetéség feladatairól beszélt és hangsúlyozta, hogy a bankkamatláb szabályozása tekintetében mindig a legmondosabb megfontolás alapján fognak eljárni. Bizonyos megkönnyebbülés az arany- és fokozatosan a két állam egyéb készleteinek a banknál való koncentrációja után várható. A bank okos és józan arany- deviza-politikát fog követni. A készpénzfizetés megkezdése tekintetében a bank híven fogja követni a törvények rendelkezéseit, teljesíteni fogja az elváltat szerződési kötelezettségeket és megteszi a kellő előkészítő intézkedéseket. A bank mindenkor gondoskodni fog jegyeinek sértetlen bonításáról. A hitelnyújtásnál irányadó lesz a két állam, valamennyi tartomány és a tartományok lakó valamennyi nép hitelképessége. Csakis tisztán tárgyalagos gazdasági motívumok lehetnek itt irányadók. Nem kevésbé kell megővni a részvényesek érdekeit. A kormányzó végül határozottan visszautasította a bank dezorganizációjának és kiszolgáltatásának vádját, amelylyel az új bank-szervezet alkotói illették és azt mondja, hogy élete feladatának fogja tekintni, hogy a bank vezetősége

bebizonyítsa, hogy az új statutum sem nem árulás Ausztria ellen, sem nem elhanyagolása Magyarországnak, sőt a közös bankban egyenlithetők ki legkönynyebben a monarchia két felének érdekei. A kormányzó végül megkérte a főtanácsot és a hivatalnokai kart, hogy támogassák működésében.

A kormányzó beszédére *Suess Frigyes* válaszolt, mire megválasztották a bizalmi férfiakat. Azután a főtáitk jelentése alapján alhatározta a főtanács, hogy a kamatlábat ezutal nem szállítja le.

A biztosítás reformja. A biztosítási ankét mai harmadik napján *Vörösmarty Béla* államtitkár elnökllete alatt folyt a tanácskozás. Előbb tárgyalás alá került az a kérdés, milyen hatásköre legyen az állami biztosítási hivatalnak az üzlet megkezdése előtt bemutatott adatok megvizsgálása szempontjából. Majd a törvénytervezetnek azt a pontját tárgyalták, amely megengedi, hogy az életbiztosítási vállalat tulajelisi társulásokat alakíthasson; a feiszólalók többsége helyeselte a tervezetnek ezt a részét. A díjtartalék kérdésére nézve az a nézet jutott tulsulyra, hogy a díjtartalék a biztosítottak tulajdona legyen, és hogy az árfolyar-nyereségek is a biztosítottak javára rezerváltassanak. Végül a nyereségtartalék szabályozásának kérdése körül megvitatták, mire a tanácskozás folytatását szombatra tűzték ki.

Magyarország Párisban. Mint értesülünk, a párisi kiállítás magyar kormánybiztosságának keretében a kereskedelmi képviselétről is gondoskodva lesz. E tárgyban a napokban határozott *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter és pedig oly módon, hogy a kereskedelmi képviselét teendőit a kiállítás ideje alatt a kormánybiztos felügyelete és erkölcsi támogatása mellett a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság fogja teljesíteni, mint amely a Kereskedelmi Múzeumnak külkereskedelmi akcióját is végzi. A kormánybiztos mellett felállított kereskedelmi osztálynak kötelessége lesz a magyarországi (ideértve a horvátországiakat is) termelők, iparosok és gyárocek érdekeit képviselni, kereskedelmi összeköttetéseket keresni és támogatni belöldi és külföldi termelők és fogyasztók közt és pedig figyelemmel mezőgazdasági érdekeinkre is. A kereskedelmi képviselét szervezetéről és a részletes módozatokról legközelebb fogja a kormánybiztos a kiállítótak tájékoztatni. Azok a kiállítók, kik a kereskedelmi képviselétről nem kívánnak maguk gondoskodni, kereskedelmi képviselétrüket a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság e kirendeltségére bízhatják.

Közgazdasági és tőzsdéi érdekek. Ezen a címen *Stoner József* gabonakereskedő ma este érdekes felolvasást tartott a Kereskedelmi és Iparosrnokban. A felolvasás elsöbben vizsgálta azok az elszomorító kereseti viszonyokat, amelyek a budapesti gabonátözsdén uralkodnak, hol csakis helyi forgalom észlelhetö. Az idegen verök mellözök Budapestet és Bécsben fedezik szükségleteiket. Ennek a bajnak fő oka téves jogszokásainkra vezelandó vissza, melyeknek módosításán kívül szükségesnek látna a felolvasás, hogy a vasuti díjzabások a Budapestet át irányuló forgalomban olyképpen módosíttassanak, hogy Budapestben megszakítva is a közvetlen díjtételek alkalmaztassanak. Szükségesnek tartja, hogy vasutaink gondoskodjanak elegendő raktárhelyiségről, hogy hosszabb időre terjedő fekbértelenség és olcsó raktárilleték mellett az árukonsignációk Budapestre lehetségesse váljanak. Tarifáink egyszerűsítését ajánlja az érdekeltség könnyebb tájékozása végett. Hosszasan tárgyalja az alkuszai kérdést. A régebbi alapszabályok értelmében csak az lehetett tőzsdetag, ki három éven át a tőzsdé látogatója volt. Az új alapszabályok törölték a 3 évi látogatói kötelezettséget és idegen emberek, kik előzőleg sohasem látogattak a tőzsdé, egyszerre tőzsdétagoknak és alkuszoknak csapnak fel. E tuliberális rendszer által tisztesség-telen verseny keletkezik a tőzsdén, mely ellen a kereskedelem és ipar mindenütt törvény által igyekszik magát megvédeni.

Sorsolások. A *Bazilika sorsjegyek húzása*. Ma délután tartották meg a Bazilika sorsjegyek húzását a kongrua-bizottság ülésstermében. A törlesztési húzás, mely a nyeremény-húzást megelőzte, hat sorozatszámot húztak, melyeknek összes, tehát 600 nyerőszámait egyenkint 12 koronával váltják be. Ezek: 3331, 3364, 2794, 5563, 7028 és 6375. A nyereményhúzásban 40.000 koronát nyert: 7997 sorsz. 67 nyerösz. Kézeser koronát: 6947—93. Ezer-ezer koronát: 475—13 és 820—5. Egyenkint 200 koronát: 334—25, 1087—78, 1467—32, 2045—70, 3399—26, 4029—81, 5086—61, 5150—23, 5969—40 és 6333—57. Egyenkint 100 koronát nyert: 10—85, 26—33, 137—76, 214—36, 463—50, 599—72, 1628—18, 1809—3, 1911—52, 2027—57, 2538—71, 2887—29, 3149—51, 3359—35, 3479—8, 3835—18, 5173—35, 6007—57, 6230—3, 6447—24, 6437—2, 6855—3, 6900—9, 7426—72 és 7680—3. Ezenkívül kihúztak még 50 darab 50 koronás nyereményt.

A magyar vörös-kereszt egyesület sorsjegyeinek ma délután volt a nyergvenhatodik sorsolása Csekonicus Endre gróf elnöklete alatt, *Rupp Zsigmond* királyi közigyelő helyettesének közreműködésével. A sorsjegyllenőrzö bizottság részéről *Latinovits János* főrendiházi tag és *Csadosy Béla* képviselőházi háztag, a pénzügyminisztérium képviselétében Dr. *Susits Béla* segédtitkár és a belügyminisztérium képviselétében *Vásárhelyi Gyula* fogalmazó jelent meg a húzáson. Törlesztésre kihúzták a következő sorozatokat: 1736

2278 2784 3049 3257 3676 3826 4382 4537 4879 5330 5591 5640 5798 6329 7011 7404 7572 7753 7994.

Az ezen sorozatokban foglalt sorjegyek mind-egyikét április hó 1-től fogva 14 koronával váltják be. Nyereménnyel huzattak: 40.000 koronával 2322-36; 2000 koronával: 6243-8; 1000 koronával: 358-63 és 849-86; 200 koronával: 1779-55 2326-35 2436-39 3676-39 4448-62 5460-6 5603-48 6325-14 7474-97 7742-98; 100 koronával: 78-83 297-5 709-65 789-44 1228-6 1776-21 2289-38 2557-10 2567-93 3293-6 4214-4 433 4352 -68 4338-90 4472-95 5217-56 5375-81 5516-17 5874-12 5886-33 6539-20 6962-84 7297-14 7316 -56 7837-41; 50 koronával: 139-57 194-77 397-26 821-11 1050-48 1342-73 1393-79 1609-26 1621-49 1674-14 1946-24 2013-33 2146-10 2000 2323-61 2572-49 2692-97 3213-76 3327-35 3503-30 3569-20 3603-90 3624-5 8637-24 3945-7 4265-25 4443-15 4469-57 4544-58 4679-34 4899-34 5052-44 5101-17 5177-10 5218-91 5313-75 5391-23 5486-55 5575-75 5684-77 5749-57 5866-4 5869-21 5945-49 6012-24 6444-17 6919-61 7014-27 7101-35 7921-74 7932-47. A nyereményeket a Magyar Földhitelintézet pénz-tára (V. Balvány-utca 7.) ez évi április hó 1-től fizeti ki.

Az Első Leánykihazasítási Egyletnél folyó évi február hóban 1112 jutalékért iratott be és nász-jutalékok fejében 27.592 K. 02 fillért fizettek ki. Az 1900. január 1-jétől február 25-ikéig beirt összes ju-talékek száma 2396 és a kifizetett nászjutalékok összege 66.581 K. 87 fillér.

Béligyümölcs-akciók. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 16.000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.50 koronától 8. - koronáig. 200-as 6.50 koronától 8.50 koronáig. 300-as 7.50 koronától 10. - koronáig. 360-as 5.50 K-től 8. - koronáig. Vépírós narancs: 8. - K-től 18. - K-ig. Citrom: 300-as 6.50 koronától 7. - koronáig. 360-as 6.50 koronától 6.50 koronáig. A legközelebbi aukció esütörtökön, március 8-án lesz, mely alkalommal 15.000 láda narancsot, citromot és mandarint kínál eladásra.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Gettler József Új-Kécske, Rosenbaum Anna fűszerkereskedő Zloecov, Blanko Bertalan szabó Cilli, Fuhringer Fe-renc kereskedő Steyr, Milner Anna divatárkereskedő Budweis.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pesten 36.50 korona pénzben, 37. - korona aruban. Bécsben a nyersszesz ára 39.60 korona pénzben, 40. - korona aruban.

Lovásár. A Tattersall telephőn ma megtartott heti lovásárra felhajtottak 3-9 darab I. osztályú és 257 darab II. osztályú, összesen 646 darab lovat, amelyek közül elkelt 339 darab ló.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel-hajtás: Vágómarhák, Magyar ökör 1560 darab, ma-gyar tehén 672 darab, szerbiai ökör 300 darab, szerbiai tehén 6 db, boszniai ökör - drb, boszniai tehén - drb, bivaly 60 drb, bika 115 darab, összesen 2713 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökör 150 darab, fejős tehén 158 darab, igás bivaly - darab, tinó - darab, bika - darab, üsző - darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig, vágómarhákért: Ma-gyar hizott ökör, legjobb minőségű 60. - K-től 64. - K-ig, kivételesen 67. - K. 100 kilonként élő suly-ban, középminőségű 50. - K-től 58 K-ig, silányabb minőségű 42 K-től 48 K-ig. Magyar parasztmarha jobb minőségű 48 K-től 56. - K-ig, kivételesen - K-ig, silányabb minőségű 42 K-től 46 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű - K-től - K-ig, középminőségű 50 K-től 60 K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 48 K-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségű 46 K-től 56. - K-ig, ki-vételesen 58 K-ig, silányabb minőségű 38. - K-től 44. - K-ig, bika jobb minőségű 52. - K-től 64. - K-ig, kivételesen - K-ig, silányabb minőségű 44. - K-től 50 K-ig, bivaly 34 K-től 44 K-ig, kivételesen - K. Magyar tehén 42. - koronától 54. - ko-ronáig, kivételesen 56. - koronáig. Tarka tehén 44. - koronától 64. - koronáig, kivételesen - ko-ronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű 60 K-től 64 K-ig, kivételesen - K 100 kilonként, 700 K-től 780 K-ig páronként, közép 56 K-től 59 K-ig, 640 K-től 690 K-ig páronként. Hizlali való ökör tehén 100 kg.-kint - K-től - K-ig. Fejőstehén ke-resztelt szines 140 K-től 240 K-ig drbontint, bonv-hádi faj 240 K-től 340 K-ig drbontint. Igás bivaly - K. páronként. - Vágómarhából mintegy 200 da-rabbal kevesebb volt felhajtva mint a múlt héten Konzervgyártási célra mintegy 350 darabot vásárol-tak, e célra a következő két vásáron még 400-400 darabot, a harmadik vásáron pedig 200 darabot fog-nak meg vásárolni. Az árak általában változatlanok maradtak. Jármos ökrökre mérsékelt kereslet volt. Fejős tehének ara a jobb kereslet következtében da-rabonként 10-20 koronával emelkedett. A legközelebbi országos vásár folyó évi március hó 18-19-én fog meg-tartatni.

Borjувásár. 1900. évi március hó 1-én. (A budapesti marhavásárterti vásári pénztár részvénytár-saságtól.) Felhajtás: Beltölti élő borjú 285 drb, leölt borjú 26 db, bécsi élő borjú - db, - db, horvát, nö-vendek marha - darab, bárány élő 20 darab, leölt bárány 206 darab. Árjegyzés azonos telelékbből: Ár-jegyzések. Beltölti élő borjú 74-78 f.-ig, l. r. 80-84 f.-ig, kivételes 88 f. kilonként, leölt borjú 34-86 f.-ig, l. r. 74-78 f.-ig, kivét. 100 f. kilonként, le-vo-nás nélkül. Bécsi leölt borjú - f.-ig. Növen-dek marha - f.-ig kilonként, l. r. - f.-ig. Bárány élő 15-50 k., leölt bárány 0.50 k., kivé-telesen ár - k.-ig páronként. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-ko-nzumvásár árjegyzése 1900. évi febr. 28-án. Készlet 743 darab. Érkeztet 628 darab. Összesen 1371 darab. - Eladott 585 darab. Maradt 786 darab. - Napi árak: 120-180 kgr. sulybar 92-98 koronáig, 220-280 kgr. sulybar 92-98 koronáig, 320-380 kgr. sulybar 92-98 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 88-92 koronáig. Malacok 80-81 korona kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 776 drb juh volt. Csekély felhajtást eladták. Árak: kiviteli juh 54-57 fillér, nyirt seletes és juh 46-52 fillér.

Bécsi szarómarhavásár. (Saját tudósítónk tele-fo-njelentése.) A mai vásárra felhoztak 3543 darab borjút, 1749 darab élő sertést, 1587 darab levagott sertést, 261 darab levagott juhot, 1240 darab bárányt. Borjú változatlan, bárány javult.

Eladási árak: Levagott borjú 76-92 fillér, első-rendű 94 és 1 K. 06 fillér - , kivételesen - fillér, élő borjú - fillér, legelsőrendű 1 K. 08 fillér és 1 K. 14 fillér, fiatal sertés 06-82 fillér, levagott nehéz sertés - fillér, husra hizalt sertés 46-96 fillér és - K. - fillér, zsirra hizalt sertés 80-90 fillér, elsőrendű süldő 84 fillér és 92 fillér, levagott juh 76-88 fillér, bosnyák silányabb sertések - fill. és 0 K. kilogrammonként. Bárány 14-32 korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 1.

Mérsékelt vételkedv következtében a forgalom csak 18.000 métermázsza buzát tett tartott árakkal. Egyéb gabonaméteikben gyenge volt a forgalom.

Eladott: Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80-5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 950 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f. 200 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f. (tartott), 300 mm. 78-7 k. 7 K. 65 f. (sárga), 300 mm. 76-5 k. 7 K. 65 f.

Hódmezővásárhelyi: 1700 mm. 77 k. 7 K. 87 1/2 f.

Fehérmegyei: 750 mm. 76-5 k. 7 K. 65 f. Bihar: 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f. (sárga). Pestmegyei: 600 mm. 79 k. 7 K. 65 f. (sárga), 300 mm. 78-5 k. 7 K. 65 f. (sárga), 200 mm. 78-5 k. 7 K. 55 f. (sárga), 100 mm. 78-5 k. 7 K. 50 f. (sárga), 200 mm. 78 k. 7 K. 50 f. (sárga), 100 mm. 77-5 k. 7 K. 50 f. (sárga).

Felsőmagyarországi: 500 mm. 80 k. 7 K. 97 1/2 f.

Bácskai: 4000 mm. 72-7 k. 7 K. 37 1/2 f. Tolnai: 1800 mm. 74-4 k. 7 K. 37 1/2 f.

Bécskeréki: 2000 mm. 75 k. 7 K. 22 1/2 f. Makói: 2500 mm. 76-5 k. 7 K. 80 f.

Hód 3 hónapra. Lőhere: 41 mm. 65 K. (ab Kolozsvár), 21 mm. 73 K., 33 mm. 75 K. 50 f., 30 mm. 75 K.

Zab: 100 mm. 4 K. 95 f. (tartott), 150 mm. 5 K. 40 f.

Árpa: 160 mm. 5 K. 60 f. Érszépítkezés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség heklitoréinként és kilogrammonként.

Table with 4 columns: Buza, kilós, 50 kilogramm ár, kilós, 50 kilogramm ár. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Tolnai, Bécskeréki, Makói, Hód, Lőhere, Zab, Árpa.

Table with 4 columns: Egyéb gabonaméteik, kilós, 50 kilogramm ár, kilós, 50 kilogramm ár. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőzset folyaman a következő köte-sek történtek:

Buza áprilisra 7.43-7.44-7.45-7.46-7.47-7.48 Buza októberre 7.69-7.70-7.71-7.72-7.73-7.74 Rozs áprilisra 6.31-6.32-6.33-6.34 Rozs októberre 6.41-6.42-6.43-6.44 Zab áprilisra (1900) 5. -4.99-5. Tengeri 1900. májusra 5.16-5.17-5.18 Repce augusztusra - - - - -

Déli egy órákor a következő záróárakat állapi-tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra 7.42 pénz 7.47 ár Buza októberre (1900) 7.68 7.74 Rozs áprilisra (1900) 6.30 6.35 Rozs októberre 6.41 6.42 Zab (1900) áprilisra 4.99 5.01 Tengeri (1900.) máj-ra 5.17 5.18 Repce augusztusra - - - - -

Délután fél 5 órákor zárul: Buza áprilisra (1900.) 7.46-7.47 Buza októberre (1900.) 7.73-7.74 Rozs áprilisra (1900) 6.33-6.35 Rozs októberre (1900.) 6.41-6.43 Zab áprilisra 5.17-5.18 Tengeri májusra 1900. 5.-5.01 Repce augusztusra 12.30-12.40

A budapesti értéktözsde.

Minden forgalom hiányában az összes értékek árfolyamai lényegtelen változásokon mentek át. A zárlat csendes volt.

A helyi piac inkább gyengének volt mondható, közutian ismét 2-3 koronával leszáltak s gyengén zárlattak.

A déli tőzsde változatlan maradt minimális ér-deklődés mellett.

A helyi piac üzletelen. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde: csendes, üzletelen. Jegyzetek: Magyar hitel. 750.-750.50. Osztrák hitelrészvény 756.70-757.20. Osztrák-magyar állam-vasut 661.20-663.20. Rimamurányi 635.-628.50. Közúti vasut 675.50-676.50 korona.

A déli tőzsde: változatlan. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 756.80-757.60. Osztrák-magyar államvasut 661.80-662.80. Rima-murányi 634.50-635.50. Közúti vasut 675.50-676.50 korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 98.80-94.10. Salgótarjani részvénytársaság 648.-652.-. Kőba-nyai polgári söröző részvénytársaság 23.-24.-. Adria 512.-514.-. Városi villamos vasut részvény 340.-341.50 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 756.20. Magyar hitelrész-vény 750.-. Leszámlító bank 502.-. Rimamurányi vasúti részvény 634.-. Osztrák-magyar államvasut 661.-. Közúti vasut részvény 676.-. Villamos vasut 340.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 41.-48.50 korona, vörös aprószemű 58.-64.- korona, vörös erdélyi - korona, vörös bányási - korona, középszemű 68.-71.- korona, nagyszemű 72.-78.- korona. Disznózsír: budapesti 51.-51.50 korona, vidéki - korona. Táblaszalma: légszárított vidéki - korona, városi 4 darabos 43.-44.- korona, 3 darabos 44.-45.- korona, füstölt 48.-49.- korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.50-16.- korona, 120 da-rabos - korona, 100 darabos 20.75-21.- korona, 85 darabos 28.-28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.75-14.- korona, 100 darabos 20.-20.50 korona, 85 darabos 27.-27.50 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.-18.50 korona, szerbiai 16.-16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 1. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Délután változó üzánások következtében megkezdődött a tavaszi határidőzset s felmon-dásra került 9500 métermázsza buza, 3500 méter-mázsza rozs, 18000 métermázsza zab. Az árfolyamok tavaszra csökkentek. Az irányzat a későbbi forga-lomban tartott volt, mert a külföldi piacokról érke-zett lanya jelentéseket paralizálta a beállott idővál-tozás; azután a vásárlási kedv emelkedett, az irány-zat pedig szilárdabb lett. Az árfolyamok zárlatok buzában és rozsban 3 fillér avace-ot mutattak, ten-geri a tegnapi árfolyamot érte el, csak haz hanyal-lott három fillérrel. Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.54-7.53-7.58, buza május-júniusra 7.65-7.68, buza tavaszra 7.88-7.89. Rozs tavaszra 6.60-6.59-6.63, rozs május-júniusra 6.70-6.73, rozs őszre 6.76-6.77. Zab tavaszra 5.26-5.28-5.27-5.25, zab május-ju-niusra 5.42-5.39. Tengeri május-júniusra 5.44-5.45. Repce augusztus-szeptemberre 12.45-12.55. A kész-árúk piacon az üzlet a fogyasztás teljes részvéden-sége miatt majdnem egészen stagnált. A tőzsde szilárdan zárult. Buza tavaszra 7.63-7.60, má-jus-júniusra 7.73-7.70, buza őszre 7.94-7.92. Rozs tavaszra 6.65-6.64, őszre 6.80. Zab tavaszra 5.27-5.26. Tengeri május-júniusra 5.44.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén a barátságos hangulat a helyi piac javulását eredményezte.

Déli tőzsdén tartott az irányzat, de teljes üzlet-csend uralkodott.

Zárlat gyengült az üzletelenség következtében Berliini magándöntőkontó 5%.

Bécs, március 1. (Magyar értéktőzsdéi.) 4% arany-járadék 98.35. Tiszai és szegedi kölesön sorajegy 141.40. Magyar vasúti kölesön ezúttal 100.20. Magyar keleti vasúti Állami hitvány 99.40. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 125.25. Rimamurányi vasútrészvény 316.50. Magyar ko-ronajáradék 93.65. 4%-os Magyar földtözsde kötvény 93.25.

Oh jaji!

Távirat:

Éljen!

Kerek 8 dobozzal az ön valóban hatásos Egger-féle mellpasztillájából. Bécs, Karls-gasse 14. ajtó 6.
K. von Getz.

Egger-mellpasztilla gyorsan és biztosan, hat köhögésnél, rekedtségél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Doboz 50 kr. és 1 ft. (Próbadoz 25 kr.)

Fő- és szétküldés raktár: **Nádor-gyógytár** Budapestben.

Egger mellpasztilla csakhamar megszabadított, éljen!

VI., Váci-körút 17. szám.

megfojt ez az átkozott köhögés.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

	Korona
Évi bevétel	28.000.000
Kint tartott nyereségrészek	150.000.000
Vagyon	222.000.000
Halálesetek folytán kifizetve	160.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Késztelen biztonság Alacsony díjak. Szabad viládkötvények. Kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Utolsó hét.

MÁRCIUS 6-ÁN
VISSZAVONHATATLANUL
UTOLSÓ HUZÁSA
A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA JAVÁRA RENDEZETT
NAGY JÓTEKONYSÁGI SORSJÁTEKANAK
SÖNVEREMÉNY: **100.000 KORONA**
EZENKIVÜL 5000, 1000 stb. KORONA ÉRTÉKŰ NYEREMÉNYEK, MELYEK 20% LEVONÁSSÁVAL KÉSZPÉNZBEN KIFIZETNEK.

Egy sorsjegy ára csak **1 KORONA.**

Sorsjegyeket ajánl a Nagy Jótékonyági Sorsjáték kezelősege, a Budapesti Poliklinikai Egyesület körháza javára. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. szám, továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy. kir. államvasutak személypenztárai és minden dohányüzsdé.

Olaszország Remekei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy

    2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedréte formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCSCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készül, *művészi elrendezése és fényes kiállítása*, valamint nagy, *pompás és tiszta fényképfelvételei* által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felöltött képek, melyek *teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek*, az olasz vidék beható ismerete s az ottani *építézet, festézet és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása* alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrés oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, *lebilincselő szöveg* szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clischével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek *értéke minden időben maradandó lesz* s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiből éppen úgy, mint *a művészetet-kezdők, művészek és tudósok között* a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyúttal *nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.*

A füzetek 1 korona 20 fillérenyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal,

Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

